

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΑ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1967 | ΑΡ. 3

ΤΟΥΤΟ ΠΡΑΤΤΕΙ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Εἶναι προφανές, ὅτι σκληρύνονται καὶ πάλιν οἱ ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἀναταραχὴν τῶν μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας σχέσεων. Καὶ ἀντὶ νὰ συγκιρνώνται εἰς ὁμόνοιαν αἱ ἀντιτιθέμεναι ἀπόψεις, ἐξωθοῦνται δυστυχῶς εἰς διάρρηξιν τοῦ τιμαλφεστέρου καὶ τοῦ ἀγιωτέρου τῶν δεσμῶν τοῦ Ἔθνους.

Καὶ ὄχι μόνον νέα πικρὰ καὶ ἐχεπευκῆ βέλη ἐξαπολύονται διὰ τὰς νέας δῆθεν παρανομίας τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἱεραρχίας· ἀλλὰ καὶ διασαλπίζονται ἀπὸ τῶν στηλῶν σοβαρῶν ἐφημερίδων λιβελλογραφήματα ἀποπνέοντα κακοσίμια, πρὶν ἢ ἐλεγχθῆ, ἔστω καὶ στοιχειωδῶς, ἢ βασιμότης των. Καὶ λησμονοῦν οἱ ὑπεράγαν ζηλωταί, ὅτι καὶ ἀγρὸς ἀρτιώτατα καλλιεργηθεὶς καὶ γεωργηθεὶς ἀναδίδει ἐνίοτε καὶ ἀκάνθας, καὶ τριβόλους, καὶ στάχους διακένους καὶ ἀκάρπους!

*

Καὶ ὁμως αἱ στῆλαι τῆς («Ἐκκλησίας»), οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἔπαυσαν διακηρύττουσαι, χωρὶς νὰ διαψευσθῶσι ποτέ, ὅτι συνεχῶς ἀνιοῦσα εἶναι ἡ ζωὴ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Καὶ ὅτι, ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, ἀποβαίνει σήμερον ἀποδοτικὴ εἰς ἔργα παιδευτικά, καὶ εἰς ἔργα κοινωνικῆς εὐποιίας.

Καὶ ἐρωτῶμεν, εἰς τί λοιπὸν ὠφελεῖ ἡ τακτικὴ αὐτή, ἢ τόσον καιρίως βλάπτουσα καὶ τὸ ἦθος καὶ τὴν εὐσέβειαν τοῦ Ὁρθόδοξου πληρώματος· καὶ ἐντίκτουσα εἰς τὰς ψυχὰς πικρίαν καὶ ἀπογοήτευσιν; Καὶ τί κακὸν δὲν ἔπεται, ὅταν οἱ κοσμηροῦντες μάχωνται μετὰ τόσου πείσματος, νὰ οἰκειοποιηθῶσι τὴν ὄλην πνευματικὴν τῆς Ἐκκλησίας οἰκονομίαν; Πῶς ἐμφανίζονται ἀγνοοῦντες, ὅτι ἡ

ἱερὰ παρακαταθήκη τῆς πνευματικῆς τῶν ψυχῶν ἡγεμονίας ἐνεπιστεύθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, εἰς τὰς χεῖρας τῶν λειτουργῶν τοῦ θυσιαστηρίου, «οὓς ἔθετο τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον Ἐπισκόπους, ποιμαίνει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ»; Καὶ πῶς εἶναι θεμιτὸν νὰ καταπατῶνται ὄρια αἰώνια· θεσπίσματα Θεῶν Συνόδων· καὶ διατάξεις εὐσεβῶν Βασιλέων· καὶ νὰ νομοθετῶνται, μετὰ πλήρη ἀγνοίαν τῆς Ἐκκλησίας, νόμοι ρυθμιζόντες τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ζωὴν;

*

Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ διασαλπίζεται ὡς νέα δῆθεν ἀνταρσία, ἢ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τῶν πραγμάτων μικρὰ ἀναβολὴ τῶν χειροτονιῶν νέων Ἱεραρχῶν εἰς τὰς κενὰς Μητροπόλεις! Διότι, ὡς ἐπισημαίνεται καὶ πιστοῦται εἰς τὸ κατὰ πάντα σεμνὸν καὶ ἐμβριθὲς ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Σύνοδος, ὑπάρχουν εἰς τὸν σχετικὸν νόμον ἀσάφεια καὶ ἀντισυνταγματικότητες καὶ ἐλήφθησαν ἐπιτρόχως ἀποφάσεις, ἀντιπίπτουσαι εἰς τὴν παράδοσιν καὶ εἰς τοὺς ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας θεσμούς.

Καὶ τοῦτο διαβοᾶται, ὡς ἀνταρσία τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἱεραρχίας! Δυσφοροῦν ἐπειδὴ οἱ ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν ἱβαθυτάτην ἐπίγνωσιν, ὅτι μέγα, θεῖον, καὶ ὑψηλὸν ὑπάρχει τὸ ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης. Καὶ διότι ἡ Ἐκκλησία ἔχουσα «ὡς μόνον ἀρχηγὸν τὸν τελειωτὴν τῆς πίστεως Ἰησοῦν», οὔτε ὑπὸ φιλοπρώτου τύφου διακατέχεται· ἀλλὰ καὶ οὔτε τυραννικὴν βίαν ἀνέχεται. Ἀλλὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν, γαλακτοτροφεῖ τοὺς πι-

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β'

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χρυσόστομε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν Σωτῆρ, Ὅς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἀείποτε χαίροντες κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ὑπερφυοῦς μυστηρίου, ταύτην βαθύτερον κατανοοῦμεν καὶ αἰσθανόμεθα σήμερον, ὅτε τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, σταθερῶς χωροῦντες πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς διορῶμεν ἐγγίζοντα τὸν χρόνον, καθ' ὃν πάντες οἱ τῷ τιμίῳ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι σεμνυόμενοι, ἠνωμένοι ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἐλπίδι καὶ τῇ ἀγάπῃ, ἐν ἐνότῃ, μέλλουσι προσέρχεσθαι καὶ ἐγγίζειν τῇ

Θεοδέγμονι Φάτῃ καὶ ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ αἰνεῖν καὶ δοξάζειν τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ ἄκραν ἀγάπην καὶ συγκατάβασιν.

Τὴν ἐπὶ Χριστοῦ Γεννήσει εὐφροσύνην ἠϋξημένην αἰσθανόμενοι καὶ ἐκ τῶν ληφθέντων τιμῶν ἀδελφικῶν γραμμάτων τῆς Ὑμετέρας σεβασμιωτάτης καὶ ποθεινοτάτης ἡμῖν Μακαριότητος, ἄσμενοι ἤκομεν διὰ τῆς δε τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ἐν εὐχαριστία πολλῇ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἀποδοῦναι Αὐτῇ τε καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν σεβασμίᾳ χορεία τῶν Ἱερωτάτων Ἱεραρχῶν τὸν χαρμόσυνον ἑορτιὸν ἀσπασμὸν, ἀπλετον εἰς τὸ διηνεκὲς καὶ ἀνεπισκίαστον καὶ ἀεὶ ζῶσαν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ Τεχθέντος Σωτῆρος ἀντεπευχόμενοι.

Καὶ τὸ ἐπιτέλλον δὲ νέον σωτήριον ἔτος πάσης εὐλογίας τῆς παρὰ Θεοῦ καὶ πάσης ἀγαθωσύνης πλήθον τῇ αὐτόθι Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι αὐτῆς, καὶ παντὶ δὲ τῷ χριστωνύμῳ λαῷ καὶ τῷ κόσμῳ, παρὰ Κυρίου ἐξαιτούμενοι, ἐπευχό-

στούς τῆς διὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας. Καὶ διετήρησε καὶ διατηρεῖ πάντοτε ἀδούλωτον καὶ μισοτύραννον τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας· ὁ ὁποῖος τὴν αἰσθάνεται ὡς πνευματικὴν του Μητέρα καὶ Τροφόν.

★

Καὶ πρὸς ἀποφυγὴν καὶ περαιτέρω θλιβερῶν καὶ ἀσκόπων παρανοήσεων, δεόν νὰ κατανοηθῇ—ἐπὶ τέλους—ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία «ρέει ἀενάως ὡς διαυγῆς καὶ λαμπρὸς ποταμὸς ὕδατος ζωῆς, ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀρνίου» (Ἀποκ. κβ' 1). Καὶ ὅτι στοιχοῦσα πρὸς τὴν θεοδίδακτον Οἰκονομίαν τῆς Εὐαγγελικῆς νομοθεσίας, διέστειλε καὶ διαστέλλει τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ τῆς κοσμικῆς, ἀποδίδουσα «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ».

Λυπεῖται δὲ βαθύτατα, διότι τόσον λησμονεῖται καὶ παραθεωρεῖται προσφάτως, ὅτι ὑφίστατο πάντοτε παρὰ τὴν ἑλπίδα πρὸς

τὴν Πολιτεία νῶς θεοσύστατος θεσμὸς, ἀποβλέπων εἰς σκοπὸν ὅλως οὐράνιον. Καὶ ὅτι ἐκυβερνᾷτο πάντοτε κατὰ τοὺς ἰδίους ἐαυτῆς νόμους, καὶ ὑπὸ ἰδιαιτέρας ἐξουσίας, ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς παρ' αὐτῷ Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἱεραρχῶν. Τῶν ὁποίων ἀποστολὴ ἦτο καὶ εἶναι ν' ἀποβαίνωσιν οἱ πνευματικοὶ Πατέρες τοῦ Ποιμνίου τῶν· οἱ καθοδηγοὶ τοῦ εἰς τὰ ἔργα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς· οἱ ἐρμηνευταὶ πρὸς τὰς Πολιτείας καὶ ἀρχὰς τῶν ἐκείστοτε ἀναγκῶν τῆς Ἐκκλησίας· οἱ ἀγρυπνοὶ φύλακες τῶν θείων νόμων καὶ κανόνων· καὶ ὅτι χρέος ὑπέρτατον εἶχον καὶ ἔχουν νὰ ὑψώνουν πεπαρρησιασμένην τὴν φωνήν των ἀπέναντι οἰουδήποτε, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀληθείας καὶ τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς πράττει καὶ σήμερον ἡ σεπτὴ ἡμῶν Ἱεραρχία.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

μεθα ἐν ὑγείᾳ ἀστεμφεῖ καὶ πνευματικῇ εὐφροσύνῃ τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην τοῦτο διελθεῖν, καὶ περιπτυσσόμενοι Αὐτὴν καὶ αὐθις ἐν Χριστῷ Τεχθέντι, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδιασμένης τιμῆς,

Χριστοῦγεννα τοῦ 1966

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου ἡμῖν Μακαριότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Γ'

ΤΟΥ ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΟΥ Π. Θ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Κῶ Κῶ Χρυσσοστόμῳ

Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Πᾶσα ἡ κτίσις ἀγάλλεται σήμερον ἐπὶ τῇ κοσμοχαρμῶσιν Γεννήσει τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δονεῖται κάθε χριστιανικῇ ψυχῇ ἀπὸ χαρᾶν διὰ τὴν ἀνωθεν καταπεμφθεῖσαν Θεοδώρητον Χάριν. «Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦνται Χριστοῦ Τεχθέντες ἐκ τῆς Παρθένου».

Ὅθεν καὶ ἡμεῖς, μετὰ τῶν Χερουβείμ ὑμνωδοῦντες τὸν Οὐράνιον Ὑμνον «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ Γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» καὶ μετὰ τῶν ποιμένων τῆς Βηθλεὲμ προσκυνοῦντες τὸν σάρκα ἐνδυσάμενον καὶ ἐπιφανέντα τῷ κόσμῳ Σωτῆρα, δοξολογοῦμεν καὶ εὐχαριστοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν διὰ τὴν ἀνεξιχνίαστον πρὸς ἡμᾶς ἄκραν Αὐτοῦ συγκατάβασιν, πέμψαντα τῷ κόσμῳ τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱόν, πρὸς σωτηρίαν καὶ ἀναγέννησιν τοῦ ἀνθρώπου.

Μὲ τοιαύτας ἱεράς σκέψεις ἐρχόμεθα σήμερον νὰ ἐπικοινωνήσωμεν πνευματικῶς μετὰ τῆς Ὑμετέρας προσφιλοῦς καὶ Θεοφρουρήτου Μακαριότητος καὶ δεηθῶμεν ὀλοψύχως ὅπως ὁ ἐν Σπηλαίῳ τεχθεὶς καὶ ἐν Φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Θεὸς χαρίζεται Αὐτῇ καὶ πᾶσι τοῖς μετ' Αὐτῆς τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνιζομένοις ἀδελ-

φοῖς, ὑγείαν ἀκλόνητον, ψυχῆς τε καὶ σώματος, πρὸς δεξιὰν διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ὀλκᾶδος εἰς τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς. Τὸ δὲ ἐπιτέλλον Νέον Ἔτος εὐχόμεθα εἰρηνικὸν ὑμῖν τε καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ καὶ μεστὸν παντὸς ἀγαθοῦ, ἐρχομένου Ἄνωθεν.

Ἐπὶ τούτοις, τὴν Ὑμετέραν Πεπνυμένην καὶ Θεοφρουρήτου Κορυφὴν ἐν Χριστῷ τεχθέντι περιπτυσσόμενοι, διατελοῦμεν Αὐτῆς ἀγαπητὸς καὶ ὅλως πρόθυμος ἀδελφός.

† Ὁ Λεοντοπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Τοποτηρητῆς τοῦ Π. Θρόνου Ἀλεξανδρείας Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Χριστοῦγεννα 1966.

Δ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος λίαν ἀγαπητὸ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν Γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι προσαγορεύομεν ὑπερήδιστα.

Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ! Ἐπεσκέφατο ἡμᾶς Ἀνατολὴ ἐξ Ὑψους ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις! Χαρμοσύνως ὁμολογεῖ ἡ Χριστεπώνυμος ἀνθρωπότης ἐόρτιον ἀνάμνησιν τελοῦσα τοῦ ὑπερφουῶς γεγονότος ὅτι ὁ «Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Εἰ δὲ καὶ ὁ «κόσμος» κατὰ τὴν ἐνυπάρχουσαν αὐτῷ ποικιλομορφίαν «Αὐτὸν οὐκ ἔγνω», οὐχ ἦττον ὅμως «ὅσοι ἔλαβον Αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέχνα Θεοῦ γενέσθαι», ὅτι Αὐτὸς «πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας», οὐ γὰρ ἀπεστράφη τὸ ἀνθρώπινον ἀλλὰ «διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος».

Καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς δείγματα ἰδιαιτάτα τῶν τῆς Αὐτοῦ Θείας χάριτος ἰατηρίων εὐεργεσιῶν σχόντες ἐσχάτως, δοξάζομεν τὸ ἄπειρον τοῦ Σωτῆρος ἔλεος, εὐγνωμόνας εὐχαριστοῦντες τὸν Φιλάνθρωπον Κύριον Ὅστις «τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν».

Ἐν τοιαύτῃ διαθέσει ἐπισκεπτόμεθα νοερωῶς τὴν Ὑμετέραν Γερασμίαν Μακαριότη-

τα, εὐχόμενοι ἐγκαρδίως πᾶσαν παρά τοῦ ἐν Βηθλεὲμ τεχθέντος Λυτρωτοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν ἀγαθοδωρίαν ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐημερίᾳ, τῇ τε Ὑμετέρᾳ Ἀγάπῃ προσωπικῶς καὶ πάσῃ τῇ φιλότατῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Παρακαλοῦντες διαβιβᾶσαι τὰς ἐγκαρδίους Ἡμῶν εὐχὰς ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις καὶ τῷ Νέῳ Ἔτει πρὸς τοὺς Σεβασμίους Ἀρχιερεῖς, τὸν λοιπὸν Ἱερὸν Κλήρον καὶ σὺμπαν τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς καθ' Ὑμᾶς Θεοφρουρήτου Ἐκκλησίας

διατελοῦμεν

περιπτυσσόμενοι καὶ αὖθις τὴν Ὑμετέραν Περισπουδάστον Μακαριότητα, ἀδελφὸς ἐν Κυρίῳ λίαν ἀγαπητὸς.

Ἐν Βηρυτῷ τῇ κβ' Δεκεμβρίου Σωτηρίου Ἔτους 1966.

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὄλωσ πρόθυμος

† Ὁ Ἀντιοχείας ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ

Ε'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Ἀγάπῃ ἰδιαζούσῃ ἐδεξάμεθα τὸ Ἐόρτιον Γράμμα τῆς ὑμετέρας περισπουδάστου Ἡμῶν Μακαριότητος, δι' οὗ εὐχεται Ἡμῶν ἐπὶ ταῖς ἐπὶ θύραις θείαις καὶ κοσμοσωτηρίαις ἑορταῖς τῆς Εὐσεβείας Ἡμῶν.

Πάνυ οὖν ἡδέως ἀνταποδιδόντες Αὐτῇ τὰς ἑορτίους Αὐτῆς εὐχὰς καὶ προσρήσεις, ὀλοθύμως εὐχόμεθ' Αὐτῇ ὑγίειαν καὶ ὄλβον εἰς μακρότητα ἡμερῶν, εὐθηνίαν τῶν μακαρίων καὶ θαυμαστῶν τοῦ Θεοῦ δώρων, ἐκτενῶς δεόμενοι τοῦ ὑπερφυῶς Νηπιάσαντος Σωτήρος Ἡμῶν Χριστοῦ ἐνδυναμοῦν Αὐτὴν ἐν τῇ θεοφιλεῖ χειραγωγίᾳ τοῦ ἄνωθεν ἐμπιστευμένου Αὐτῇ χριστεπωνύμου Πληρώματος, ᾧ Κύριος χαρίζοιτο εἰρήνην μετ' εὐσεβείας, πίστιν ἐν πεποιθήσει, ἁγιασμόν ἐν ἐγκρατεῖᾳ, προκοπὴν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, κοινωνίαν τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων Αὐτοῦ ἐπαγγελιῶν ἐπὶ γῆς, δόξαν ἐν δικαιοσύνῃ, ζῶν ἐν ἀθανασία ἐν οὐρανοῖς.

Ἐκ βαθέων δὲ προσεπευχόμενοι Αὐτῇ

καὶ τὸ ἐπιτέλλον Νέον Ἔτος χαρισθῆναι Αὐτῇ μεστὸν πάσης ἄνωθεν ἀγαθωσύνης, περιπτυσσόμεθ' Αὐτὴν ἐν Χριστῷ ὑπερφυῶς ἐκ Παρθένου Τεχθέντι καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ 1966 Δεκεμβρίου ις'.

Τῆς ἡμετέρας γερασμίας Μακαριότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὄλωσ πρόθυμος

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

ΣΤ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

Μακαριώτατον Χρυσόστομον, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἀθῆνας

Μὲ ἀίσθημα βαθείας πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς κατὰ Χριστὸν ἀγάπης χαίρειζω τὴν Ὑμετέραν Ἀγιότητα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς σωτηρίας μας, τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ χαρίζη εἰς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὑγίειαν καὶ εὐημερίαν καὶ τὴν ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίαν εἰς τοὺς ἀρχιποιμενικοὺς κόπους ὑμῶν ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας.

Εἶθε νὰ καταπέμψῃ, κατὰ τὸ ἄφατον Αὐτοῦ ἔλεος, τὴν ποθητὴν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων εἰρήνην καὶ τὴν ἄνωθεν βοήθειάν Του εἰς ὅλα τὰ βιοτικὰ ἔργα.

Εἶθε νὰ εἶναι τὸ ἐπιτέλλον Νέον Ἔτος ἔτος εἰρήνης καὶ καθολικῆς εὐδαιμονίας.

Μόσχα, 25.12.1966

Τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

† Ὁ Μόσχος ΑΛΕΞΙΟΣ

Ζ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΕΡΒΙΑΣ

Μακαριώτατον Χρυσόστομον, Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἀθῆνας

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ

πάσης Ἑλλάδος, λίαν περιπόθητε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Μετριότητος ἡμῶν, Κύριε Χρυσόστομε, ἀδελφικῶς περιπτυσσόμενοι ἐν Κυρίῳ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα πάνυ ἐγκαρδίως προσαγορεύομεν.

Ἐπὶ ταῖς χαρμοσύνοις ἑορταῖς τῆς Σαρκώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐχαρίστως διαβιβάζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ ἡμῖν Μακαριότητι, τοῖς Ἀρχιερεῦσι, τῷ εὐσεβεῖ κλήρῳ καὶ τοῖς πιστοῖς τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θερμὰς εὐχὰς διὰ πᾶν ἀγαθὸν καὶ πρόοδον καὶ ἄνωθεν θείαν εὐλογίαν παρὰ τοῦ Τεχθέντος Σωτῆρος τοῦ κόσμου.

Κατὰ τὰς πανηγυρικὰς ταύτας ἡμέρας, ὅτε μετ' εὐλαβείας ἐνθυμούμεθα τοὺς χοροὺς τῶν Ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν ἀνήγγειλαν τὰ εὐαγγέλια περὶ τῆς Γενήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, δεόμεθα θερμῶς τοῦ ἐν ὑψίστοις Θεοῦ, ὅπως πολλαπλασιάσῃ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, διὰ νὰ ἐπιτελήτε τὴν πεπιστευμένην ὑμῖν ὑψηλὴν ἀποστολὴν ἐπὶ τῆς γῆς μετ' ἀπολύτου ἐπιτυχίας πρὸς δόξαν καὶ καύχησιν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ὑμῶν καὶ συμπάσης τῆς Ὁρθοδοξίας.

Θερμῶς δεόμεθα τοῦ Θεοῦ, ὅπως κατευθύνῃ τὰς σκέψεις πάντων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὴν Βηθλεέμ, ἵνα τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, διδασκόμενα ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν ἀγραμμάτων ποιμένων καὶ τῶν λογιωτάτων μάγων τῆς Ἀνατολῆς, ταπεινῶς καὶ εὐλαβῶς προσκυνήσουν τὸ Βρέφος τῆς Βηθλεέμ. Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῆς ὅσον τὸ δυνατὸν καλύτερας κατανοήσεως μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἵνα ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐδοκία διατηρηθοῦν ἐς αἰεὶ εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον.

Ἐπιτρέψατέ μας, Μακαριώτατε, ὅπως μὲ τὰς σκέψεις καὶ τὰς εὐχὰς αὐτὰς Σᾶς εὐχηθῶμεν ὅπως τὸ ἐπιτέλλον Νέον Ἔτος τοῦ Κυρίου εἶναι εὐλογημένον, εὐτυχές, εἰρηνικὸν καὶ πλήρες θεοῦ ἐλέους.

Συνιστῶντες ἡμᾶς εἰς τὰς ἁγίας προσευχὰς ὑμῶν, διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀδελφὸς ἐν τῷ Τεχθέντι Χριστῷ Σω-

τῆρι καὶ χαιρετίζομεν Ὑμᾶς διὰ τοῦ χαιρέτισμοῦ τῶν Χριστουγέννων:

ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΤΕΧΘΗ !

Βελιγράδιον, Χριστούγεννα 1966

† Ὁ Βελιγραδίου ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Η'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, Κύριε Χρυσόστομε, τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ πρὸ αἰώνων ἐκ Πατρὸς ἀμήτωρ γεννηθεὶς, ἐπὶ τῆς γῆς ἀπάτωρ σαρκοῦται καὶ Παιδίον Νέον τίκτεται ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας, ἵνα τὸν ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενον ἄνθρωπον ἐπ' ἐλευθερίᾳ καλέσῃ καὶ εἰς οὐρανούς ἀνυψώσῃ.

Τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν Θείαν ταύτην πρὸς τὸν ἄνθρωπον συγκατάβασιν ἐν ἀγαλλιάσει ὑμνοῦσα ἀγγελικὴ ἐξ οὐρανῶν στρατιά, ἀναμέλπει τὴν καινὴν καὶ ἐξάισιον ᾠδὴν: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Μετ' εὐγνώμονος καρδίας χαιρετίζοντες καὶ ἡμεῖς τὴν ἑνσαρκον ἐπὶ γῆς ἐπιφάνειαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ εὐχαριστοῦντες ἐκ βαθέων τῷ ἐν Ὑψίστοις Θεῷ, ἐν τῇ ἀνεξάντλητῳ Αὐτοῦ ἀγαθότητι, σάρκα περιβαλὼν, ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ, ἵνα τῆς προγονικῆς κατάρτας λυτρώσῃ ἡμᾶς, ἐν χαρᾷ πολλῇ ἐπικοινωνοῦμεν διὰ τοῦδε τοῦ ἑορτίου ἡμῶν γράμματος μετὰ τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος, ἵνα ἐξ ἐνός μὲν συγχαρῶμεν Αὐτῇ θερμῶς ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ κοσμοσωτηρίῳ ἑορτῇ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Πίστεως, ἐξ ἑτέρου δ' εὐχηθῶμεν ἐκ κέντρου ψυχῆς, ὅπως ὁ ἐν Βηθλεέμ γεννηθεὶς διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπολύτρωσιν Κύριος ἡμῶν καὶ Θεός, περιέπων Αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ ὄλβῳ παντί, ἀξιοῖ μὲν Αὐτὴν ἐπὶ μῆκιστον φαιδρῶς καὶ γηθοσύνης ὑπαντᾶν

Η ΕΝ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΩ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΕΩΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ

Θ'.

16. Τὸ χειροτονικὸν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τῷ Προοίμῳ αὐτοῦ ἀναγράφεται, ὅτι «φανερὸν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐπιμελῶς ἀναγινώσκουσι τὴν ἁγίαν Γραφήν καὶ τοὺς ἀρχαίους ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων ὑπῆρχον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ αἱ τάξεις αὐτὰ τῶν λειτουργῶν, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς καὶ διάκονοι». Ἐν συνεχείᾳ καθορίζονται «τὰ οὐσιώδη πρὸς ἔγκυρον χειροτονίαν», εἶναι δὲ ταῦτα «ἡ παρουσία καὶ ἱεροπραξία τοῦ καταλλήλου λειτουργοῦ καὶ ἡ ἐκφώνησις τῆς προσηκούσης δεήσεως ὁμοῦ μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν». Γίνεται δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν προσώπων, ἅτινα μετέχουν εἰς τὰς χειροτονίας. Οὕτω «διάκονος παρ' ἡμῖν χειροτονεῖται ὑπὸ ἐπισκόπου μόνον. Πρεσβύτερος χειροτονεῖται ὑπὸ ἐπισκόπου τῇ συμπράξει ἐτέρων πρεσβυτέρων, οἵτινες συμμετέχουσι τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, ἀλλὰ μόνος ὁ ἐπίσκοπος λέγει τὰ πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν. Ἀρχιεπίσκοπος ἢ ἐπίσκοπος καθιεροῦται ὑπὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἐπισκόπων». Ὡς πρὸς δὲ τὰς διακονίας τῶν χειροτονουμένων ἀναγράφεται, ὅτι τοῦ μὲν διακόνου ἔργον ἐκτὸς ἄλλων εἶναι «τὸ βαπτίζειν ἀν ἀπουσία τοῦ ἱερέως. Ὁ δὲ πρεσβύτερος χειροτονεῖται εἰς οἰκονομίαν καὶ λειτουργίαν τοῦ λόγου καὶ τῶν μυστηρίων. Καὶ οἱ Ἐπίσκοποι, πλὴν τῶν καθηκόντων καὶ τῶν

τὴν ἱερωτάτην ἐπέτειον τῆς ὑπερφυοῦς Αὐτοῦ, ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, Ἐνανθρωπήσεως, χαρίζεται δ' Αὐτῇ καὶ τῇ κατ' Αὐτὴν Ἀγιωτάτῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν ἐπὶ θύραις νέον τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ἐνιαυτὸν αἴσιον, εἰρηνικὸν καὶ πλήθοντα πάσης θείας ἀγαθωσύνης.

Παρακαλοῦντες δὲ τὴν Ὑμετέραν ἐπιπόθητον Μακαριότητα διαβιβασθῆναι τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις καὶ τῷ νέῳ ἔτει προσρήσεις καὶ εὐχὰς τῇ περὶ Αὐτὴν σεβασμίᾳ τῶν Ἱεραρχῶν χορείᾳ, περιπτυσσόμεθα Αὐτὴν καὶ αὐθις ἐν Χριστῷ τεχθέντι καὶ διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Κυρίῳ ἀδελφὸς
† Ὁ Κύπρου ΜΑΚΑΡΙΟΣ

Ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου,
Χριστούγεννα 1966

προνομιῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβον οἱ πρεσβύτεροι, προσλαμβάνουσι καὶ τὴν εἰδικὴν ἐξουσίαν τοῦ χειροτονεῖν, τοῦ βεβαιοῦν (ἤτοι χρίειν), τοῦ διδάσκειν καὶ τοῦ διοικεῖν»¹.

Ταῦτα ἐν τῷ Προοίμῳ. Ὡς πρὸς αὐτὴν δὲ τὴν τάξιν τῆς χειροτονίας θὰ παρατήρει πᾶς τις, ὅτι διακρίνονται ἐν αὐτῇ τὰ ἐπόμενα σοβαρὰ σημεῖα: 1) Βραχεῖα τις εὐχὴ δι' ἐκάστην τῶν τριῶν τάξεων χειροτονίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ μνημονεύεται ρητῶς καὶ ὁ βαθμὸς, ὁ διὰ τῆς χειροτονίας παρεχόμενος. Πρόκειται περὶ τῆς μετὰ τὴν λιτανεῖαν εὐχῆς, τῆς ἀρχομένης διὰ τῆς φράσεως: «Ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ» (Almighty God) καὶ ἀπαγγελλομένης πρὸ τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων. 2) Ἐξέτασις τοῦ ὑποψηφίου, καθ' ἣν ἐκτίθενται εἰς αὐτὸν καὶ αἱ ἐκ τοῦ βαθμοῦ, ὃν πρόκειται διὰ τῆς χειροτονίας νὰ λάβῃ, ἀπορρέουσαι δι' αὐτὸν ὑποχρεώσεις. 3) Εὐλογία, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ χειροτονῶν εὐχεται εἰς τὸν χειροτονούμενον, ὅπως ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ἐνισχύσῃ αὐτὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων. 4) Ὁ ὕμνος Veni, Creator Spiritus (=Ἐλθέ, Πνεῦμα δημιουργόν). 5) Μακρὰ τις εὐχὴ, ἐν τῇ ὁποίᾳ δὲν γίνεται εἰδικὴ μνηστία τοῦ χορηγουμένου βαθμοῦ, ἀλλὰ μνημονεύεται γενικῶς ἡ ἀποστολικὴ διακονία καὶ ἡ ταύτην διαδεχθεῖσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. 6) Ἐπίθεσις τῶν χειρῶν συνοδευομένη καὶ ὑπὸ τῆς σχετιζομένης πρὸς τὸν παρεχόμενον βαθμὸν καθιερωτικῆς ρήσεως.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περιεχομένου τῶν εὐχῶν καὶ τῶν λοιπῶν στοιχείων τῆς τάξεως ταύτης ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος² παρατηρεῖ, ὅτι «κατὰ τὸ Ἀγγλικανικὸν χειροτονικὸν οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας παρίστανται ἄμεσοι διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, Ποιμένων καὶ Διδασκάλων, οὓς αὐτὸς ὁ Θεὸς καθηγίασε» καὶ «καλοῦνται εἰς τὴν αὐτὴν διακονίαν», εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Παντοδύναμος Θεὸς «παραλαμβάνει αὐτοὺς ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐκκλησίᾳ» καὶ «καλεῖ αὐτοὺς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ἅγιον Πνεῦμα». Εἶναι δὲ τοῦτο «ἔργον καὶ διακονία τοῖς ἁγίοις», «ἔργον μεγάλης σπουδαιότητος καὶ δυσχερείας», «ἀξιωμα ὑψηλόν, ἐπιτελούμενον μόνον τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ». Δι' αὐτὸ δὲ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπικαλεῖται ἐπὶ τοὺς χειροτονούμενους τὴν ἐνίσχυσιν διὰ τῆς συνεργίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ πιστεύει, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μεταδίδεται εἰς αὐτοὺς ἡ «θεία χάρις», τὸ «Ἅγιον Πνεῦμα». Καὶ συμπεραίνει ὁ αἰδιδίμος Ἀρχιεπίσκοπος, ὅτι «ταῦτα πάντα δηλοῦσιν, ὅτι ἡ Ἀγγλ. Ἐκκλησία δέχεται τὴν ἱερωσύνην ὡς θεοκαθίδρυτον διακονίαν. Δὲν καλεῖ μὲν τὴν διακονίαν ταύτην μυστήριον ἐν τῷ χειροτονικῷ, ἀλλὰ προσδίδει εἰς αὐτὴν τοὺς χαρακτῆρας τοῦ μυστηρίου».

1. Πρβλ. καὶ Β. Σταυρίδου, μν. ἔργ. σελ. 130-131.

2. Τὸ ζήτημα περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν (Ἱεροσόλυμα 1915) σελ. 14.

Θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθῆ εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν τάξιν τῆς χειροτονίας τοῦ ἐπισκόπου, ὅτι προσδίδεται ἰδιαιτέρα τις σαφήνεια εἰς τὴν ὅλην τελετὴν, ἣτις καλεῖται «χειροτονία ἢ καθιέρωσις ἐπισκόπου», χρησιμοποιουμένου πρὸς τῷ ὄρω χειροτονεῖσθαι καὶ τοῦ εἰδικωτέρου ὄρου τοῦ καὶ ὑπὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας χρησιμοποιουμένου ἐπὶ χειροτονίας ἐπισκόπου, ἦτοι τοῦ ὄρου καθιερωθῆναι (consecrare, consecratio). Ἐν τῇ εὐχῇ δέ, τῇ ἐπακολουθούσῃ εἰς τὴν λιτανείαν, ἀπευθύνεται σαφῆς ἡ δέησις: «Ὡς εἰς ἐπίβλεψον ἐπὶ τοῦτον τὸν δοῦλόν σου, τὸν εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐπισκόπου καλούμενον καὶ ἔμπλησον αὐτὸν οὕτω τῆς ἀληθείας τῆς σῆς διδασκαλίας, καὶ ἀμέμπτω αὐτὸν πολιτεία καταδόμησον, ὥστε λόγῳ τε καὶ ἔργῳ τῷ ἀξιωματικιστῶς Σοι δουλεύειν αὐτόν, εἰς τὴν δόξαν τοῦ σοῦ Ὄνόματος καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ εὐδοκίαν τῆς σῆς Ἐκκλησίας». Ἐπὶ πλέον κατὰ τὴν εἰς τὸ τέλος ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν διτηρήθη τὸ καὶ κατὰ τὸ ρωμαιοκαθολικὸν χειροτονικὸν εἶδος τοῦ μυστηρίου «Λάβε Πνεῦμα ἅγιον» (Accipe Spiritum Sanctum).

*

17. Αἱ κύριαι κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις τῶν ρωμαιοκαθολικῶν. Αὕτη αὕτη ἡ μεταβολὴ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ χειροτονικοῦ δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀποκηρυκτέα; Καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη ἀνεξαρτήτως τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπελευθύνσεως εἰς αὐτὸ μεταβολῆς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκηρυχθῆ. Καὶ αὐτὸ τὸ ρωμαιοκαθολικὸν χειροτονικὸν προῆλθεν ἐξ ἀλλεπαλλήλων μεταβολῶν ἀπλουστέρως τὰς εἰσεως χειροτονιῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή τοῦ μυστηρίου καθίσταντο ὅλον ἐπισημότερα καὶ περισσότερον καθωρισμένα. Ἐάν τις ἤδη ἐκκλησία τῶν ἐπὶ μέρους προέκρινε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν προτέραν ἀπλουστέραν τάξιν, μάλιστα μετὰ δεδηλωμένης τῆς προθέσεως ν' ἀκολουθῆ ὅτι ἐπὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν παλαιῶν πατέρων ἐγένετο, τίς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῆ εἰς ταύτην τὸ δικαίωμα τοῦτο;

Προεβλήθη ἐν τούτοις, ὅτι κατὰ τὴν μεταβολὴν ἠλλοιώθη οὐσιαστικῶς ἡ συνοδεύουσα τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν καθιερωτικὴ ρῆσις ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ πρεσβυτέρου. Ἔχει αὕτη: «Λάβε Πνεῦμα ἅγιον· ἂν τινῶν ἀφῆς τὰς ἀμαρτίας ἀφίενται αὐτοῖς καὶ ἂν τινῶν κρατῆς κεκρατῆνται. Καὶ ἴσθι πιστὸς οἰκονόμος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἱερῶν αὐτοῦ μυστηρίων». Εἶναι ἀξιοσημείωτον, ὅτι περιελήφθησαν εἰς αὐτὴν αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου, οἱ κατὰ τὸ Ἰωάν. κ' 22 μετὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ ρηθέντες, διὰ τῶν ὁποίων ἐδόθη εἰς τοὺς μαθητὰς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡ ἐξουσία τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἀμαρτίας, καθὼς καὶ οἱ ἐν Α' Κορινθ. δ' 1 λόγοι τοῦ θείου Παύλου, δι' ὧν οἱ ἀπόστολοι χαρακτηρίζονται ὡς οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ. Ἐκφράζονται δὲ πράγματι διὰ τῆς ρήσεως πᾶσαι αἱ ἀρμοδιότητες καὶ ἐξουσίαι, αἱ διὰ τοῦ μεταδιδόμενου χαρίσματος τοῦ Πνεύματος (= Λάβε Πνεῦμα ἅγιον) παρεχόμεναι εἰς τὸν χειροτονούμενον πρεσβύτερον. Δὲν στερεῖται ἐν τούτοις σοβαρότητος

ἡ ὑπὸ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν προβληθεῖσα παρατήρησις, ὅτι ἀπηλείφθη ἡ ἐν τῷ μεταρρυθμισθέντι ρωμαιοκαθολικῷ ὑπάρχουσα παράδοσις τῶν ἱερῶν σκευῶν τῆς θείας Εὐχαριστίας εἰς τὸν χειροτονούμενον καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν συνδεδυασμένη ρῆσις: Λάβε ἐξουσίαν νὰ προσφέρῃς θυσίαν ὑπὲρ ζώντων καὶ νεκρῶν... Καὶ ἀντετάχθη μὲν κατ' αὐτῆς, ὅτι παρ' οὐδενὶ τῶν ἀρχαιοτέρων χειροτονικῶν, οὐδὲ τῶν ἀπὸ τοῦ πέμπτου αἰῶνος χρονολογουμένων τῆς Ἀνατολῆς, οὐδ' ἐν τῷ Λεωνιανῷ καὶ τῷ Γελασιανῷ τῆς Δύσεως καὶ τῷ Φραγκικῷ τοιοῦτω, οὔτε εἰς τὰς τάξεις χειροτονίας τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπαντᾷ τοιαύτη παράδοσις σκευῶν καὶ τοιαύτη ρῆσις. Ἀντιπροεβλήθη ὅμως, ὅτι ἐν τῷ Ἀγγλικανικῷ χειροτονικῷ ἐγένετο σκοπίμως ἀπάλειψις τῶν ὄρων, οἵτινες ἐξείηρουσι τὸν θυτήριον χαρακτήρα τῆς ἱερωσύνης ἀποσιωπηθειῶν ἐν σχέσει καὶ πρὸς τὴν θείαν Εὐχαριστίαν τῶν φράσεων, διὰ τῶν ὁποίων αὕτη ἐτονίζετο ὡς θυσία προσφερομένη ὑπὸ τοῦ ἱερέως.

Κατὰ τῆς σοβαρᾶς ταύτης παρατηρήσεως ἀντιπαρετήρηθη ἡ δικαιολογία, ὅτι πᾶσα ἀπάλειψις καὶ ἀπόσβεσις ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ρωμ. χειροτονικοῦ ἐγένετο ἐν τῇ σπουδῇ καὶ φροντίδι, αἵτινες κατεβλήθησαν ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ νέου χειροτονικοῦ, ἵνα ἐπαναχθῆ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία εἰς τὴν ἀρχαίωθεν κρατοῦσαν τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποφευγομένου παντὸς νεωτερισμοῦ καὶ πάσης νεωτέρας προσθήκης. Ἐὰν δὲ ἀπεσιωπήθησαν αἱ περὶ εὐχαριστίας ὡς θυσίας καὶ αἱ περὶ θυτηρίου χαρακτήρος τῆς ἱερωσύνης φράσεις, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὰς καταχρήσεις τῶν ρωμαιοκαθολικῶν, τὰς ἐπακολουθησάσας εἰς πεπλανημένας ἐκδοχὰς περὶ τῆς ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ προσφορᾶς τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐτιτρώσκειτο αὕτη ἡ περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς μόνου ἀρχιερέως καὶ ἡ περὶ ὑπερπαρκαίας τῆς μιᾶς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ ὀρθὴ πίστις. Προεβλήθη ἐπὶ πλέον, ὅτι ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ δὲν ἐξηλείφθη ὀλοτελῶς ὁ θυτήριος χαρακτήρ τῆς θ. Εὐχαριστίας, ἀλλὰ διτηρήθη ἐν τινι μέτρῳ, ὡς τοῦτο ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἐπακολουθούσῃ εἰς τὴν μετάληψιν εὐχῆς, ἐνθα ρητῶς δέεται ἐξ ὀνόματος τοῦ ἐκκλησιάσματος ὁ λειτουργός, ἵνα «ὁ Ἐπουράνιος Πατήρ... προσδέξῃται τὴν θυσίαν ἡμῶν ταύτην τῆς ἀνέσεως καὶ εὐχαριστίας», προσθέτει δ' ἀκόμη, ὅτι «καὶ νῦν, Κύριε, Σοὶ προσφέρωμεν καὶ παρίσταμεν ἡμᾶς αὐτούς, τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἡμῶν εἰς θυσίαν Σοι λογικὴν, ἁγίαν καὶ ζῶσαν»· «εἰ δὲ καὶ ἀνάξιοί ἐσμεν διὰ τὰς πολλὰς ἡμῶν ἀμαρτίας τοῦ προσενεγκεῖν σοι οἰανδήποτε θυσίαν, ἀλλὰ δεόμεθά σου, ἵνα προσδέξῃ ταύτην τὴν ὀφειλομένην ἡμῶν θεραπείαν καὶ λατρείαν». Πάντως ἐν προκειμένῳ παραμένει κενόν τι. Ἡ θεία Εὐχαριστία δὲν καλεῖται ρητῶς θυσία λογικὴ καὶ ἀναφορὰ προσφερομένη ὑπὲρ ζώντων καὶ νεκρῶν. Τοῦτο ὅμως καὶ μόνον δὲν ἐξαρκεῖ, ἵνα ἐξαλείψῃ πᾶν ἴχνος ἱερωσύνης ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ νέον χειροτονικὸν χειροτονηθέντος.

Ἡ σοβαρώτερα ἀντίρρησις κατὰ τοῦ νέου χειροτονικοῦ εἶναι, ὅτι οἱ ἐπιχειρήσαντες τὴν σύνταξιν τοῦτου καὶ πρωτοστατήσαντες κατὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν τῇ Ἀγγλ. Ἐκκλησίᾳ

καὶ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νέων Εὐχολογιῶν καὶ χειροτονικῶν κατ' αὐτὴν δὲν ἀπεδέχοντο τὴν θείω δικαίω καθίδρυσιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, εἶχον δὲ περὶ τῆς τελετῆς τῆς χειροτονίας ἐντελῶς ταπεινάς ἰδέας, μὴ διακρίνοντες τὰς ἐπισκοπικὰς ἀπὸ τῶν πρεσβυτεριανικῶν χειροτονιῶν καὶ ἀποκηρύττοντες τὸν θυτήριον χαρακτῆρα τῆς ἱερωσύνης³. Καὶ ἀντιπαρετέθησαν μὲν εἰς ταῦτα ἄλλαι διακηρύξεις, ὁποῖαι ἢ τοῦ Cranmer διακηρύξαντος κατηγορηματικῶς: «Ὁ ἤθελον νὰ κριθῆ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας καὶ θὰ ἤθελον νὰ ἴσταμαι εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἣτις θ' ἀπεδείκνυτο πρεσβυγενεστάτη»⁴ καὶ ἢ τοῦ Jewel γράψαντος: «Ἐπανήλθομεν πάλιν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν τῶν ἀρχαίων Πατέρων καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἥτοι εἰς τὸν πρῶτον ἕδαφος καὶ τὴν ἀρχὴν ὡς εἰς αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ». «Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἀπεμακρύνθημεν ἀπ' ἐκείνων [τῶν παπικῶν] καὶ ἠὲ χαριστήσαμεν διὰ τοῦτο τὸν παντοδύναμον Θεὸν καὶ μεγάλως χαίρομεν. Ἄλλ' ὅμως διὰ πάντα ταῦτα δὲν ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τῆς ἀρχέγονου Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦς Ἀποστόλους καὶ ἀπὸ τὸν Χριστόν»⁵. Ἐν τούτοις παραμένει γεγονός, ὅτι οὔτε ἐν τῇ πρεσβυγενεστάτῃ διδασκαλίᾳ ὁ Cranmer καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐστάθησαν, οὔτε ἀπὸ τῆς ἀρχέγονου Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τῆς παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων ὁ Jewel καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ δὲν ἀπεμακρύνθησαν.

Μόνον, ὅπερ εἶναι δίκαιον ν' ἀναγνωρισθῆ εἰς τούτους καὶ ἐν γένει εἰς πάντας τοὺς πρωτοστατήσαντας εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Μεταρρυθμίσεως εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν εἶναι γενικὴ τις πρόθεσις καὶ διάθεσις νὰ ἐπανεέλθουν εἰς ὅ,τι ἐξ ἀρχῆς ἢ Ἐκκλησία παρέλαβε καὶ ἐπραττεν, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἐν τοῖς πράγμασι ἐπέτυχον τοῦτο. Ἡ πρόθεσις αὕτη διαδηλοῦται σαφῶς καὶ εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ Ἀγγλ. Εὐχολογίου τοῦ 1549, ἐνθα ἐξαίρεται ρητῶς ἢ πρᾶξις τῶν ἀρχαίων Πατέρων καὶ διατυποῦται τὸ παράπονον, ὅτι «ἡ εὐσεβὴς διάταξις τῶν Πατέρων», οἵτινες «οὕτω διέταξαν τὰ πράγματα, ὥστε ὅλη ἡ Βίβλος ἢ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς νὰ ἀναγινώσκειται ἀπαξ κατ' ἐνιαυτόν», «τόσον ἡλλοιώθη, διεσπάρθη καὶ παρημελήθη διὰ τῆς γενομένης εἰς αὐτὴν παρενθέσεως ἀδήλων ἱστοριῶν καὶ συναζαρίων καὶ πολυαριθμῶν ἀντιφώνων, στιχηρῶν, βαττολογιῶν, διπτύχων καὶ συνοδικῶν, ὥστε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅταν ἤρχιζοτο κανὲν βιβλίον τῆς ἀγίας Γραφῆς νὰ ἀναγινώσκηται, ἀφοῦ ἤθελον ἀναγνωσθῆ τρία ἢ τέσσαρα κεφάλαια, ὅλα τὰ ἐπίλοιπα παρελείποντο». Διασαφοῦντες δὲ καὶ οἱ συντάκται τοῦ δευτέρου εὐχολογίου, τοῦ ἐν χρήσει μέχρι ἐσχάτων, τὰς προθέσεις αὐτῶν σημειοῦν τὰ ἐπόμενα λίαν ἀξιοσημείωτα: «Ἐχετε λοιπὸν ἐνταῦθα τύπον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν Γραφῶν συμφωνότατον μετὰ τὴν διάνοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ἀρχαίων Πατέρων καὶ πολὺ

ὠφελιμώτερον καὶ εὐχερέστερον παρὰ τὸν συνειθιζόμενον πρότερον».

Εἰδικώτερον δὲ ὡς πρὸς τὸ Χειροτονικόν, καθὼς ἤδη εἶπομεν, ἐν τῷ Πρόλογῳ διακηρύττεται σαφῶς, ὅτι πᾶς ἀναγινώσκων τὴν Γραφὴν πείθεται, ὅτι «ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων ἐστάθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ αἱ τάξεις αὐταὶ τῶν λειτουργῶν, ἐπίσκοποι, ἱερεῖς καὶ διάκονοι». Καθὼς δὲ ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ Lowndes⁶, ἔχομεν εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ εἰς τὴν συνέχειαν αὐτοῦ ἐπίσημον διακήρυξιν τῆς προδήλου προθέσεως τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, ὅπως οἱ τρεῖς βαθμοὶ τῆς ἱερωσύνης, οἱ γνωστοὶ εἰς τὴν ἀγίαν Γραφὴν καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα, συνεχισθοῦν ἐν αὐτῇ, ὡς ὑφίσταντο οὗτοι ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Ἀποστόλων. Ἐπὶ πλεόν δὲ εἶναι ἀνευ σημασίας τινός, ὅτι αἱ γενόμεναι ἐν τῷ Ἀγγλικανικῷ χειροτονικῷ μεταβολαὶ καὶ προσθήκαι δὲν ἐκφράζουν πού αἰρετικόν τι, ἀλλ' ἐὰν ἐπεκριθῆσαν ὡς ἐσφαλμένοι ὑπὸ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν, τοῦτο ἐγένετο βάσει ὀρισμένων ἀποσιωπήσεων των. Τέλος καὶ τὸ ὅτι οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ Εὐχολογίου καὶ τοῦ χειροτονικοῦ ἠναγκάσθησαν νὰ χρησιμοποιήσουν ἐλαστικὴν γλῶσσαν καὶ λεκτικὸν ἐννοίας διαφορομένης κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν εὐχῶν, ἀποδεικνύει, ὅτι, ὁσονδήποτε προσκλινούσας πρὸς τὸν Καθολικισμόν καὶ ἂν εἶχον οὗτοι ἰδέας, ὑπῆρχεν ὅμως καὶ ἐν τῷ κλήρῳ καὶ ἐν τῷ λαῷ σοβαρὰ μερὶς ἐμμένουσα εἰς τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀρθὰς περὶ ἱερωσύνης ἀντιλήψεις, ἵνα δὲ μὴ ἐξαναστῶσιν οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν ἐπεβλήθη ἡ χρησιμοποίησις φρασεολογίας ἀμφιλόγου, ἐπιδεικτικῆς καὶ ἐρμηνείας συμφώνου πρὸς τὰς Δυτικὰς ἀντιλήψεις. Εἰς ταῦτα πάντα δεόν νὰ προστεθῆ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ πάντα τὰ χειροτονικὰ παλαιὰ τε καὶ νεώτερα καλοῦνται οἱ πάντες, κλήρος τε καὶ λαός, νὰ συμπροσευχηθοῦν μετὰ τοῦ χειροτονοῦντος κατὰ τὴν διεξαγωγὴν πάσης χειροτονίας καὶ συνεπῶς ἢ χειροτονία παρουσιάζεται ὡς πρᾶξις τῆς συνόλου Ἐκκλησίας. Ὅσονδήποτε λοιπὸν ἑλλίπτως καὶ ἂν ὑπάρχη, ὅμως δὲν ἐλλείπει οὐδ' ἐξαφανίζεται ὀλοτελῶς ἢ πρὸς χειροτονίαν πρόθεσις ἐν τῇ τάξει τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν.

★

18. Τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Ἐξ ὧν καὶ περὶ μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας εἶπομεν, βεβαιοῦται ὡς γενικῶς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ μιᾷ, ἀγίᾳ, καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦν τὰ ἐκτὸς αὐτῆς τελούμενα μυστήρια νὰ θεωρῶνται ὡς ἄκυρα καὶ οὐχὶ μὲν ὡς πάντῃ ἀνυπόστατα καὶ ὡς μὴ γενόμενα, πάντως ὅμως ὡς ἀνίσχυρα καὶ νεκρά. Ἐντεῦθεν καὶ παρ' ἀπάσαις ταῖς αυτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις τῆς μιᾶς, ἀγίας, ὀρθοδόξου, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, μηδ' αὐταῖς ταῖς ὑπὸ ὄρους ἀναγνωρισάσαις τὸ κύρος τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, ἀπεφεύχθη ὡς ἀπηγορευμένη ἢ μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας μυστηριακῆς ἐπικοινωνία,

3. L. Marchal, Ordinations Anglicanes ἐν Dict. de Théologie Catholique τόμ. 11 στήλ. 1183.

4. A. Lowndes, Vindication of Anglican Orders τόμ. II σελ. 500.

5. Αὐτόθι.

6. Ἐνθ. ἀν. τόμ. II σελ. 502.

μειωνόμενοι δέ τινες παρεκκλίσεις ἀπὸ τοῦ γενικῶς κρατήσαντος τούτου κανόνος ἀπεδοκιμάσθησαν.

Ἐξ ἄλλου ἐν τῷ ἀπὸ 22 Ἰουλίου 1922 γράμματι τοῦ πατριάρχου Κων/λεως Μελετίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνακοινοῦται εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας Ράνδαλλ ἢ ὑπὸ ἄλλους ἀναγνώρισις τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «τῆς πρωτοθρόνου τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν», ἀναγνωρίζεται εἰς τὰς χειροτονίας ταύτας, ὅτι «ἔχουσι τὸ αὐτὸ κύρος, ἔπερ ἔχουσι καὶ αἱ τῆς Ρωμαϊκῆς, τῆς Παλαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, ἅτε δὴ ὑφισταμένων πάντων τῶν στοιχείων, ἅτινα κρίνονται ἀπαραίτητα ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως πρὸς ἀναγνώρισιν χαρίσματος ἱερωσύνης ἐξ ἀποστολικῆς διαδοχῆς»⁷. Ἡ τελευταία αὕτη βεβαίωσις θὰ ἠλήθευε μόνον, ἐὰν παρεβλέποντο αἱ ἐν ταῖς προηγηθείσαις παραγράφαις καταδειχθεῖσαι ἐλλείψεις, καθ' ἃς παρουσιάζεται ἡ Ἀγγλικανικὴ ἱερωσύνη χωλαίνουσα. Διότι ἀναντιλέκτως ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ καὶ Ἀρμενικὴ, διὰ τὴν μὴ προσέσωμεν καὶ τὴν Παλαιοκαθολικὴν, οὔτε περὶ τὴν ἐμμονὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς καὶ τοὺς ἐξ αὐτῆς ἐπιβαλλομένους περιορισμούς ἐπέδειξάν ποτε χαλαρότητα τινὰ ὡς ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία, οὔτε ἐκράτησάν ποτε παρ' αὐταῖς οὕτω συγκεχυμένα καὶ ριζικῶς ἀπ' ἀλλήλων διαφέρουσαι ἐκδοχαὶ περὶ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος καὶ ἱερωσύνης, ὅποια μέχρι τοῦ νῦν κρατοῦν ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ, οὔτε τοιαῦτα μεταβολαὶ καὶ μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ λατρεία αὐτῶν ἔλαβον χώραν, ὥστε νὰ προκαλοῦνται ἀμφισβήτησεις, ὅποια διετυπώθησαν διὰ τὰς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας ἐπισυμβάσας. Εἶναι λοιπὸν ἀναντιλέκτως εἰς κατωτέραν βαθμίδα κύρους ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἱερωσύνη τῆς τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Παλαιοκαθολικῶν καὶ Ἀρμενίων. Καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσῳ καὶ αἱ δογματικαὶ διαφοραὶ, ὡς χωρίζουσαι τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς, εἶναι ἀσυγκρίτως μεγαλύτεραι τῶν διαφορῶν, καθ' ἃς διίστανται ταύτης οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ, Παλαιοκαθολικοὶ καὶ Ἀρμένιοι.

Ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τοῦ μέτρου τῆς οἰκονομίας ἐξ ἄλλου, ὡς ἤδη εἶπομεν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν, δὲν πρέπει κατ' οὐδένα λόγον νὰ λησιμονῶμεν τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ Θεοφυλάκτου⁸ κατὰ τὴν ὁποίαν «ὁ κατ' οἰκονομίαν ποιῶν τι... ὡς πρὸς καιρὸν χρειῶδες», ποιεῖ τοῦτο. Καὶ ὡς προσθέτει ὁ Βαλσαμών⁹, «οὐ χρὴ τὸ κατ' οἰκονομίαν διὰ τι χρῆσιμον εἰσενεχθῆν ὡς ὑπόδειγμα ἔλκεσθαι καὶ ὡς κανόνα κρατεῖν εἰς τὸ ἐξῆς». Συμφωνεῖ δὲ ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὰς παρατηρήσεις ταύτας καὶ ἡ ἀνέκαθεν πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας, μαρτυροῦσα καὶ βεβαιοῦσα, ὅτι, ὁσάκις ἢ μία ἅγια Ἐκκλησία ὑπὸ ὀρισμένης περιστάσεως ἐποίησατο κατ' ἐλευθέραν ἐκτίμησιν τούτων χρῆσιν τῆς

οἰκονομίας ὑπὲρ μελῶν ἐξ ἄλλης Ἐκκλησίας προσελθόντων εἰς αὐτήν, τοῦτο οὐδέποτε ἐδημιούργησε προηγούμενον καθιεροῦν εἰς τὸ ἐξῆς κανόνα, ὥστε κατ' ἐφαρμογὴν τοῦ προηγούμενου τούτου καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνωσι δεκτὰ ὑπ' ἄλλας περιστάσεις ἄλλα μέλη προσερχόμενα πάλιν ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δεχομένη παλαιότερον ἐν τῇ πράξει τὸ βάπτισμα καὶ τὴν ἱερωσύνην τῶν ρωμαιοκαθολικῶν βραδύτερον ἀπεκέρηξεν αὐτὰ ὡς ἄκυρα, διὰ τὰ ἀντιμετωπίσει πάλιν ταῦτα κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν μετ' ἐπιεικστέρων διαθέσεων, ἐνῶ τὸναντίον ἡ Ὁρθόδοξος ρωσικὴ Ἐκκλησία θεωροῦσα τὸ βάπτισμα τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἄκυρον, βραδύτερον ἀπεδέχθη τοῦτο ὡς ἔγκυρον¹⁰. Καὶ ἵνα ὁμιλήσωμεν εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὴν ἱερωσύνην, ὑπάρχουν πλεῖστοι ὅσοι περιπτώσεις ρωμαιοκαθολικῶν καὶ οὐνιτῶν κληρικῶν γενομένων δεκτῶν ἄνευ ἀναχειροτονίας, ἀφοῦ προηγούμενας ἀπεχωρίσθησαν ὀριστικῶς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἧς προσήρχοντο προσχωρήσαντες εἰλικρινῶς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Οὕτως ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τοὺς οἰκείους βαθμούς ἐν ἔτει 1840 ὑπὸ τῆς ἐν Ρωσίᾳ Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἄνευ ἀναχειροτονίας οἱ εἰς αὐτὴν προσχωρήσαντες Οὐνίται ἐπίσκοποι, ὅπως καὶ ἐν ἔτει 1860 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας Κων/λεως δύο Μελχιταὶ ἱερομόναχοι, ἐν ἔτει δὲ 1885 ρωμαιοκαθολικὸς διάκονος ἀποκατασταθεὶς μόνον κατόπιν ἐπιδόσεως λιβέλλου καὶ χρίσεως διὰ Μύρου¹¹. Ἐλήφθη δὲ καὶ συνοδικὴ ἀπόφασις γενικώτερα κατὰ τὴν ὡς ἄνω περιπτώσιν τοῦ ἔτους 1860, καθ' ἣν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῶν λεγομένων καθολικῶν θὰ ἐγένοντο δεκτοὶ διὰ μόνης τῆς χρίσεως δι' ἁγίου μύρου¹². Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπιστολὴ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου πρὸς Ἰωακείμ μοναχὸν Ἀθωνίτην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀναγινώσκουμεν : «Εἰ δὲ καὶ μετανοήσῃ καὶ δώσῃ ὁμολογίαν καὶ ὑπόσχεσιν, τότε δέχεσθε αὐτὸν εἰς ἱερέα καὶ συλλειτουργήσετε αὐτῷ... ὅπερ ἐποίησαμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ πατριαρχεῖον»¹³. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιπτώσεις ἀναχειροτονιῶν λατίνων κληρικῶν καὶ Οὐνιτῶν καὶ Ἀρμενίων, ἔτι δὲ καὶ Ἀγγλικανῶν, προκειμένου οὗτοι νὰ γίνουν δεκτοὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Οὕτως ἡ ἐν Κων/λει Ἐκκλησία ἀνεβάπτισε καὶ ἀνεχειροτόνησε τὸν ρωμαιοκαθολικὸν Μητροπολίτην Ἀμίδης (Διαβερκίρ) Μακάριον ἐν ἔτει 1846, καθὼς καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος ρωμαιοκαθολικὸν ἱερέα καὶ τῷ 1847 καὶ τὸν Τριπόλεως Ἀθανάσιον «διὰ κανονικοῦ προβιβασμοῦ εἰς ἕκαστον τῶν ἱερῶν βαθμῶν, τὸν αὐτὸν τῷ ἁγίῳ Ἀμίδης τρόπον». Ἡ δὲ ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει καὶ αὐτὴ τοιαύτας ἀναχειροτονιῶν περιπτώσεις τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σύρου Ἀλεξάνδρου Λυκούργου κατ' ἐγκρισιν τῆς Ἱ. Συνόδου ἐν ἔτει 1869 ἀναβάπτισιν καὶ ἀναχειροτονίαν τοῦ Ἀγγλι-

7. Ἱ. Καρμίρη, μν. ἔργ. τόμ. Β' σελ. 1031.

8. Ἑρμηνείαν εἰς τὸ Γαλάτ. ε' 11 Migne Ἑλλ. Πατρολ. 124, 1013.

9. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Γ' Οἰκ. Συνόδου περὶ Εὐσταθίου ἐν Ράλλη καὶ Ποτλῆ Συντ. Ἱ. Κανόνων τόμ. Β' σελ. 214.

10. Μ. Θεοτοκά, Νομολογία τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, Κων/λις 1897 σελ. 367.

11. Ἱερωνυμ. Κοτσώνη μν. ἔργ. σελ. 177.

12. Μ. Θεοτοκά, ἐνθ. ἀν. σελ. 373.

13. Νικηφόρου Καλογερά ἐν Εὐθύμιου Ζυγαβινού εἰς τὰς ἰδ' ἐπιστολάς τοῦ Παύλου τόμ. Α' σελ. ββ—γγ.

κανοῦ ἱερέως Ἰακώβου Chrystal καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος ἀναχειροτονίαν εἰς διάκονον τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ Ἰσπανοῦ ἱερέως Παύλου Ballester Konvalier, βραδύτερον καὶ εἰς πρεσβύτερον χειροτονηθέντος. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ρωσικὴ σύνοδος παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ἐν Βορ. Ἀμερικῇ Τύχωνα, ἵνα ἀναχειροτονήσῃ τὸν Irwin Ingram ἱερέα τῆς Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας κ.λ.π.¹⁴

Κατὰ ταῦτα γίνεται μὲν χρῆσις τῆς οἰκονομίας, δὲν δημιουργεῖται ὅμως διὰ τῆς χρήσεως ταύτης καθεστὼς μόνιμος, κατὰ τὸ ὅποιον νὰ ρυθμίζονται καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀπαρεγκλίτως παρόμοιαι περιπτώσεις, ἐπὶ τινων τῶν ὁποίων καθ' ὠρισμένην ἐποχὴν τοῦ παρελθόντος ἐλήφθη ἀπόφασις χρήσεως οἰκονομίας. Ἀπόκειται εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐκτιμώσης τὰς ἐκάστοτε περιπτώσεις καὶ ρυθμιζούσης αὐτάς κατὰ τὸ συμφέρον, νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ μέτρου τῆς οἰκονομίας, ὅταν διὰ τῆς χρήσεως ταύτης πρόκειται νὰ προέλθῃ πραγματικὴ ὠφέλεια, νὰ ἀπόσχῃ δὲ τῆς οἰκονομίας καὶ νὰ τηρήσῃ πλήρως ἀκριβείαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιπτώσεων, ἐφ' ὧν εἰς τὸ παρελθὸν ἐφήρμοσε τὴν οἰκονομίαν, ὅταν ἡ προσδοκωμένη μείζων ὠφέλεια πρόκειται νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς τηρήσεως τῆς ἀκριβείας.

Ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ κύρους λοιπὸν τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν ἀποφανθεισῶν Ἱερῶν Συνόδων τῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ τῶν ἐπὶ μέρος Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, μόνον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ διατύπωσις τῆς ἀποφάσεως παρουσιάζεται σύμφωνος κατὰ πάντα πρὸς τὴν καθολικὴν ταύτην τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας πρᾶξι, τῶν ἀποφάσεων τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τοῦ λεκτικοῦ μὲν αὐτῶν πολλὰ παραχωρουσῶν, κατ' οὐσίαν ὅμως ὀλίγον τι διαφερουσῶν τῶν ὁσων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε. Λέγομεν τὸ τελευταῖον τοῦτο, διότι πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις ἐκζητοῦσιν ὡς ἀπαραίτητον ὅρον τὴν ἐκ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀποχώρησιν καὶ τὴν εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Καθολικὴν Ἐκκλησίαν ὀριστικὴν προσέλευσιν τῶν κληρικῶν, τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ χειροτονία. Ὡσαύτως πᾶσαι ἀποκλείουσι τὴν πρὸ τῆς πληρώσεως τοῦ ὅρου τούτου μυστηρικὴν ἐπικοινωνίαν. Ἡ πρὸς τοὺς Ἀγγλικανοὺς κληρικούς λοιπὸν σχέσις τῶν κατὰ τὰς ἀποφάσεις ταύτας ἀναγνωρίζοντων τὸ κύρος τῆς ἱερωσύνης αὐτῶν εἶναι κατ' οὐσίαν ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν καὶ ὑπὸ τῶν μὴ ἀναγνωρίζοντων τὸ κύρος τοῦτο. Ἐπὶ πλέον κἂν ἔτι δὲν λέγεται ἐν ταῖς ἀναγνωρίζουσιν τὸ κύρος τοῦτο ἀποφάσεσιν, ὅπως λέγεται ρητῶς ἐν τῇ ἀποφάσει τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅμως ὑπονοεῖται, ὅτι («κατ' οὐσίαν») θὰ ἀναγνωρίζεται τὸ κύρος τοῦτο ἐπὶ τῶν προσερχομένων εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν Ἀγγλικανῶν κληρικῶν. Ἐπὶ πλέον δὲ πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ ἀποφάσεις τονίζουν, ὅτι «τοι-

οῦτον σπουδαῖον ζήτημα εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δικαιούται μία ἐπὶ μέρος Ἐκκλησία νὰ ἀποφαίνεται περὶ αὐτοῦ» (Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), ἢ ὡς ὁ Κων)λεως πρὸς τὸν Καντουαρίας ἀπέστειλεν. «Εὐδὴλον ὅτι οὕτω πρόκειται περὶ ἀποφάσεως τῆς ὅλης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀνάγκη γὰρ καὶ τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ὁμογνώμονας εὐρεθῆναι τῆς ἐν Κων)λει ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας». Ἡ διατύπωσις δὲ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει ὡς ἔπεται: «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, εἰς ἐκάστην παρουσιαζομένην περίπτωσιν προσελεύσεως Ἀγγλικανοῦ κληρικοῦ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν ἀκολουθῆ τὴν ἐπ' αὐτοῦ τελευταίαν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν περὶ τούτου ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καθ' ἣν: Κατ' ἀκριβείαν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ὡς ἐγκυρα μόνον τὰ ὑπ' αὐτῆς τελούμενα μυστήρια, εἰς εἰδικὰς ὅμως περιπτώσεις ἡ Ἐκκλησία, ἐφ' ὅσον ἤθελε θεωρῆσαι πρέπον καὶ σκόπιμον, μετ' ἐπισταμένην ἔρευναν τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν, δύναται κατ' οὐσίαν νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν χειροτονίαν προσερχομένου εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν Ἀγγλικανοῦ»¹⁵.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας τὴν γνωμάτευσιν ἐζήτησεν ἡ ὡς ἄνω Ἱ. Σύνοδος πρὶν ἢ καταλήξῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ταύτης, ἀντιμετώπισε καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἐλλείψεων, καθ' ἃς παρουσιάζεται ἀσθενοῦσα ἡ Ἀγγλικανικὴ ἱερωσύνη. Καὶ δὲν παρέτρεξε μὲν τὴν σημασίαν καὶ σπουδαιότητα τῶν ὅσα παρατηροῦν οἱ Πατέρες ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν μὴ ὀρθοφρονούντων ὡς πρὸς τὴν θεότητα τῶν τριῶν προσώπων τῆς ἁγίας Τριάδος, τὸ ὅποιον, καίπερ ὀρθῶς καὶ ἐπὶ τῇ συνήθει τριαδικῇ ἐπικλήσει τελούμενον, κηρύττεται ὑπ' αὐτῶν ἄκυρον. «Πολλοὶ γὰρ αἰρέσεις λέγουσαι τὰ ὀνόματα μόνον, μὴ φρονοῦσαι δὲ ὀρθῶς, μὴδὲ τὴν πίστιν ὑγιαίνουσαν ἔχουσαι, ἀλυσιτελεῖς ἔχουσι καὶ τὸ παρ' αὐτῶν διδόμενον ὕδωρ, λειπόμενον εὐσεβείᾳ ὥστε καὶ τὸν ραντιζόμενον παρ' αὐτῶν ρυπαίνεσθαι μᾶλλον ἐν ἀσεβείᾳ ἢ λυτροῦσθαι»¹⁶. «Μὴ γὰρ λεγέτωσαν, ὅτι εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα βαπτίζεται, οἷ γε κακὸν ποιητὴν ὑποτιθέμενον τὸν Θεὸν ἐφαμίλλως τῷ Μαρτίωνι»¹⁷. Ἐλήφθη ὅμως ὑπ' ὄψιν, ὅτι κατὰ τοὺς κανόνας 7ον τῆς Β' Οἰκουμενικῆς καὶ 95ον τῆς ἐν Τρούλλῳ ἐγένετο ἐν τέλει ἀποδεκτὸν κατ' οὐσίαν καὶ τὸ βάπτισμα τῶν Ἀρειανῶν καὶ τῶν Μακεδονικῶν «ἴσως διότι, καίπερ δεχόμενοι ὡς κτίσμα οἱ μὲν τὸν Λόγον, οἱ δὲ τὸ Πνεῦμα, ὅμως ἀπέδιδον λατρευτικὴν προσκύνησιν εἰς αὐτά»¹⁸.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΝ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

14. Περὶ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἄλλων περιπτώσεων ἴδε ἐν Ἱερ. Κοτσώνη μν. ἔργ. σελ. 178-184.

15. Ἱ. Καρμίρη, ἐνθ' ἄν. σελ. 1031 καὶ 1035.

16. Μ. Ἀθανασίου, Κατὰ Ἀρειανῶν λόγος Β'. 43 Migne 26,236.

17. Μ. Βασιλείου κανὼν 47.

18. Π. Μπρατσιώτου, ἐνθ' ἄν. σελ. 44-45.

Ο ΔΟΡΑΤΟΣ ΦΥΛΑΞ Ἡ Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ

Πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀνεξαιρέτως φέρουσιν ἐντὸς αὐτῶν τὸ συναίσθημα περὶ τοῦ Θεοῦ, δηλονότι ἔχουσι συνείδησιν περὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶσα δὲ συναίσθησις εἶναι γνώσις ἐπηρεάζουσα τὴν θέλησιν καὶ τὸ συναίσθημα. Ἡ συνείδησις εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν προέχον δῶρον τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Αὐτὴ εἶναι ἡ δύναμις ἢ διαμορφούσα τὸ ἄτομον, αὐτὴ εἶναι ἡ λάμψις τῶν ἀκτίνων τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματος.

Ἐὰν εἰς ἓνα ἄνθρωπον ἀσθενῇ ἡ Συνείδησις, τότε ἀδρανεῖ καὶ ἡ χρῆσις τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Τρεῖς δὲ εἶναι αἱ δυνάμεις τοῦ πνεύματος ἡμῶν, τὸ διανοεῖσθαι ἢ σκέπτεσθαι, τὸ συναισθᾶσθαι καὶ τὸ βούλεσθαι.

Χωρὶς νὰ προβαίνωμεν εἰς Φιλοσοφίαν ἐπὶ τοῦ θέματος μας, πιστεύομεν, καὶ μεθ' ἡμῶν σύμπας ὁ λογικὸς κόσμος τῆς ὑφ' ἡλίου, ὅτι ἡ ἐν ἡμῖν Συνείδησις εἶναι ἐκδήλωσις αὐτῆς τῆς περὶ Θεοῦ συνειδήσεως, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ὅτι δὲ οὕτως ἔχει, φανεροῦται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ συνείδησις μένει πάντοτε ἀγία, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ στήθος τοῦ ἀμαρτωλοῦ.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου λέγει ὁ πολὺς Πελάγιος, Μοναχὸς, Θεολόγος καὶ Φιλόσοφος τοῦ Ε' αἰῶνος, καὶ σύγχρονος τοῦ Ἱεροῦ Αὐγουστίνου: «Ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ὑπάρχει φυσικὴ τις ἀγιότης δεσποζουσα, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀκροπόλεως τῆς διανοίας, κρίσις τις περὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ».

Ἡ Συνείδησις κατ' ἀκολουθίαν εἶναι ὁ ἀόρατος καὶ ἀγρυπνὸς φύλαξ τοῦ θείου Νόμου, ἐπαινέτης τῶν ἀγαθῶν πράξεων ἡμῶν, καὶ τιμωρὸς τῶν κακῶν τοιοῦτων.

Τὸ ἅγιον ἔργον τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ἀποκαλύπτεται διὰ τῆς Συνειδήσεως ἡμῶν, τῆς ὁποίας ἡ φωνὴ ἀντηχεῖ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς θνητοῦ, εἴτε πιστοῦ, εἴτε ἀπίστου. Πάντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη, οἱ ὅποιοι δὲν ἐφωτίσθησαν ἀπὸ τὸ σωτήριον φῶς τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελίου, γνωρίζουν εὐκρινῶς τὴν φωνὴν αὐτὴν, καὶ τὴν κατανοοῦν πλήρως, ἄλλοτε ἀποτρέπουσαν ἀπὸ τοῦ κακοῦ, καὶ ἄλλοτε προτρέπουσαν εἰς τὸ ἀγαθόν.

Ὁ ἀποκαλυφθεὶς θεῖος Νόμος ἀποτελεῖ τὸ κριτήριον τῆς ἠθικότητος, τὸ ἐκτὸς ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ κριτήριον τῆς ἠθικότητος τὸ ἐντὸς ἡμῶν εἶναι ἡ Συνείδησις.

Ὁ Οὐρανοβάμων Παῦλος εἶναι σαφέστατος εἰς τὸ ζήτημα τῆς Συνειδήσεως, δι' ὃ καὶ λέγει εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν του (Β', 14-16): «Ὅταν ἔθνη, τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμοι· οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων...».

Ἡ Συνείδησις ἐνεργεῖ ὡς δυνάμις, τῆς ὁποίας τὴν ἠθικὴν κρίσιν οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἀρχὴ καὶ ἐξουσία δύναται νὰ καταργήσῃ.

Ἡ θεία Ἀποκάλυψις προϋποθέτει ἀπαραβάτως πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὴν ὑπαρξίν τῆς Συνειδήσεως.

Ὁ Κάϊν φονεύσας τὸν ἀδελφόν του Ἄβελ, οὐδαμῶς εὐρίσκει ἡσυχίαν, διότι ἡ Συνείδησίς του εἶναι ἀδυσώπητος τιμωρὸς.

Ὁ Δαυὶδ συντετριμμένος διὰ τὸ διπλοῦν ἀμάρτημά του, προτρέπεται παρὰ τῆς Συνειδήσεώς του εἰς μετάνοιαν, δι' ὃ καὶ συνθέτει τὸν ἄφθαστον ψαλμὸν τῆς μετανοίας, «ἐλέησόν με ὁ Θεός...» ἰκετεύων Αὐτὸν νὰ τύχῃ σταγόνων Θεοῦ Ἑλέους.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν του (α', 12): «Ἡ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότῃ καὶ εἰλικρινεῖα Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ...». Δι' ὃ καὶ ὁ μέγας οὗτος Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν θεωρεῖ τοὺς Ἐθνικοὺς ὑπευθύνους διὰ τὰς πράξεις αὐτῶν, τὰς μὴ ἠθικῶς ἐπιτρεπομένους, ἐπειδὴ ἡ Συνείδησις αὐτῶν ἐμαρτύρει, ὅτι αὐταὶ ἦσαν ἠθικῶς ἀπηγορευμένοι.

Ἡ Θεία Ἀποκάλυψις διδάσκει γενικῶς ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον καὶ ἡ Συνείδησις μαρτυρεῖ, καὶ τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ καθολικὴν ὁμολογίαν πάντων τῶν ὑπὸ τὸν Οὐρανόν, ὅτι διὰ τῆς Συνειδήσεως λαλεῖ ὁ Θεός.

Τὴν καθολικότητα τῆς Συνειδήσεως παραδέχεται ἡ Φιλοσοφία, ἡ δὲ Λαογραφία ἀπέδειξεν, ὅτι ὑπάρχει ἡ Συνείδησις καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς πρωτόγονους λαοὺς.

Ἡ ἑλληνικὴ μυθολογία παρεδέχθη τὴν Συνείδησιν καὶ τοὺς ἐλέγχους τῆς ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Ἑρινύων, αἵτινες ἐτιμῶραν τοὺς παραβάτας τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ τῆς ἁρμονίας τοῦ κόσμου.

Οἱ Στωϊκοὶ παραδέχονται τὴν Συνείδησιν ὡς ὁδηγὸν ἡμῶν ἀκοίμητον, καὶ ἐδρεύοντα ἐξ ὑπαρχῆς ἐν ἡμῖν.

Ὁ Κικέρων λέγει: «ἐλάβομεν τὴν Συνείδησιν παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν, καὶ παρ' οὐδενὸς αὕτη δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ».

Ὁ Ἐπίκτητος λέγει: «Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν τὴν Συνείδησιν ἡμῶν, ἵνα φρουρῇ ἡμᾶς. Τὴν φρούρησιν ταύτην οὐδεὶς πρέπει νὰ περιφρονῇ, ἄλλως καθίσταται δυσάρεστος εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐχθρὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ Συνειδήσεως».

Εἰς τὴν Συνείδησιν ὁ Ἀριστοτέλης εὐρίσκει τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα παντὸς ἀνθρώπου. Ἡ Συνείδησις κατ' Ἀριστοτέλην, εἶναι τὸ ἰδιαζόντως διακρίνον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἀλόγων ζώων, διότι μόνον ὁ ἄνθρωπος φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ συναίσθημα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὠραίου καὶ δικαίου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, φέρει ἐν ἑαυτῷ τὴν πίστιν τῆς παντοδυναμίας ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικῆς τάξεως.

Ἀλλὰ καὶ ἡ νεωτέρα Φιλοσοφία διὰ στόματος τῶν σπουδαιωτάτων ἐκπροσώπων τῆς ἀποφαίνεται μετὰ κύρους διὰ τὸ ἔμφυτον καὶ τὴν καθολικότητα

τῆς Συνειδήσεως. Φέρ' εἰπεῖν, ὁ Κάντιος ἀνεγνώρισε τὴν θεῖαν ταύτην φωνὴν τῆς Συνειδήσεως, ἣτις κατηγορηματικῶς προστάσσει καὶ ὑπαγορεύει, ἀλλὰ καὶ ἀνταποδίδει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ὁ Φίχτιος ὠμολόγησε τὴν πραγματικότητα τῆς Συνειδήσεως, καὶ διεκήρυξεν, ὅτι ἡ προστακτικὴ αὐτῆς φωνὴ εἶναι τὸ βεβαιότατον πάντων τῶν ὑπαρκτῶν πραγμάτων.

Ὁ φιλόσοφος Σλέγκελ εἰς τὸ βιβλίον του περὶ Φιλοσοφίας γράφει τὰ ἑξῆς μνημειώδη :

«Ἡ ἐσωτερικὴ φωνὴ ἣτις λέγεται Συνείδησις, εἶναι ἡ ἰσχυροτάτη ἀγκυρα διὰ τῆς ὁποίας στηρίζεται τὸ πλοῖον τῆς υπάρξεως ἡμῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρικυμιώδους θαλάσσης τοῦ βίου, καὶ τῶν ἀντιθέτων ἰσχυρῶν ρευμάτων τῆς θελήσεως ἡμῶν. Εἶναι τὸ θεῖον φῶς, καὶ τὸ στήριγμα τῆς ἀληθείας».

Μεγαλώνει ἡ ἠθικὴ ἀταξία ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὀγκοῦται καὶ ταράσσεται καὶ ἀφρίζει, ὅμως ὁ ὠκεανὸς οὗτος τῆς ἠθικῆς ἀταξίας δὲν δύναται νὰ καταποντίσῃ τὴν δεσπόζουσαν ἠθικὴν τάξιν, καὶ αἱ τρικυμῖαι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἀρπάσουν τοὺς στόχους τῆς ἀληθείας, τῆς ἀγαθότητος καὶ δικαιοσύνης.

Ἡ ἀπιστία βάλλει κατὰ παντὸς ἱεροῦ καὶ ὀσίου. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἄδυστα τῆς Συνειδήσεως ἀκούεται ἡ ἀσίγητος φωνὴ αὐτῆς, ἡχηρὰ καὶ καταλυτικὴ τῶν ὑπεναντίων δυνάμεων, καὶ ὑπεράνω τῶν ἀστέρων κρατεῖ τὰ σκῆπτρα ἡ θεία Δίκη, ἣτις τὰ πανθ' ὀρᾷ.

Ἐὰν ἡ ἀτιμία, ἡ ἀνηθικότης καὶ ἡ πονηρία χλευάζῃ τὴν ἐντὸς ἡμῶν Συνείδησιν, τοῦτο συμβαίνει, διότι τρέμει καὶ φοβεῖται, ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ ἀποκρύψῃ τὰ ἐγκλήματα αὐτῆς.

Ματαίως ὁ φιλήδονος κυλιέται εἰς τὸν βόρβορον τῆς ἀκολασίας στραγγαλίζων τὴν Συνείδητον καὶ οἰστροηλατούμενος ἀπὸ ἀκόρεστον ἀτιμίαν. Ὁ φωτοστέφανος τῆς δόξης κοσμεῖ τὴν κεφαλὴν τοῦ δικαίου καὶ ἐγκρατοῦς, καὶ οὗτος δὲν ζοφοῦται, ἀλλὰ παραμένει λευκὸς καὶ ἀκηλίδωτος.

Μάτην ἡ ἀδικία καταδιώκει τὴν ἀθωότητα, καὶ μάτην ἐφευρίσκει βασάνους, καὶ ὑψώνει ἰκρίωμα, καὶ ὀπλίζει δημίους. Ἡ πάσχουσα καὶ θανατουμένη ἀγιότης καὶ ἀθωότης παραμένει ἀτάραχος καὶ γαληνιαία, ἐν ᾧ ἡ ἀδικία φρίττει καὶ τρέμει.

Ἡ δικαιοσύνη θριαμβεῖ, καὶ ὁ θρίαμβος αὐτῆς εἶναι ἡ καταδικὴ τῆς ἀδικίας. Ἡ Συνείδησις νικᾷ καὶ θριαμβεῖ.

Οἱ μάρτυρες τῆς πίστεως ἀναφωνοῦσιν: «Τί ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία; διωγμὸς ἢ λιμὸς; γυμνότης ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα; Ἐν τούτοις πάσιν ὑπερνικῶμεν, καὶ οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε Ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε δυνάμεις, οὔτε βάθος, οὔτε ὕψος, οὔτε τις κτίσις ἐτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν».

Μία ἀγαθὴ Συνείδησις εἶναι τὸ ἀνυπέρβλητον ἀγαθὸν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ καθαρὰ ψυχὴ τοῦ ὑπακούοντος εἰς τὴν φωνὴν τῆς Συνειδήσεως, δηλονότι τοῦ ἐκτελούντος τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ

ὁποῖον ἐξαγγέλλεται δι' αὐτῆς, εὐρίσκεται εἰς συνελκτὴ οὐρανίαν γαλήνην.

Ἡ ἀγαθὴ Συνείδησις, ἡ ὁποία οὐδὲν ἐν αὐτῇ εὐρίσκει ἀδικον καὶ ἀνομον εἶναι ὁ ἐπίγειος Παράδεισος τῆς καθαρᾶς καρδίας, εἶναι τὸ ἀκλόνητον προπύργιον κατὰ τοῦ κακοῦ, τὸ φωτεινὸν ἄσυλον τῆς ἀτυχίας, ἡ ἀπαρασάλευτος ἀγκυρα εἰς τὰς τρικυμίας, εἶναι ἡ γλυκυτάτη θωπεῖα κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου.

Ὁ Ἱστορικὸς Τάκιτος διέσωσεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀρχὴν αὐτοκρατορικῆς ἐπιστολῆς, ἣτις ἀποδεικνύει κατὰ τρόπον ἀνάγλυφον καὶ ἐμφαντικώτατον τὴν ὑπαρξιν βασιλέως βασιλευόντων καὶ Κυρίου κυριεύόντων, ἀκαταπαύστως καὶ διαρκῶς διαμαρτυρομένου κατὰ τῶν ἀκολασίων καὶ γενικῶς κατὰ τῆς ἀμαρτίας, καὶ ὅστις ἐγείρει καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐστεμμένων κεφαλῶν τὰ προοίμια μελλούσης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως διὰ τῆς ἀναποφεύκτου κρίσεως καὶ ἀδυσωπήτου κατακρίσεως τῆς Συνειδήσεως.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Τιβέριος λέγει ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ πρὸς τὴν Ρωμαϊκὴν Σύγκλητον βαρύθυμος καὶ κατάφορος ἀπὸ ἀκολασίας καὶ ἀνομίας :

«Τί νὰ γράψω ὑμῖν; Ἡ μᾶλλον ὄφειλον νῦν γράψαι ὑμῖν; Ἐὰν γνωρίζω αὐτό, φθειράτω μοι ἡ θεότης σκληρότερον, ἢ ὅσον καθημερινῶς φθειρομαι».

Ἐπεξηγεῖ ὁ ἐμβριθὴς Ἱστορικὸς, ὅτι τὰ αἰσχρὰ κακουργήματα τοῦ Τιβερίου ἀπέβησαν εἰς αὐτὸν σκληρὰ καὶ συνεχῆς τιμωρία.

Δὲν εἶχεν ἀδικον ὁ Σωκράτης λέγων, ἂν ἦτο ἀνοικτὴ ἡ καρδία τῶν κακούργων, θὰ ἐβλέπομεν αὐτὴν σπαραττομένην ὑπὸ μυρίων φαρμακερῶν βελῶν.

Ἀλλαχοῦ πάλιν ὁ ἴδιος ὁ Τάκιτος ἱστορῶν τὰ συμβάντα ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ ἀνθρωπομόρφου ἐκείνου τέρατος, ποῦ λέγεται Νέρων, διηγεῖται περὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐδέποτε ἄνευ τρόμου καὶ φόβου ἀπεπειράτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἐστίας, κείμενον ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Ἄμα ἐπάτει τὸ κατώφιλον τοῦ ἱεροῦ, λέγει ὁ Τάκιτος, αἰφνης ἤρχιζε νὰ τρέμῃ γινόμενος πελιδνὸς καὶ κάτωχρος, ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο τὴν θεότητα καὶ ἐπειδὴ ἀνεμνήσκετο τῶν φρικαλέων αὐτοῦ ἐγκλημάτων.

Ὁ θηριώδης αὐτὸς Αὐτοκράτωρ, ὅστις οὐδὲ τῆς μητρὸς ἐφείσθη, οὔτε ἀμέσως μετὰ τὴν μητροκτονίαν, οὔτε καὶ κατόπιν, ὡς μᾶς διηγεῖται ὁ Σουετώνιος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Νέρωνος, ἠδύνατο νὰ ὑπομείνῃ τὴν ἀσίγητον φωνὴν τῆς Συνειδήσεως του.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ποιηταὶ καὶ φιλόσοφοι ἠρεύνθησαν τὸ βαρυσήμαντον ζήτημα τῆς ἀξίας τῆς Συνειδήσεως.

Ὁ μῦθος περὶ τοῦ μητροκτόνου Ὁρέστου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς μεγάλους τραγικούς ποιητὰς Αἰσχύλον καὶ Εὐριπίδην νὰ φιλοσοφήσωσιν ἐπὶ τῶν τύψεων τῆς Συνειδήσεως, καὶ νὰ παρουσιάσωσι τοὺς ἐλέγχους αὐτῆς ὑπὸ μορφὴν τῶν Ἐρινύων, θυγατέρων τῆς Νυκτὸς καὶ τοῦ Ἐρέβους,

αίτινες ἀδυσωπῆτως καὶ ἀμειλίκτως διώκουν τὸν ἔνοχον.

Ὁ δαιμόνιος τραγικός Σαίξπηρ ἰδοὺ πῶς θέτει τὸν ἥρωα μιᾶς τραγωδίας αὐτοῦ, Ριχάρδον τὸν Γ' νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀπόλυτον ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα τῆς Συνειδήσεως:

«Ἡ συνείδησίς μου, λέγει μονολογῶν ὁ κακοῦργος ἐκεῖνος βασιλεὺς, ἡ συνείδησίς μου ἔχει μυρίας γλώσσας, καὶ πᾶσαι αὐταὶ αἰ γλώσσαί ποικίλα λαλοῦσι κατ' ἐμοῦ, καὶ ἐλέγχουσί με κακοῦργον· ἐπιορκία, ἐπιορκία ὑψίστου βαθμοῦ, φόνος, φόνος φρικαλέος φοβερωτάτου βαθμοῦ.

Πᾶσαι αἰ ἀμαρτίαι κατὰ πάντας τοὺς βαθμοὺς διαπραχθεῖσαι, γενικὴν ἐπιχειροῦσι κατ' ἐμοῦ ἔφοδον, βοῶσαι «ἐνοχε, ἐνοχε! Πῶς νὰ μὴ ἀπελπίσω;».

«Οὐδὲν πλάσμα ἀγαπᾷ με, καὶ ὅταν ἀποθάνω οὐδεμία ψυχὴ θὰ μὲ λυπηθῇ. Ναί! Διὰ τί οἱ ἄλλοι νὰ μὲ λυπηθοῦν, ἀφ' οὗ ἐγὼ αὐτὸς δὲν ἀποκαλύπτω ἐν ἐμοὶ οὐδὲ κόκκον οἴκτου καὶ ἐλέους πρὸς ἐμὲ αὐτόν;».

Καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο σαφέστατα ἐκπληροῦνται οἱ θεόπνευστοι λόγοι τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου (ΝΖ', 20 καὶ 21).

Λέγει ὁ μεγαλοφωνότατος οὗτος Προφήτης: «Οἱ ἄδικοι ὡς θάλασσα οὕτω κλυδωνισθῆσονται, καὶ ἀναπαύσονται οὐ δυνήσονται! οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν, εἶπεν ὁ Θεός».

Καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν ὁμολογεῖ τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα διὰ τὴν Συνείδησιν: «Τὴν Σὴν χεῖρα φυγεῖν ἀδύνατον ἔστι· ἀρνούμενοί Σε εἰδέναι ἀσεβεῖς, ἐν ἰσχυρί βραχίονός Σου ἐμαστωγώθησαν. Μεγάλαι Σου αἰ κρίσεις καὶ δυσδιήγητοι· λαυθάνειν νομίζοντες ἐπὶ κρυφίοις ἀμαρτήμασιν ἀφεγγῆ λήθης περικαλύμματα, ἐσκοτίσθησαν θαμβούμενοι δεινῶς καὶ ἰνδάλασιν ἐκταρασόμενοι. Οὐδὲν γὰρ ὁ κατέχων αὐτοὺς μυχὸς ἀφόβους διεφύλαττεν, ἦχοι δὲ καταπαράσσοντες αὐτοὺς περιεκόμισαν, καὶ φάσματα κατηφῆ ἀμειδίτοις προσώποις ἐνεφανίζετο. Ἐντρομοὶ καὶ τὸν μηδαμόθεν ψεκτὸν ἀέρα ἀρνοῦνται, δεῖ δὲ προεῖληκε τὰ χαλεπὰ συνεχόμενη τῇ Συνειδήσει». (Σολ. ΙΣΤ', 15).

Ὡστε ἡ Συνείδησις εἶναι τὸ ὑπέρτατον καὶ θεῖον μεγαλεῖον τῆς ἀνθρωπότητος. Πρὸ τῆς ἐπιβλητικῆς αὐτῆς αὐθεντίας πάντες κάμπτονται, μικροὶ καὶ μεγάλοι, δυνατοὶ καὶ ἀνίσχυροι, οἱ ἄνθρωποι ὄλων τῶν αἰώνων, καὶ ὄλων τῶν τόπων.

Οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ἀδιαφορήσῃ εἰς τὰς προσταγὰς αὐτῆς· καὶ ἂν τις ἀδιαφορήσῃ, ἐν ἐγγυτάτῳ μέλλοντι θὰ ἀκούσῃ τὴν τιμωρὸν αὐτῆς φωνήν. Ὅσον καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς αὐτὴν σιγήν, οὐδέποτε θὰ τὴν ἐκμηδενίσωμεν. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Συνείδησις δὲν εἶναι προῖον τοῦ ἀνθρώπου, τῆς διανοήσεως καὶ τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἀλλ' εἶναι γέννημα τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ, οὕτινος ἡ φωνὴ λαλεῖ διὰ ταύτης.

Ὁ ἔλεγχος λοιπὸν τῆς Συνειδήσεως, πάντοτε ὑπάρχει ἐν ἡμῖν, ἀποτρέπων ἀπὸ τοῦ κακοῦ, προτρέπων εἰς τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁδηγῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς.

Ὁ Πλούταρχος διηγεῖται, ὅτι, νέον εὐγενῆ

τινα Ρωμᾶιον, φονεύσαντα τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐν καιρῷ νυκτός, ἐπεσκέφθησαν ἐξέχοντες ἄνδρες τῆς πόλεως, ἵνα παρηγορήσωσιν αὐτόν, ἀγνοοῦντες τὰ αἴτια τοῦ θανάτου του. Οὗτος ταρασσόμενος καὶ συγκλονιζόμενος ἐκ βάθρων ὑπὸ δριμυτάτων ἐλέγχων τῆς Συνειδήσεώς του, ἀκούσας παραπλευρῶς τὰς φωνὰς τῶν χελιδόνων, καὶ νομίσας ὅτι αὐταὶ διὰ τῆς φωνῆς αὐτῶν καταμαρτυροῦσι τὸ ἀπαίσιον ἔγκλημά του, ἀρπάζει ράβδον, ἵνα τιμωρήσῃ αὐτὰς, λέγων πρὸς τοὺς παρισταμένους ἄνδρας: «Μὴ ἀπατάσθε ὑπὸ τῶν ψευδολόγων τούτων πτηνῶν, ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ πατροκτόνος».

Οἱ παριστάμενοι κατάπληκτοι κατήγγειλον τὸ γεγονός τοῦτο εἰς τὰς ἀρχάς, καὶ γενομένης ἀνακρίσεως, ὁ ἀληθὴς φονεὺς συνελήφθη καὶ ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς.

Ἄλλ' ἡ σωτήριος ἐνέργεια τῆς Συνειδήσεως δρᾷ καὶ πρὸ τῆς πράξεως.

Ἄς παρακολουθήσωμεν ψυχολογικῶς ἄνθρωπον τινα μέλλοντα νὰ κακοουργήσῃ: Ἐξάλλος ἐκ τοῦ πάθους, τὸ ὁποῖον τὸν ἐκυρίευσεν καὶ τὸν σύρει τυφλῶς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἐγκλήματος, τῆς ἀκολασίας καὶ ἀνομίας, τρέμει, φοβεῖται, στρέφει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πέραν, καὶ ἐκεῖ ἔνθα οὐδεὶς ὑπάρχει, νομίζει ὅτι εὐρίσκεται πλῆθος μαρτύρων, οἱ ὅποιοι παρατηροῦν τὸ μυστήριον τοῦ κακοῦργου. Ὅμιλεῖ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ τραυλίζει, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις του προδίδει τὴν ἐνοχὴν του.

Τοιοτοτρόπως ἡ σωτηριώδης Συνείδησις ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν φρικτῶν ἀτοπημάτων, προλαμβάνει βαρύτερα ἀμαρτήματα, καὶ διὰ τῶν ἐλέγχων αὐτῆς ματαιώνει ὀλέθρια σχέδια.

Καὶ μεθ' ὅλα τὰ ἀνωτέρω, ἂν ὁ ἄνθρωπος προχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀμαρτήματος, τότε ἡ δρᾶσις τῆς Συνειδήσεως ἐκδηλοῦται ἐμφαντικώτατα.

Ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ κακοῦργου ἀδιακόπως παρίσταται ἡ εἰκὼν τοῦ ἐγκλήματος, τὸν ταρασσει, τὸν φοβίζει, τὸν θορυβεῖ ἀπαύστως καὶ συνεχῶς, καὶ ἡ ἀγωνία του εἶναι ἀπερίγραπτος.

Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ ἐγκληματῆαι μὴ ἀνεχόμενοι τοὺς ἀφορήτους καὶ ὀδυνηροὺς ἐλέγχους τῆς Συνειδήσεως καὶ θέλοντες νὰ ἀπαλλαγῶσιν αὐτῶν, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν ὠμολόγησαν τὴν ἐνοχὴν αὐτῶν.

Ζωντανὸν παράδειγμα αὐτοῖ, ὅτι δὲν κατώρθωσαν νὰ καταβάλουν τὴν ἰσχύν τῆς Συνειδήσεως, καὶ ἄνευ ἀφορμῆς προέβησαν εἰς ὁμολογίαν.

Ὡστε ἡ Συνείδησις παραμένει πάντοτε ἐν μέσῳ τῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων ὁ Θεόεμπτος κήρυξ, ὅστις διαλαλεῖ τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην· ὅστις ὡς φωτεινὸς φάρος κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου εἰς τὰ κλυδωνιζόμενα πλοῖα· ὅστις ἀκολουθεῖ πιστῶς τὸν ἄνθρωπον, τόσον εἰς τὸ φῶς τῆς ἡσυχου ζωῆς, ὅσον καὶ εἰς τὸν ζόφον τῆς ἀμαρτίας.

Ἡ Συνείδησις εἶναι ὁ ἀγιώτερος καὶ δικαιότερος δικαστής, ὅστις δὲν ὑποκρίνεται, δὲν ὑποχωρεῖ, δὲν κάμπεται, δὲν ὑποπίπτει εἰς οὐδὲν λάθος, ἀλλὰ παραμένει μέχρι τοῦ θανάτου σταθερὸς καὶ ἀλύγιστος, ἢ ἀμείβων, ἢ τιμωρῶν.

Ἡ κρίσις τῆς Συνειδήσεως εἶναι ἀδέκαστος καὶ αὐστηρά, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀνακληθῆ οὔτε ὑπὸ βασιλέως, οὔτε ὑπὸ πανισχύρου Μονάρχου. Καὶ διατί!!! Διότι εἶναι φωνὴ ἐξωκόσμιος, εἶναι φωνὴ Αὐτοῦ τοῦ Δημιουργοῦ, ὅστις ἐνεφύτευσεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ. Εἶναι ἐπομένως ἡ Συνείδησις κεφάλαιον τῆς θείας καὶ οὐρανόου Πίστεως, ἡ ὁποία προλειάει τὸ ἔδαφος πρὸς μετάνοιαν τοῦ ἁμαρτήσαντος ἀνθρώπου.

Ὁ ἄνθρωπος συναισθάνεται τὸ ἁμάρτημά του, πίπτει ἠθικῶς, ταπεινοῦται ἐκ τῆς πτώσεως αὐτῆς καὶ λογίζει τὸν ἑαυτὸν του μηδὲν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φοβεῖται καὶ τρέμει τὴν δικαίαν ὀργὴν τοῦ Δικαιοκρίτου Θεοῦ.

Τοιοτοτρόπως ἡ Συνείδησις ὁδηγεῖ πρὸς τὸν ἠθικὸν ἐξιλασμόν, συντρίβει τὴν ἁμαρτίαν καὶ ἐξαφανίζει αὐτήν, καὶ εἰσάγει διὰ τῆς Μετανοίας, εἰς λιμένα γαλήνιον καὶ εὐδίων. Ὡς ἀκοίμητος δὲ φύλαξ καὶ ἄγρυπνος φρουρὸς δὲν ἀφήνει νὰ καταποντισθῶμεν εἰς τὸ πέλαγος τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν.

Καὶ ἀπὸ παλαιστάτων χρόνων διελαλήθη καὶ διεσαλπίσθη, ὅτι δὲν ἐδόθη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀγιώτερον, ἱερώτερον, καὶ πολυτιμότερον ἀγαθόν, ἀπὸ τὸ ἀγαθὸν τῆς Συνειδήσεως.

Ὅθεν εἶναι πανευτυχεῖς ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ζῶσι ζωὴν, ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν, καθαρὰν καὶ ἀνεξέλεγκτον, καὶ ἔχοντες καθαρὰν τὴν Συνείδησιν, μετὰ παρηγορίας ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἡ ἐσώψυχος αὐτῆ ἀγαλλίασις, καὶ ἡ ὑπερκόσμιος αὐτῆ φαιδρότης, ἀντανακλᾷ καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀγαλλομένου, τὸ ὅποιον εἶναι τὸ κάτοπτρον τῆς ψυχῆς.

Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος, ὁ μέγας ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, γράφει τὰ ἐξῆς βαρυσήμαντα: «Συνειδὸς ἀγαλλόμενος, συγκαλλωπίζει καὶ τὸ πρόσωπον».

Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὁ ἐνάρετος, δηλονότι, Χριστιανός, δὲν φοβεῖται τὰς διαβολάς, διότι αὐταὶ διαλύονται ὡς τὰ σκόπη, πρὸ τοῦ ἀστραπηβόλου Ἡλίου.

Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν προσέχει τοὺς ψευδεῖς ἐπαίνους τῶν καλάκων, διότι ἀποδέχεται τοὺς ἐπαίνους τῆς Συνειδήσεως, οἵτινες εἶναι ἀνεκτίμητοι.

Θαρραλέως οὗτος ἀτενίζει τοὺς ἀνθρώπους δι' ὅσα ἔπραξεν ἢ εἶπεν, διότι ἔπραξεν ἢ εἶπεν συμφῶνως πρὸς τὰ κελεύσματα τῆς Συνειδήσεως. Οὗτος ἀκόμη οὐδὲ τὸν Θεὸν φοβεῖται, διότι τὸν ἀγαπᾷ ἐκ βάθους καρδίας, καὶ ἔπραξε συμφῶνως πρὸς τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα.

Ὁ ἔχων καθαρὰν τὴν Συνείδησιν Χριστιανὸς βαδίζει ἀτρόμητος πρὸς τὸ μέλλον, καὶ εἰς τὸν θεοχάρακτον δρόμον του δημιουργεῖ εὐγενεῖς ἐλπίδας διὰ τὸν πλησίον, καὶ ἐναρέτους σκέψεις διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὃν ὁ νοῦς του στροβιλίζεται.

Καὶ ὅταν εἰς τὸν Χριστιανὸν αὐτὸν ἐπέλθωσι συμφοραὶ καὶ ἐνσκήψουν θύελλα καὶ καταιγίδες, ὅταν εἰς τὸν Χριστιανὸν αὐτὸν τὰς καλὰς ἡμέρας του τὰς διαδεχθῶν σκοτειναὶ καὶ ἐρεβώδεις, δὲν φοβεῖται, δὲν πτοεῖται, δὲν διστάζει, δὲν ἀπελπίζει-

ται, διότι θερμαίνεται ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον τὸν φωτίζει καὶ τὸν θερμαίνει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ εὐγενὲς ἔργον του.

Ποῖον ἐμπόδιον ἐστάθη ἱκανὸν νὰ ἀνακόψῃ τὸ ὑψηλὸν ἔργον τοῦ Οὐρανοβάμονος Παύλου, ὅταν ἐδιώκετο, ἐκακοποιεῖτο, ἢ δέσμιος ἐρρίπτετο εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Ρώμης;

Ποῖον ἐμπόδιον ἴσχυσε διὰ τὸν Πρωτομάρτυρα Στέφανον, νὰ ἀποστείλῃ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὅταν ἀκατάβλητος ἦρως τῆς Χριστιανικῆς ἰδέας ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πίστεως, λιθοβολούμενος ἀπὸ σκηροτραχήλους συμπολίτας του ;

Καὶ ἡ Συνείδησις ἦτο ἡ δύναμις ἐκείνη, ἣτις ἐνέπνεε τὸν ἀθάνατον Σωκράτη, τὸν πατέρα τῆς Φιλοσοφίας, νὰ ἀτενίσῃ τὸν θάνατον ἀπαθῆς καὶ γαλήνιος καὶ φιλοσοφῶν, τὸν θάνατον τὸν ὅποιον φθονεροὶ καὶ συκοφάνται συμπολίται του ἀδίκως τοῦ ἐπέβαλον.

Ὅταν τὰ πελώρια κύματα τῆς σκληρᾶς ζωῆς ὑψοῦνται οὐρανομήκη, τότε φαίνεται καὶ καταδεικνύεται ἡ δύναμις τῆς Συνειδήσεως, ἣτις βραβεύει τὴν ψυχὴν με ἄρρητον ἀγαλλίασιν, ὁδηγοῦσα εἰς σωτηρίαν, ὡς ἡ πυξίς τοὺς ναυτιλλομένους.

Ἄλλὰ καὶ κατ' αὐτὰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου ἡμῶν, ὅταν ἡ νεφέλη τοῦ θανάτου καλύπτῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς μας, καὶ ἡ ἐπίγειος ζωὴ ἐξαφανίζεται ὡς σκιά ὑπὸ τοὺς πόδας μας, καὶ ἀνοίγεται ἡ αὐλαία τοῦ ἐπ' ἐκείνῃ, ἡ Συνείδησις ἴσταται παρὰ τὸ πλευρὸν ἡμῶν ἐμπνεύουσα παρηγορίαν. Καὶ με τὴν παρηγορίαν τῆς Συνειδήσεως ἀτενίζομεν τὸν πλησιάζοντα θάνατον, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ὑψωθῶμεν ἀπὸ τὴν γῆνιν σφαῖραν, καὶ θὰ περυγισθῶμεν εἰς τὸν Ἀληθινὸν κόσμον τῆς γαλήνης καὶ εὐτυχίας, παρὰ τὸν θρόνον τοῦ ἐν Τριᾷδι Θεοῦ ἡμῶν.

Ὡστε ἡ Συνείδησις εἶναι τὸ ὑπέρτατον καὶ θεῖον μεγαλεῖον τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ ὅποιον ὁδηγεῖ αὐτὴν εἰς σωτηρίαν καὶ μακαριότητα. Πρὸ τῆς ὑπερτάτης καὶ καταπληκτικῆς αὐτῆς αὐθεντίας πάντες κάμπτονται καὶ ὑποκλίνονται μικροί, μεγάλοι, σοφοί, ἄσοφοι, δυνατοί, ἀδύνατοι, πλούσιοι, πένητες, φεουδάρχαι καὶ παρίαί, καὶ γενικῶς εἰπεῖν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὄλων τῶν αἰώνων καὶ ὄλων τῶν τόπων τοῦ πλανήτου μας.

Οὐδεὶς τολμᾷ νὰ περιφρονήσῃ τὰς προσταγὰς τοῦ πανισχύρου αὐτοῦ Κυριάρχου, καὶ ὅστις πρὸς στιγμὴν ἠδιαφόρησεν, ὑπέστη ἀνηλεῆς μαστίγωμα, τὸ ὅποιον τὸν ἀφύπνισεν ἀπὸ τὸν λήθαργον τῆς ἁμαρτίας.

Προσεπάθησαν κακοῦργοι καὶ παραστρατημένοι πνευματικῶς, νὰ ἐκμηδενίσουν τὸν ἀσίγητον αὐτὸν κήρυκα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κατέστη ἀδύνατον, διότι εἰς τὸ βάθος τῆς ὑπάρξεώς των ἔμεινεν ἄσβεστος ἕνας ἐλάχιστος σπινθὴρ, ὅστις ὑπὸ τὰ πλῆγματα τραγικῶν συμβάντων, ἔγινε λαμπρὰς καίους καὶ φωτίζουσα καὶ ὁδηγοῦσα εἰς μετάνοιαν.

Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Συνείδησις δὲν εἶναι προῖον ἀνθρώπου, τοῦτέστιν ἀπαύγασμα τῆς διανοίας του καὶ τῆς βουλήσεώς του, ἀλλὰ γέννημα τοῦ Δημιουργοῦ.

γού, ὅστις λαλεῖ πρὸς τὸ πλάσμα του, ἀσχέτως γλώσσης, χρώματος, καταγωγῆς καὶ πολιτισμοῦ, διὰ τῆς Συνειδήσεως, ἵνα τὸ ὁδηγήσῃ εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ προορισμοῦ του.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν ἡ Συνείδησις εἶναι ἀπόφασις τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Δημιουργοῦ ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, ὑλικῶν καὶ πνευματικῶν, τότε αὕτη εἶναι τὸ ἔσχατον, εἶναι τὸ ὕψιστον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρωπότης προσατενίζει, εἶναι ὁ ὕψιστος Νόμος ὁ κρίνων κρίσιν ὀρθήν, δικαίαν, ἀδέκαστον, ἀλλὰ καὶ ἀδυσώπητον πρὸς πάντας.

Συμπέρασμα, ὅθεν, λογικὸν καὶ ἀμείλικτον, ὅτι ἡ Συνείδησις δὲν ἐξαρτᾶται ἐξ ἡμῶν, ἀλλ' ἡμεῖς ἐξαρτώμεθα ἐκ ταύτης· δὲν διατάσσομεν ἡμεῖς αὐτήν, ἀλλ' αὕτη ἐπιτάσσει ἡμᾶς μὲ ἀπροσμέτρητον αὐθεντίαν.

Ἡ σωτηριώδης λοιπὸν φωνὴ τῆς Συνειδήσεως εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς Δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ ἡμῶν.

Εἶναι φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ὅστις φρουρεῖ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικὴν τάξιν, ὅστις, τέλος, ὑποδεικνύει ἡμῖν τὴν ὀρθὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, μᾶς ἐνισχύσει ἐν αὐτῇ, ἵνα τὴν βαδίζωμεν ἀκλινῶς, καὶ κατορθώσωμεν τοιοῦτοτρόπως, νὰ ἐξομοιωθῶμεν πρὸς Αὐτόν.

Ἀλλὰ ἐν ἐπιλόγῳ ἃς ἴδωμεν τὴν Συνείδησιν εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς ιδιότητα, κατερχόμενοι ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν θεωριῶν, καὶ μελετῶντες τὴν Συνείδησιν ὡς ἱεροκήρυκα, ὅστις ἀπαύστως κηρύττει, ἀφ' ἧς ἐπλάσθησαν οἱ γεννήτορες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, Ἀδάμ καὶ Εὐά.

Καὶ ἀληθῶς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ πρόκειται περὶ τοῦ μεγαλυτέρου καὶ ἀκαταπονήτου ἱεροκήρυκος, ὅστις ἔζησέ ποτε ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ κτίσεως κόσμου.

Ὁ ἱεροκήρυξ αὐτὸς δὲν ἀνήκει εἰς ἰδιαιτέραν ἐποχὴν τινα, ἢ χώραν τινὰ ἢ τάξιν τινὰ ἀνθρώπων ἢ Ἀγγέλων. Εἶναι αἰώνιος καὶ εὐρίσκειται εἰς ὅλα τὰ πλάτη καὶ μήκη τῆς γῆς, καὶ δὲν ἐμβλέπει εἰς πρόσωπον ἀνθρώπου. Ὁ ἱεροκήρυξ οὗτος ἤρχισε τὸ φλογερὸν του κήρυγμα εἰς τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ, καὶ διεμαρτυρήθη ἐντονώτατα διὰ τὸν φόνον τοῦ δικαίου Ἀβελ, καὶ ἐτιμώρησε σκληρότατα τὸν ἀδελφοκτόνον Κάϊν. Οὗτος ἐκήρυξεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰακώβ, καὶ εἰσέβαλεν ἀπρόσκλητος εἰς τοὺς μυστικούς θαλάμους τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαυὶδ. Ἐδημηγόρησε πικρότατα κατὰ τοῦ Πιλάτου, καὶ ἀπήγγειλε πύρινον φιλιππικὸν κατὰ τοῦ προδότου Ἰούδα, μὲ τὸ γνωστὸν ἀποτέλεσμα.

Κηρύττει ὁ ἱεροκήρυξ οὗτος μὲ ἀσταμάτητον φωνήν, καὶ τὰ κηρύγματά του δὲν ἠτόνησαν μὲ τὴν πάροδον τῶν χιλιετιῶν.

Τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἱεροκήρυκος τούτου ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἐγεννήθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, εἶναι ἀπολύτως ἀπεριόριστον καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ἱεροκήρυξ οὗτος εἶναι παγκόσμιος.

Δὲν περιορίζεται μόνον ἐπὶ τοῦ Ἀμβωνος. Παρκαλουθεῖ τὸν ἀνθρώπον εἰς ὀλόκληρον τὴν ζωὴν

του νύκτα καὶ ἡμέραν, ἐν χαρᾷ καὶ ἐν λύπῃ, καὶ δὲν σταματᾷ τὸ κήρυγμά του οὐδ' ἐπὶ στιγμῆν.

Ὁ ἱεροκήρυξ οὗτος εἶναι ἀπτότητος καὶ ἀκαταπόνητος, καὶ δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ἀναπαύσεως οὔτε νύκτα, οὔτε ἡμέραν.

Ἄν τὴν Συνείδησιν τὴν μεταχειριζώμεθα τιμίως, χρηστῶς καὶ ἐναρέτως, ὁ κήρυξ αὐτὸς γίνεται ὁ ἀριστος φίλος μας, καὶ πηγὴ ἐλπίδος, θάρρους καὶ παρηγορίας. Ἐχαροποίησε τὸν ἐνάρετον Ἰωσήφ ἐντὸς τοῦ λάκκου, ὅπου τὸν ἔρριψαν οἱ ἀδελφοὶ του ἐκ φθόνου. Ἐδωκε θάρρος καὶ παρηγορίαν εἰς τὸν Δανιήλ, ὅταν οὗτος ἔρριφθη εἰς τὸν λάκκον (Σπήλαιον) τῶν λεόντων. Κατέστησεν ἱκανὸν τὸν Πέτρον νὰ κοιμᾶται τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, τὴν παραμονὴν τῆς ἐκτελέσεώς του. Εἰς τὰς περιστάσεις αὐτάς ἡ Συνείδησις εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου, καὶ δίδει θάρρος καὶ χορηγεῖ εἰρήνην.

Ὅταν ὁμως μεταχειριζώμεθα αὐτὴν κακῶς, τότε εἶναι ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς μας, καὶ καταντᾷ ὁ φρικτότερος τύραννός μας.

Ὁ Κάϊν ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὅστις περιεπάτησε καὶ ὠμίλησε μετὰ τοῦ Θεοῦ, νὰ σέβεται Αὐτόν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐκώφευσε εἰς τὰ πατρικὰ διδάγματα, καὶ τότε ἐξηγέρθη ἡ φωνὴ τῆς Συνειδήσεως, καὶ τὴν ἤκουεν εἰς τοὺς κοινοσάλευς δρόμους, τοὺς ὁποίους διέσχίζεν ἐν ταραχῇ, τὴν ἤκουεν εἰς τὰς θλιβεράς περιπλανήσεις του ἀνὰ τοὺς λόφους καὶ τὰς φάραγγας, διὰ νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν, καὶ ὅπου ἔτρεχεν ἐν ἐξάλλῳ καταστάσει. Τὸ κήρυγμα τῆς Συνειδήσεώς του ἦτο ἡ σκληροτέρα τῶν ποινῶν.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ὑπέστησαν ἀδυσώπητον τὸ μαστίγωμα τοῦ κήρυκος τούτου, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσουν, «Ναί, εἴμεθα οἱ ἐνοχοί».

Ὁ Σαοὺλ δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰ διδάγματα τοῦ Σαμουήλ, καὶ τότε ἡ Συνείδησις διέταξε τοὺς δύο ἀγγελιαφόρους της, τὴν Μ ν ἢ μ η ν καὶ τὴν Τ ὕ ψ ι ν νὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν. Καὶ τὸ ξίφος τὸν διαπερᾷ, καὶ τὸν ἀφίνει νεκρὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἡ Συνείδησις οὐδέποτε ἀποκάμνει, καὶ οὐδέποτε ἀποθνήσκει, ἡ δὲ διακονία της οὐδέποτε ἔχει τέρατα.

Οἱ αἰῶνες διαδέχονται ἀλλήλους καὶ αἱ χιλιετίαι παρέρχονται, ὁμως ἡ Συνείδησις παραμένει.

Εἰς τὴν κόλασιν ἡ Συνείδησις θὰ στήσῃ τὸν Ἀμβωνά της, καὶ θὰ κηρύττῃ εἰς τοὺς καταδικασμένους κατοίκους της, τὸ δὲ θέμα της θὰ εἶναι: «Υἱέ, ἐνθυμήθητι».

Καὶ τότε πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ θὰ ἐνθυμῶνται, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀργά!

Ὅταν ἡ Συνείδησις διδάσκεται ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ καθοδηγεῖται ἀπὸ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τότε τὰ διδάγματά της εἶναι ἀλήθεια, καὶ αἱ διακηρύξεις της πείθουν καὶ ὑποτάσσουν. Τότε δὲ ὁ Χριστιανὸς προγεύεται τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἄς ἀφῆσωμεν τὸν κήρυκα τῆς Συνειδήσεώς μας

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΛΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

8. Ὁργάνωσις Ἐκκλησιαστικῶν Γραφείων Ὑπηρεσιῶν.

Τὰ προλεχθέντα περὶ ἀλληλογραφίας — μάλιστα τῆς ἐπισήμου — ἀπτονται τοῦ γενικωτέρου ζητήματος τῆς ὀργανώσεως παντός ἐκκλησιαστικοῦ Γραφείου, εἴτε ἐνοριακοῦ εἴτε μητροπολιτικοῦ, περὶ ὧν δεόν νὰ σημειωθῶσι τὰ ἐπόμενα.

Α' Ἐν ταῖς Ἐνορίαις. Ἐνοριακὴ διοργάνωσις.

Ἡ ἐνορία, ὡς ἐκκλησιαστικὴ μονάς, ὀφείλει νὰ ἔχη τὴν ὀργάνωσίν της.

Ὁ νόμος προβλέπει περὶ ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, τ.ἔ. περὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων. Εἰς τὴν εὐθύνην δὲ τούτων ἀναθέτει τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν ἐνοριακῶν Ἱ. Ναῶν καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς παρεκκλησιῶν καὶ ἐξωκκλησιῶν. Ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Α.Ν. 2200/40 «περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» κ.ἔ. ἐθεοπίσθη ὅπως ἡ προεδρία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ἀνήκει εἰς τὸν οἰκεῖον. Ἐφημέριον (ἐνῶ πρό τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου ἠδύνατο οἰσοδήποτε ἐκ τῶν λαϊκῶν ἐκκλησιῶν συμβούλων νὰ ἐκλεγῆ πρόεδρος τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου - ἡ ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς, ὡς ἐκαλεῖτο τότε - ὁ δ' ἐφημέριος παρέμενε ὡς ἀπλοῦν «κληρικὸν μέλος» τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ πλείονων τοῦ ἐνὸς ἐφημερίων ἐν τῇ αὐτῇ ἐνορίᾳ τὸν Πρόεδρον (ὡς ἄλλοτε τὸ «κληρικὸν μέλος») ὀρίζει ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης.

Πέραν τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης τοῦ νόμου, ἐν πολλαῖς ἐνορίαις, μάλιστα ταῖς μεγάλαις, ἰσχύει καὶ ὁ θεσμὸς τοῦ ἱερατικοῦ προϋσταμένου, ὃν ὀρίζει ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης. Δὲν πρόκειται ἀπλῶς περὶ τοῦ ἔχοντος τὰ πρεσβεῖα τῆς Ἱερωσύνης, ὅστις δικαιοῦται μόνον τοῦ προβαδίσματος ἐν ταῖς ἱεροτελεστίαις, μὴ ἔχων οὐδεμίαν ἄλλην περαιτέρω ἀρμοδιότητα, ἀλλὰ περὶ εἰδικῶς ἐντεταλμένου Ἱερατικοῦ Προϊσταμένου, ἐπωμιζομένου εἰδικῆς εὐθύνας εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν λειτουργίαν τοῦ Ναοῦ. Εἰς τὰς περιπτώσεις δὲ καθ' ἃς δὲν εἶναι ὁ αὐτὸς κληρικὸς καὶ Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου καὶ Ἱερατικὸς Προϊστάμενος, αἱ ἐπὶ μέρους ἀρμοδιότητες τούτων διασταυροῦνται πολλάκις. Διέπονται πάντως αὗται ὑπὸ τῆς ἐξῆς διακρίσεως. Αἱ μὲν τελετουργικῆς φύσεως ἀρμοδιότητες ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἱερατικὸν προϊστά-

μενον, αἱ δὲ λοιπαί, διοικητικαὶ καὶ διαχειριστικαί, εἰς τὸν Πρόεδρον ἢ εἰς τὰ μέλη τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου. Καὶ ἡ μὲν συνεργασία καὶ σύμπραξις ἀμοτέρων τῶν ὑπευθύνων τούτων ὀργάνων εἶναι ὁ ἀριστος τρόπος ἐναρμονίσεως τῶν εἰδικωτέρων ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν. Ἐπὶ διαμφισβητήσεων δέ, ἡ καὶ πρὸς πρόληψιν τοιούτων, ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης ἐνδείκνυται ὅπως ἀποσαφηνίζῃ ἐν τῷ διοριστηρίῳ ἐγγράφῳ τίνες ἀρμοδιότητες ἀνατίθενται εἰς τὸν Ἱερατικὸν Προϊστάμενον, κυρίως δ' ἐὰν οὗτος θὰ χειρίζεται καὶ διοικητικὰ θέματα (διότι τὰ διαχειριστικὰ κατὰ νόμον ἀνήκουσιν εἰς τὴν εὐθύνην τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου). Πάντως δ' εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐντολὴν τοῦ Ἱεράρχου ἀπόκειται νὰ ρυθμίζῃ τὰς τοιαύτας συντρέχουσας ἢ διαμφισβητουμένας ἀρμοδιότητας, (περὶ ὧν δὲν ἀσχολεῖται ἄλλωστε ἡ κειμένη ἐνοριακὴ νομοθεσία).

★

Θεμελιώδη ὑποχρέωσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀνάγκην πραγματικὴν, ἀποτελεῖ ἡ συστηματικὴ ὀργάνωσις τοῦ Γραφείου τῆς Ἐνορίας.

Καὶ ἐναντι μὲν τοῦ νόμου ἡ ὑποχρέωσις αὕτη ἀφορᾷ τὸ μὲν εἰς τὰ διαχειριστικὰ, τὸ δὲ εἰς τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία τῆς Ἐνορίας.

Διαχειριστικὰ βιβλία εἶναι κυρίως τὸ «βιβλίον Ταμείου» καὶ τὸ «Καθολικόν» (ἐν ταῖς πολὺ μικραῖς ἐνορίαις τηρεῖται μόνον τὸ πρῶτον ἐνῶ ἐν ταῖς μεγάλαις ἐνορίαις ἡ πείρα εἰσήγαγε καὶ τὸ «Καθημερινόν» ἢ «πρόχειρον βιβλίον Ταμείου», ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναγράφονται ἀντιστοίχως τὰ τε ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα εὐθὺς ὡς πραγματοποιιοῦνται, ὁ δ' ἐπιτετραμμένος λογιστὴς τοῦ Ναοῦ μεταφέρει ταῦτα εἰς τὸ τακτικὸν καὶ ἐπίσημον «βιβλίον Ταμείου» καὶ εἰς τὸ «Καθολικόν»). Ἀπαραιτήτως δεόν νὰ τηρῆται καὶ βιβλίον πρακτικῶν τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου. Καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἢ ἐν αὐτῷ καταχώρισις πάσης πράξεως καὶ ἀποφάσεως τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου, μάλιστα δ' ἐφ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς ζητήματα οικονομικῆς φύσεως καὶ διαχειρίσεως. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν πρακτικῶν καταμετρήσεως τῶν εἰσπράξεων τοῦ Ἱ. Ναοῦ (ἐκ κηροῦ καὶ δίσκων) τηρεῖται συνήθως ἰδιαιτέρον, ἐπὶ τούτῳ, βιβλίον, καὶ προσυπογράφεται πᾶσα ἐν αὐτῷ καταχώρισις πράξεως καταμετρήσεως ὑπὸ πάντων τῶν ἐνεργησάντων τὴν καταμέτρησιν (τριῶν κατ' ἐλάχιστον μελῶν τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου) καὶ κεχωρισμένως ὑπὸ τοῦ ταμίου μετὰ τῆς ἐνδείξεως ὅτι παρέλαβεν τὸ καταμετρηθὲν ποσό. Ὅπου δὲν τηρεῖται τοιοῦτο «βιβλίον καταμετρήσεως...», δεόν νὰ ἐκδίδεται εὐθὺς μετὰ τὴν καταμέτρησιν «Γραμμάτιον εἰσπράξεως» προσυπογραφόμενον ὡς προελέχθη. Καὶ διὰ πάσας ἐν γένει τὰς εἰσπράξεις τοῦ Ἱ. Ναοῦ ἐκδίδεται ὑποχρεωτικῶς «Γραμμάτιον εἰσπράξεως», διπλότυπον, καὶ διὰ χρήσεως «καρμπόν» ἐξασφαλιζομένης τῆς πιστότητος μεταξὺ τῶν δύο φύλλων τοῦ διπλο-

νὰ λαλῆ ἐλευθέρως, καὶ νὰ μᾶς ὀμιλῆ χωρὶς νὰ τὸν πιέζωμεν. Εἰς τὴν δύναμιν του οὐδεὶς ποτε ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῆ, καὶ οὐδεὶς ποτε κατώρθωσε νὰ ἐπιβάλῃ σιγὴν εἰς τὴν λαλίαν του.

Ἄς ἀκούσωμεν μετὰ φόβου τὴν φωνὴν τῆς Συνειδήσεώς μας, καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἀποκτῶμεν πιστὸν φίλον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ εἰσιτήριον διὰ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

† Ὁ Ἠλείας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

τύπου, καὶ οὐχὶ δι' ἀποκοπῆς, ἐκ διατρήτου στελέχους, ἐτέρου αὐτοτελοῦς γραφομένου ἀντιγράφου. Ὑπογράφεται δὲ τὸ διπλότυπον (μετὰ «καρμπόν» πάντοτε) ὑπὸ τε τοῦ πληρώσαντος καὶ ὑπὸ τοῦ εἰσπράξαντος. Διὰ πάσας δὲ τὰς πληρωμὰς, τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους, ἐκδίδεται, διπλότυπον ὡσαύτως (ἢ καὶ τριπλότυπον, πάντως διὰ χρήσεως «καρμπόν») «ἐ ν τ α λ μ α π λ η ρ ω μ ῆ ς» ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλ. Συμβουλίου. Τὸ πρωτότυπον προσαρτᾶται εἰς τὴν ἀπόδειξιν πληρωμῆς, τὸ δ' ἀντίγραφον παραμένει μετὰ τοῦ στελέχους. Ὅσακις τηροῦνται καὶ εἰδικὰ διπλότυπα εἰσπράξεων ἐξ ἱεροτελεστιῶν (γάμων, βαπτίσεων, κηδειῶν, μνημοσύνων, λειτουργιῶν), μεταφέρονται ἐκ τούτων τὰ ποσὰ συγκεντρωτικῶς εἰς τὸ γενικὸν διπλότυπον-Γραμμάτιον εἰσπράξεως, καθ' ἑκάστην παραλαβὴν τῶν ποσῶν (μηνιαίαν ἐνδεχομένως) ὑπὸ τοῦ Ταμείου.

Εἰς τὰς πολὺ μικρὰς ἐνορίας, ὅπου καὶ τὰ ποσὰ εἶναι ἐλάχιστα καὶ δὲν ὑπάρχει γραμματεὺς - λογιστῆς (καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἐπίτροποι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ τηρήσωσι πάντα τ' ἀνωτέρω), πάντως τηροῦνται ἀπαραιτήτως: βιβλίον Ταμείου, βιβλίον πρακτικῶν Ἐκκλ. Συμβουλίου, καὶ διπλότυπα εἰσπράξεων, ἅπαντα κεκυρωμένα πάντοτε ὑπὸ τῆς οἰκείας Μητροπόλεως, εἰς ἣν καὶ ὑποβάλλονται κατ' ἔτος πρὸς ἔλεγχον μετὰ τοῦ Ἀπολογοῦ τοῦ Ἱ. Ναοῦ.

Περὶ τῶν ἐκ κηρῶν καὶ δίσκων εἰσπράξεων τοῦ Ἱ. Ναοῦ σημειοῦμεν ἰδιαιτέρως, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνεται ἡ καταμέτρησης τούτων ἐν ὄρα λειτουργίας τοῦ Ναοῦ. Ὅφειλοσι δ' οἱ ἐφημέριοι, ἵνα ἀπαγορευώσιν τοιαύτην τινὰ ἀνάρμοστον (καὶ θορυβώδη πάντως) ἐνέργειαν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν Ἱ. Ναῶν, διότι καὶ οὗτοι ἐν τῷ παγκαρίῳ περισπῶνται ἀτόπως καὶ ἀκαίρως εἰς χρηματικῆς φύσεως ἀσχολίας ἐν ὄρα θείας λατρείας, καὶ τοὺς ἐκκλησιαζομένους ἐνοχλοῦσι καὶ σκανδαλίζουσι. Εἶναι δ' ἀπαραίτητον νὰ παρίσταται καὶ ὁ ἀρμόδιος ἐφημέριος εἰς τὴν καταμέτρησην, καθ' ὃ συνυπεύθυνος καὶ διὰ τὸ ἀδιάβλητον τῆς καταχωρίσεως τοῦ ἀκριβοῦς ποσοῦ εἰς τὰ οἰκεία διπλότυπα καὶ βιβλία. Ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ ἀποξενουῦται ὁ ἀρμόδιος ἐφημέριος ἐκ τῆς παρακολουθήσεως πάντων τῶν πόρων τοῦ Ναοῦ, περὶ τῶν ὁποίων ὀφείλει καὶ ἐνήμερος νὰ εἶναι πάντοτε, καὶ περὶ τῆς διασφαλίσεως καὶ προαγωγῆς αὐτῶν νὰ μεριμνᾷ, καὶ ὀφθαλμὸς τῆς Ἐκκλ. Ἀρχῆς ἐν τούτῳ νὰ εἶναι καὶ ἐγγύησις κατὰ πάσης φαλκιδεύσεως αὐθαίρετου καὶ ἀνόμου.

★

Ληξιαρχικὰ δὲ βιβλία ἐν ταῖς ἐνορίαις δέον νὰ τηρῶνται ὑποχρεωτικῶς: «βιβλίον Γάμων» καὶ «βιβλίον Γεννήσεων καὶ βαπτίσεων». Ἐνιαχοῦ τηρεῖται καὶ βιβλίον θανάτων τῶν ἐνοριτῶν, παρέλκον ἴσως, λόγῳ τῆς πλήρους περὶ τῶν ἀποβιούντων ἐνημερώσεως τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν Ληξιαρχείων.

Περὶ γεννήσεων καὶ βαπτίσεων ὡς καὶ περὶ γάμων δὲν ἐπαφιέμεθα μόνον εἰς τὰ κοινὰ Ληξιαρχεῖα. Κυριώτατα μὲν περὶ τῶν γάμων, διὰ τὴν εὐθύνην τῆς Ἐκκλησίας περὶ τυχὸν ὑφισταμένων κωλυμάτων πρὸς σύναψιν γάμου τινὸς ἢ ἐνδεχομένης διαγαμίας, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ τήρησις ἰδιαιτέρων βιβλίων κατ' ἐνορίας καὶ κατὰ Μητροπόλεις, πρὸς καταχώρισιν τῶν τελουμένων ἐκάστοτε γάμων (μετὰ πάντων τῶν στοιχείων τῶν ἀναγεγραφομένων εἰς τὴν ἐπισκοπικὴν ἄδειαν τελέσεως τοῦ γάμου). Ὅσαύτως δέον νὰ τηρῆται καὶ (ἰδιαιτέρον θὰ ἐλεγόμεν) πρωτόκολλον καταχωρίσεως τῶν ἐκδιδόμενων πιστοποιητικῶν ἐλευθερογαμίας παρ' ἑκάστη Ἐνορία καὶ Μητρόπολι. Ἐκ τῆς πείρας δ' ἀπεδείχθη ἀπαραίτητος καὶ ἡ καταχώρισις τῶν ἐκ διαβίβασεως (ἐξ ἄλλων ἐνοριῶν) τελουμένων γάμων ἐν ἑκάστη ἐνορίᾳ, διότι ὑπάρχει πάντως εὐθύνη καὶ ὑποχρέωσις τοῦ Ναοῦ ἐνθα ἐτελέσθη ὁ γάμος, ἵνα πιστοποιήσῃ ἐν ἀνάγκῃ τὴν ἱερολογίαν τοῦ μυστηρίου, ἐν περιπτώσει παραλείψεως ἢ λάθους ἢ καὶ ἀπωλείας στοιχείων (ἐκ πυρκαϊᾶς κλπ.) τῶν ἀρμοδιωτέρων διὰ τὴν πιστοποίησιν Ἀρχῶν ἢ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Συναφῆς εἶναι καὶ ἡ ἀνάγκη ἵνα τηρῆται ὁμοίον βιβλίον γάμων καὶ εἰς τὰ παρεκκλήσια καὶ ἐξωκκλήσια, ὅπου τελοῦνται τοιοῦτοι, διὰ τὰ προαναφερθέντα ἐνδεχόμενα. Σημειώθη δ' ὅτι οὐχὶ σπανίως καὶ αὐτῇ ἡ ἀρμοδία Ἐκκλ. Ἀρχὴ (Μητροπόλις) ὡς καὶ ἄλλαι Ἀρχαὶ (Δημοτικά, Στρατολογικά, Δικαστικά...) ἀνατρέχουσι εἰς τὰ παρ' ἐνορίας καὶ Ναοῖς ἐν γένει ληξιαρχικὰ στοιχεῖα, πρὸς συμπλήρωσιν ἢ διόρθωσιν τῶν ἐλλιπῶν ἢ πλημμελῶν στοιχείων συνοικεσίου τινός. Καὶ ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ παράσχωμεν πλήρη καὶ ἀκριβῆ στοιχεῖα τῶν ἐκκλησιαστικῆς συμπράξει καὶ εὐθύνην τελεσιουργηθέντων.

Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ Γεννήσεων καὶ Βαπτίσεων. Βιβλία πλήρη καὶ ἐνημερωμένα κατ' ἐνορίας εἶναι ἀπαραίτητα. Καὶ ἡ φροντίς διὰ τὴν καταχώρισιν τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ καὶ ἐκ τῆς ἐνορίας περιπτώσεων, (ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλοθεν προερχομένων τοιούτων, περὶ ὧν δέον νὰ ὑπάρχη ἀρμοδία ἐνοριακὴ ἄδεια καὶ ἐξουσιοδότησις, ὡς καὶ τῶν εἰς ἑτέραν Ἐκκλησίαν, ἐνοριακὴν ἢ μὴ, κανονικῶς παραπεμπόμενων ἐκ τινος ἐνοριακῆς δικαιοδοσίας) βαρύνει πάντα ἐφημέριον ὅπως οὐδέποτε παρεμβάντα, κατὰ πρῶτον μὲν λόγον τὸν οἰκείον ἐφημέριον τῆς ἐνορίας εἰς ἣν ἀνήκει ἡ οἰκογένεια, διὰ πᾶν δ' ἐνδεχόμενον καὶ οἰονδήποτε μεσολαβήσαντα ἕτερον ἐφημέριον. Οὐδεὶς δέον νὰ ὀκνή ἵνα καταχωρίσῃ εἰς τὸ παρ' ἑαυτῷ βιβλίον τοῦ Ναοῦ τὴν ἱερολογηθεῖσαν πρᾶξιν. (Ὁ γράφων, ὡς ἐφημέριος, ἐδιδάχθη ὑπὸ πολιοῦ ἱερέως, ἵνα τηρῆ καὶ ἀτομικὸν βιβλίον τῶν διὰ χειρὸς αὐτοῦ γενομένων ἱεροτελεστιῶν, τῶν συνεπαγομένων ληξιαρχικῆς φύσεως συνεπειᾶς, δι' ἐνδεχομένην ἐκτακτὸν τινὰ ἀνάγκην). Ἡ δεοντολογία καὶ ἡ ἀκρίβεια πάντως ἀπαιτεῖ, ὅπως οὐδεμία ἱεροπραξία γίνεται πού, δίχα γνώσεως καὶ ἀδείας τῆς οἰκείας ἐνορίας, ὑπο-

χρεομένης και εὐθυνομένης διὰ τὰς ληξιαρχικὰς καταχωρίσεις και ἔγγραφὰς εἰς τὰ παρ' ἑαυτῆς οἰκεία βιβλία. Διὰ δὲ τὰς σημειουμένας (κακῶς βεβαίως) παρ' ἑνορίαν πράξεις και τὰς ἀμελείας ὑπευθύνων ἢ ἑνδιαφερομένων τινῶν, ἀνάγκη νὰ λαμβάνεται ἐπικουρικῶς και ἢ περὶ ἧς εἶπομεν πρόνοια παρὰ παντὸς ἔχοντος ἠϋξημένην ὑπηρεσιακὴν συνείδησιν ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου, ἵνα μὴ ποτε «μωμηθῆ» ἢ Ἐκκλησία, και ἵνα μὴ αἰτιᾶται τις Αὐτὴν ὡς μὴ διασφαλίσασαν αὐτὸν εἰς ὅ,τι δι' Αὐτῆς χάριν αὐτοῦ ἐτελεσιουργήθη.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, λόγω τῶν πολλῶν και συνεχῶν μετοικήσεων τῶν ἑνοριτῶν ἀφ' ἑνός, και ἔνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης τάσεως, ἵνα πολλὰ τελῶνται εἰς ἐξωκλήσια, ἢ ἀντιθέτως εἰς τοὺς κεντρικοὺς ἰ. ναοὺς, καθίστατο λίαν δυσχερὴς ἢ ἐνημέρωσις τῶν ἑνοριακῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων. Ἐπισημαίνεται ὁμως ἐνταῦθα ἡ ἀνάγκη και ἡ δεοντολογία τῆς τοιαύτης πλήρους ἐνημέρωσεως, περὶ τῆς ὁποίας ἐπιβάλλεται ὅπως ληφθῆ ἀποτελεσματικὴ τις ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια.

Ἐνδεικτικῶς σημειοῦμεν ὅτι ὡς γνωστὸν, ἵνα ἐκδοθῆ ἐν πιστοποιητικὸν ποινικοῦ μητρώου ἢ ἀρμοδία Δικαστικὴ Ἀρχὴ ἀπαιτεῖ βεβαίωσιν τοῦ ἐφηρηρίου τῆς ἑνορίας περὶ τοῦ τόπου και χρόνου γεννήσεως τοῦ ἑνδιαφερομένου· οὐδαμῶς δ' ἀρκεῖται εἰς συναφῆ βεβαίωσιν τοῦ οἰκείου Δήμου ἢ Κοινοῦτος. Ἐκ τούτου συνάγονται δύο χρησιμώτατα δι' ἡμᾶς συμπεράσματα. Πρῶτον, ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ παρέχωμεν τὴν τοιαύτην ἐξυπηρέτησιν — και ἄλλας συναφεῖς — εἰς τοὺς χριστιανοὺς τῆς ποιμαντικῆς ἡμῶν περιφερείας, και διὰ τοῦτο ἢ ἀκριβῆς ἐνημέρωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων εἶναι ἀπαραίτητος. Καὶ δεύτερον· καθ' ὃν τρόπον αἱ κατὰ τόπους Δικαστικαὶ Ἀρχαὶ προέβλεψαν και ὠργάνωσαν τὴν καταχωρίσιν πάσης ποινῆς εἰς τὰ μητρώα τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς ἐκάστου (και οὐχὶ ἀπλῶς εἰς τὸν τόπον τῆς διαπράξεως ἢ τῆς ἐκδικάσεως τοῦ ἀδικήματος), οὕτω και ἐκκλησιαστικῶς πρέπει και δύναται νὰ ὀργανωθῆ ἀνάλογος διαδικασία, ὥστε νὰ εἶναι πλήρης και ἀκριβῆς ἢ γνώσις τῆς ἑνορίας ἢ τῆς Μητροπόλεως περὶ τῶν ὀ π ο υ δ ἢ π ο τ ε τ ε λ ο υ μ ἔ ν ω ν ἱ ε ρ ο π ρ α ξ ι ὶ ὶ ὶ (γάμων και βαπτίσεων κυρίως) τῶν ὀπωσδήποτε εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ἀναφερομένων.

★

Περαιτέρω ἢ ὀργάνωσις τῆς ἑνορίας ἀπαιτεῖ, ἵνα ὑπάρχη ἐπαρκὴς γνώσις περὶ τῶν ἀπαρτιζουσῶν ταύτην οἰκογενειῶν, και δὴ περὶ τῆς συνθέσεως και καταστάσεως ἐκάστης οἰκογενείας, ὡς και τῶν ἀναγκῶν και προβλημάτων αὐτῆς, διὰ τὴν ἀντίστοιχον περὶ αὐτῶν κοινωνικὴν πρόνοιαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἐπιτελεῖον στελεχῶν, εἴτε ἐιδικῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν, εἴτε μᾶλλον

ἐθελοντῶν συνεργῶν τοῦ ἐφημεριακοῦ ἔργου, ἐπιστρατευομένων ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν ἑνορίαν εὐσεβῶν και ζηλωτῶν χριστιανῶν, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, καταρτιζομένων και ἐργαζομένων ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν και πνοὴν τῶν ἀρμοδίων ποιμένων — ἐφημερίων.

Προϋποτίθεται βεβαίως ἢ ὑπαρξίς μεμορφωμένων ἐφημερίων και συγκεκριμένων και ἱκανῶν, ἵνα ἔχωσι τὴν εὐθύνην τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων και Ὀμάδων, και τῶν Κύκλων πνευματικῆς ἐποικοδομῆς, και τῆς ὀργανώσεως τῆς φιλανθρωπίας, ἀλλὰ και τὴν εὐθύνην τοῦ Ἐξομολογητηρίου, ἐκ τοῦ ὀποίου — πέραν τῶν τακτικῶν και συστηματικῶν κηρυγμάτων — στρατολογοῦνται και καταρτίζονται τὰ στελέχη τῆς καθόλου ἑνοριακῆς ἐργασίας.

Περὶ τῶν ζητημάτων και τῶν τρόπων τούτων τῆς ἑνοριακῆς κινήσεως ὀφείλει νὰ εἶναι πεπληροφορημένος, και νὰ ἀποκτᾷ συνεχῶς πείραν, ὁ καλὸς ἐφημέριος, μετὰ τοῦ ὀποίου πάντως δεόν νὰ εὐρίσκονται εἰς στενὴν συνεργασίαν και πάντες οἱ ἐξ ἰδιωτικῶν πρωτοβουλιῶν και κινήσεων προερχόμενοι «συνεργοί».

Β' Ἐν ταῖς Μητροπόλεσιν. Διοργάνωσις Κεντρικὴ και Περιφερειακὴ.

Περὶ τῆς ὀργανώσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου δεόν νὰ σημειωθῶσιν ὀλίγα τινά. Ἡ Κεντρικὴ ὀργάνωσις ἐκάστου Μητροπ. Γραφείου περιλαμβάνει τὰ ἐπόμενα τμήματα· α) Διοικητικόν, β) Μητροπ. Συμβούλιον, γ) Γάμοι και Διάζυγια, δ) Δικαστικόν, ε) Φιλανθρωπία. Εἰς ταῦτα δεόν νὰ προστεθῶσιν· στ) Τοπικὸν Τ.Α.Κ.Ε., ζ) Τοπ. Ο.Δ.Ε.Π., η) Τοπικὸν παράρτημα Ἀποστολικῆς Διακονίας. Εἰς τὸ τελευταῖον ἐντάσσεται και πᾶσα ἢ πνευματικὴ ἐργασία τῆς Μητροπόλεως (Κήρυγμα, Ἐξομολόγησις, Κατηχ. Σχολεῖα κ.τ.τ.) Δύναται ὁμως αὐτὴ νὰ ἐνταχθῆ και εἰς τὴν Περιφερειακὴν ὀργάνωσιν τῆς Μητροπόλεως, ἢτις συγκροτεῖται διὰ τῶν ἑνοριῶν και τῶν ἐφημερίων, ἀφ' ἑνός, και τῶν Ἱεροκηρύκων ἀφ' ἑτέρου.

Τὸ Πρωτόκολλον τῆς ἀλληλογραφίας τῆς Μητροπόλεως ἐνδείκνυται νὰ εἶναι Γενικόν, τ.ἔ. περιλαμβάνον τὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα εἰς ἅπαντα τὰ ὡς ἄνω τμήματα. Ἐάν που τηρῶνται και ἐιδικὰ πρωτόκολλα — ἐν ταῖς μεγάλαις μητροπόλεσι — ταῦτα δὲν εἶναι σκόπιμον νὰ καταργῶσι τὸ Γενικὸν τοιοῦτο, ἀλλ' ὡς ἐπικουρικὰ, διευκολύνοντα τὴν ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν, δύναται νὰ ὑπάρχωσιν ἀνὰ ἐν δι' ἕκαστον τμήμα τῆς Μητροπόλεως (π.χ. Πρωτόκολλον Μητροπ. Συμβουλίου, Πρωτόκολλον Τοπ. Τ.Α.Κ.Ε. κλπ.). Μόνον δὲ διὰ τὰς ἀδείας Γάμων, τὰ Διαζύγια, και τὰ Πιστοποιητικὰ ἐλευθερογαμίας τὰ ἀναγκαίως ὑπάρχοντα ἐιδικὰ βιβλια-Κώδικες δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς καλύπτοντα και τὸ θέμα τῆς Πρωτοκολλήσεως, ὀπότε δὲν γίνετα

μὲν ἀντίστοιχος καταχώρισις καὶ εἰς τὸ Γενικὸν Πρωτόκολλον, οὐδαμῶς ὅμως παραλείπεται ἡ σχετική αἴτησις καὶ τὸ νόμιμον ἐπ' αὐτῆς χαρτόσημον καὶ κληρικὸσημον. Τὸ λεγόμενον «ἐγγυητικὸν» δι' ἔκδοσιν ἀδείας γάμου ἐπέχει καὶ θέσιν αἰτήσεως.

Ἡ ἀρχαιοθέτησις τῶν ἐγγράφων ἀκολουθεῖ ταξινόμησιν τούτων εἰς Φακέλλους 1) κατὰ ἔνοριαν, μονὴν κλπ., 2) κατὰ ἐφημέριον, ἱεροκήρυκα κλπ. καὶ 3) κατὰ δημοσίαν Ἀρχὴν ἢ Ὄργανισμὸν κλπ. Καὶ εἰς μὲν τὰς μεγάλας μητροπόλεις τηροῦνται ἰδιαιτέροι τοιοῦτοι φακέλλοι παρ' ἐκάστῳ τμήματι (φακέλλοι διοικητικοῦ -Μητροπ. Συμβουλίου - Δικαστικοῦ κλπ.), εἰς δὲ τὰς μικρὰς χρησιμοποιοῦνται ὑποφακέλλοι κατὰ κατηγορίαν ἐγγράφων, ἐντὸς τῶν προρρηθέντων φακέλλων ἐκάστης ἔνορίας ἢ μονῆς ἢ ἱερέως ἢ Ἀρχῆς κ.ο.κ. Ἐννοεῖται ὅτι ὑποφακέλλοι πάντοτε εἶναι χρήσιμοι, πολλῶν δὲ μᾶλλον διὰ τοὺς εὐρεῖς φακέλλους τῶν μεγάλων μητροπόλεων. Ὅπως δὲ κεχωρισμένως τηροῦνται οἱ φακέλλοι τῶν τοπικῶν παραρτημάτων Τ.Α.Κ.Ε., Ο.Δ.Ε.Π. καὶ Ἀποστ. Διακονίας. Ὡσαύτως καὶ οἱ φακέλλοι τῶν Γάμων καὶ Διαζυγίων, κατ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν. Ὁμοίως καὶ τῶν πιστοποιητικῶν ἀγαμίας.

Εὐκταῖον θὰ ἦτο — καὶ δεοντολογικῶς ἐνδειγμένον — ἂν κατηρτίζετο ἐνιαῖον διάγραμμα Ἀρχείου διὰ πάσας τὰς Μητροπόλεις (κατὰ τὸ ὑπόδειγμα φερ' εἶπεῖν τὸ ἰσχύον διὰ τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας) μὲ ταξινόμησιν τῶν φακέλλων κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα ἀντιστοιχοῦντα εἰς τομεῖς καὶ ἀκτίνας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου. Ἡμεῖς πάντως ὑποδεικνύομεν τὴν δημιουργίαν Ἀρχειοθήκης εὐρυχώρου, διηρημένης εἰς θυρίδας (μιάς τουλάχιστον δι' ἐκάστην ἐκκλησιαστικὴν ἢ διοικητικὴν μονάδα: ἔνοριαν, μονὴν, Ἀρχὴν, Ὄργανισμὸν) ἐντὸς δὲ τῶν θυρίδων τούτων τοποθέτησιν φακέλλων (μετὰ ἢ ἄνευ ὑποφακέλλων) περικλειόντων τὴν ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν θυρίδα ἀλληλογραφίαν ὑποδιηρημένην καθ' ὕλην. Οἱ προσωπικοὶ φακέλλοι (ἱερέων, διακόνων κλπ.) πρακτικώτερον ταξιθετοῦνται κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τοῦ ἐπωνύμου ἐκάστου, ἐντὸς θυρίδων καθ' ὁμάδας ψηφίων (π.χ. Α-Ι, Κ-Ο, Π-Ω). Κατ' ἀριθμητικὴν δὲ σειρὰν, ὡς προείπομεν, ἀρχειοθετοῦνται αἱ ἀδείαι γάμων μετὰ τῶν συναφῶν δικαιολογητικῶν (ὡς καὶ τὰ πιστοποιητικὰ ἀγαμίας ἢ τὰ διαζύγια) ἐντὸς θυρίδων ἢ δεσμίδων κεχωρισμένων κατὰ ἔτη ἐκδόσεως (ἢ τμήματα τοῦ ἔτους, ἂν εἶναι ὀγκώδεις αἱ δέσμαι). Ἐξυπηρετικωτάτη δὲ εἶναι, ἰδίως εἰς τὰς μεγάλας μητροπόλεις, ἡ εὐρητηρίασις τούτων ἀλφαβητικῶς, μετὰ παραπομπῆς εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ ἔτος ἐκδόσεως, πρὸς εὐχερῆ ἀναζήτησιν τῶν στοιχείων εἰς τε τοὺς κώδικας τῶν γάμων κλπ. καὶ εἰς τοὺς φακέλλους τῶν δικαιολογητικῶν. Ἐάν δ' ἡ εὐρητηρίασις ἐγένετο τελειότερα, πραγματικὴ ἀποδελτίωσις καὶ λεξικογραφικὴ τοποθέτησις τῶν δελτίων (καρτελλῶν) ἐντὸς κυτίων κατὰ λεξικογραφικὴν σειρὰν (π.χ. Α - Ἀνδρό-

νικος, Ἀνέστης - Βασιλείου κ.ο.κ.), ἡ εὐκολία καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις θὰ ἦτο πλήρης, καὶ ὁ ἔλεγχος εὐχερῆς, καὶ δὴ καὶ ὅταν δὲν εἶναι γνωστὸν τὸ ἔτος ἐκδόσεως. Ὅπως δὲ προέχει ἐν ταῖς Μητροπόλεσιν ἡ κατάρτισις καὶ διασφάλισις τοῦ Ἀρχείου τῶν Γάμων καὶ συνοικεσιῶν, ὑπὲρ πάν ἄλλο τμήμα τοῦ Ἀρχείου. Καλῶς δὲ συγκεκροτημέναι καὶ ὠργανωμέναι Μητροπόλεις ἀποδεικνύονται τοιαῦται καὶ ἐκ τῆς πληρότητος καὶ τῆς τάξεως τοῦ Ἀρχείου αὐτῶν.

★

Πάντων τῶν ὀργανωτικῶν στοιχείων τῶν Μητροπόλεων, τὸσον τῶν προαναφερθέντων, ὅσον καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐκτεινόμεθα ἐνταῦθα, μείζονα σημασίαν καὶ βαρύτητα ἔχει τὸ θέμα τοῦ προσωπικοῦ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων. Ἐάν εἰς πάντα Ὄργανισμὸν καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἡ ἐπιτυχία τῶν ἔργων καὶ τῶν σκοπῶν εἶναι περισσότερον ζήτημα προσώπων καὶ οὐχὶ τὸσον ζήτημα μεθόδων καὶ ὀργανώσεως — διότι τὰ κατάλληλα πρόσωπα θὰ δώσωσι πνοὴν εἰς τὰ σχέδια καὶ τὰ προγράμματα, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ συμβῆ καὶ τὸ ἀντίθετον, τ.ἔ. τὰ προγράμματα ἢ ἡ νομοθεσία νὰ ἀναδείξωσι καλοὺς ἐκτελεστάς — κατὰ μείζονα λόγον ἢ ἐπιλογή τῶν προσώπων, εἰς ἃ θὰ ἀνατεθῆ ἡ διεξαγωγὴ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου δεόν νὰ εἶναι ἡ ἀρίστη δυνατή, πρωτίστως ἐξ ἐπόψεως ἡθους καὶ ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, καὶ πνευματικότητος καὶ χριστιανικῆς ἐποικοδομηθῆς θὰ ἐλέγομεν, εἶτα δὲ καὶ ἐξ ἐπόψεως ἰκανότητος. Θὰ εἶναι πάντως οἰκτρὰ ἡ ἐκπροσώπησις τῆς Μητροπόλεως, ἂν οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν αὐτῇ δὲν ἔχωσι καλὴν μαρτυρίαν ἔξωθεν, ἔστω καὶ ἂν ἔχωσιν ἄλλην συγκρότησιν καὶ ἰκανότητα. Ἐνδιαφέρει δὲ καὶ ἡ πείρα καὶ γνώσις τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ἡ γραμματικὴ κατάρτισις τούτων, ἵνα μὴ ἐκτίθεται ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ Ἐπίσκοπος.

Πολλῶν μᾶλλον ἰσχύουσι τ' ἀνωτέρω, ἂν πρόκηται καὶ περὶ «ἔσωκατακοίλων» στελεχῶν καὶ ὑπαλλήλων διαβιούντων ἐντὸς τῆς Μητροπόλεως. Τὸ κῦρος καὶ ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ἱεράρχου διακυβεύονται καὶ ἐκτίθενται ἀφαντάστως, ἂν ἔχη συνοικοῦντας ὑπόπτους καὶ ἐπιληψίμους. Πρόκειμένου μάλιστα περὶ γυναικῶν ἰσχύουσιν οἱ περιορισμοὶ οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τοὺς ἰ. Κανόνας (3ον τῆς Α' Οἰκουμενικῆς, 5ον τῆς ΣΤ', 22ον τῆς Ζ', 19ον τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ, 45ον τῆς ἐν Κερθαγένῃ καὶ 88ον τοῦ Μ. βασιλείου), καθ' οὓς ἐκ τῶν συγγενῶν, μόνον εἰς τὴν «μητέρα ἢ ἀδελφὴν ἢ θείαν», ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν εἰς «ἄ μόνον πρόσωπα πᾶσαν ὑποψίαν διαπέφρουγεν» ἐπιτρέπεται ἡ ἐγκαταβίωσις ἐν τῷ Ἐπισκοπεῖῳ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς περιβάλοις ἐν γενεῖ. Ἐξ ἐπόψεως δὲ ἡλικίας τῶν εἰς ὑπηρεσίαν παρὰ μητροπόλει κλπ. προσλαμβανομένων γυναικῶν ἰσχύει, κατὰ σχετικὴν ἀναλογίαν, ἡ ἀποστολικὴ διάταξις ἡ ὀρίζουσα περὶ

ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΙ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ

Ἐν τούτοις ἄκαρπος ἀπέβαινε πᾶσα προσπάθεια αὐτοῦ, διότι τὸ ἔργον τοῦτο μόνον δι' Ἀρχιερέων ἦτο δυνατὸν νὰ συντελεσθῆ, οὐχὶ δὲ δι' ἑνὸς τυχοδιώκτου ἱερέως ἢ διὰ μιᾶς ἔθνοσυνελεύσεως. Ἐντεῦθεν ἡ κεμαλικὴ κυβέρνησις ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐν Μικρασίᾳ ἀποκεκλεισμένους ἱεράρχας Ἰκονίου Προκόπιον, Πατάρων Μελέτιον καὶ Σεβαστείας Γερβάσιον, τοὺς ὁποίους διέταξεν ἰταμῶς, ὅπως πάραυτα μεταβῶσι εἰς Καισάρειαν πρὸς ἀνακήρυσιν τῆς τουρκορθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ληπτέον ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ Εὐθύμης τηλεγραφικῶς ἐξ Ἀγκύρας... μετέθεσε, ἱερεὺς αὐτὸς (καὶ τί ἱερεὺς!) τὸν μητροπολίτην Ἰκονίου εἰς τὴν τῆς Χαλδίας μητρόπολιν, τὸν Χαλδίας Κύριλλον εἰς τὴν τῆς Κολωνίας καὶ τὸν ἐπίσκοπον Σεβαστείας προεβίβασεν εἰς τὴν Καισάρειαν. Οἶαι τῶ ὄντι αὐθαιρέσῃαι!

Ἐννοεῖται δ' ὅτι πάντα ταῦτα οὐδαμῶς μετέβαλον τὴν κανονικὴν καὶ νόμιμον κατάστασιν τῶν ὡς εἴρηται ἀρχιερέων.

Τὸν Μάϊον ἐν τούτοις, τοῦ 1922 ὁ ἀδίστακτος Εὐθύμης ἐπέτυχεν τὴν σύγκλησιν τῆς ἔθνοσυνελεύ-

σεως, ἣτις ἐπεκύρωσε τὸ καταστατικόν, εἰς τὸ α' ἄρθρον τοῦ ὁποίου διελαμβάνετο: «Χάρις εἰς τὰς εὐεργετικὰς προσπάθειαις τοῦ παπᾶ-Εὐθύμης, συγκαλεῖται Ἐθνοσυνέλευσις, πρὸς τὸν σκοπὸν ν' ἀπαλλάξῃ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ Ὀρθοδόξους ἐκ τῶν ραδιουργιῶν καὶ σκευωριῶν τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου...»⁴².

Οἱ ἐν Ἀγκύρᾳ διαμένοντες ἱεράρχαι Ἰκονίου καὶ Σεβαστείας πληροφορηθέντες τ' ἀνωτέρω διεμαρτυρήθησαν ἐντόνως πρὸς τὴν ἔθνοσυνέλευσιν, διὰ τὸ παράνομον τῆς συγκλήσεως αὐτῆς, καὶ τὴν λήψιν ἀποφάσεων τῇ ἐντολῇ ἑνὸς ἀπλοῦ ἱερέως τοῦ παπᾶ-Εὐθύμης⁴³. Ἐνεργούντες δὲ περαιτέρω, μετὰ πολλῆς συνέσεως καὶ προσοχῆς, κατώρθωσαν παρελκυστικῶς ν' ἀποφύγωσιν τὸν σκόπελον ὅπως δῆλον ὅτι προδώσωσι τὴν ἡν ἔλαβον ἀρχιερατικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἢ ἀποδειχθῶσι παραβαίνοντες τὰς ρητὰς καὶ αὐστηρὰς ἐντολὰς τῆς κεμαλικῆς κυβερνή-

42) Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 280.

43) Αὐτόθι, σελ. 283.

αὐτῶν τὸ ἐξήκοστον ἔτος (Α' Τιμοθ. ε' 9) ὡς παρέχον ἱκανὴν ἐγγύησιν καὶ διασφαλίζον τὸ ἀδιάβλητον.

Τὸ ἀδιάβλητον, οὐχ ἦττον, ἀφορᾷ καὶ εἰς τοὺς ἄρρενας τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τῶν Μητροπόλεων, μάλιστα δὲ τοὺς ἐνδικοιμένους ἐν αὐταῖς καὶ οἰοεὶ συγκέλλους ὄντας τοῦ Ἐπισκόπου. Ὅθεν καὶ τὰ περὶ ἀγενεῖων νέων διαλαμβανόμενα ἐν τῷ «Πηδαλίῳ» (βλ. ὑπόσημ. εἰς γ. Κανὸνα τῆς Α' Οἰκουμενικῆς) δέον νὰ τυγχάνωσιν ἀμερίστου προσοχῆς, καὶ ὅ,τι ἐν γένει εἶναι δυνατὸν νὰ προκαλέσῃ ὑποψίας ἢ σκανδαλισμὸν συνειδήσεων δέον ἐπιμελῶς νὰ ἀποφεύγεται, ἵνα εἶναι κατὰ πάντα ἄψογον καὶ ἀνεπίληπτον τὸ ἄμεσον περιβάλλον τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ «ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηται» (Α' Τιμοθ. στ' 1).

Περὶ τῶν διαχειριστικῶν ζητημάτων τῶν Μητροπόλεων ἐν μόνον σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ἐξ ἐπόψεως δεοντολογικῆς: ὅτι ἐπιβάλλεται, ὅπως διὰ παντὸς τρόπου διαχωρίζωνται σαφῶς τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς Μητροπόλεως ἐκ τῶν προσωπικῶν τοιούτων τοῦ Μητροπολίτου. Διότι ἡ ἀνάμειξις καὶ σύγχυσις τούτων πολλὰς προκαλεῖ ἀνωμαλίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διασυρμὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐπισκόπων. Ἐν περιπτώσει μάλιστα θανάτου, καὶ δὴ αἰφνιδίῳ, τοῦ Ἐπισκόπου, εἶναι ἀπαράδεκτον ἵνα διεκδικῶνται κινήτὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ χρήματα καὶ ἐπιπλα κλπ. ὑπὸ τε τῆς Μητροπό-

λεως καὶ τῶν ἄλλων κληρονόμων. Ἀλλὰ καὶ ζῶντος τοῦ Ἐπισκόπου δὲν εἶναι ἐποικοδομητικὴ οὐδὲ ὁμοίρος σκανδαλισμοῦ ἢ ἀνάμειξις προσωπικῶν καὶ μὴ χρηματικῶν κεφαλαίων.

Τέλος, ἐν σχέσει πρὸς τὴν περιφερειακὴν ὀργάνωσιν τῶν μητροπόλεων, τίθεται πάλιν κυρίως ζήτημα προσώπων, πρὸς ἐπιτυχῆ ἐπ' ἀνδρῶσιν τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων καὶ τῶν ἄλλων καιρίων ἱεραποστολικῆς φύσεως ἐπάλλεων, καθόσον ἐκ τούτων ἐξαρτᾶται ἡ εὐώδοσις ἢ ἡ ἀποτυχία τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν, παραλείποντες ἄλλας, δευτερευούσας πάντως, δεοντολογικὰς πλευράς, μίαν καὶ ἐνταῦθα δεοντολογίαν ἐπισημαίνομεν, τὴν σπουδαιότατην καὶ πρωτίστην: τὴν αὐστηρὰν δηλονότι προσοχὴν ἐν ταῖς χειροτονίαις. «Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶν νεῖ ἀμαρτίαις ἀλλοτριῖαις», παραγγέλλει ὁ θεὸς Ἀπόστολος (Α' Τιμοθ. ε' 22). Καὶ ἀποτελεῖ τὸ ζήτημα τοῦτο τὴν μόνην ἐγγύησιν ἐκκλησιαστικῆς ἐξυψώσεως, ἢ ἀντιθέτως τὸν μέγιστον συντελεστὴν ζημίας καὶ μειώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἡ ὅλη περὶ προσώπων καὶ στελεχῶν καὶ συνεργατῶν μέριμνα, μέχρι καὶ ψαλτῶν καὶ νεωκόρων καὶ ἐπιτρόπων, δέον νὰ θεωρῆται σημαντικωτάτη, πρὸς ἀποφυγὴν μὲν τῶν ποικίλων σκανδάλων καὶ πρὸς οἰκοδομὴν τῶν πιστῶν καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ.

(Συνεχίζεται) † Ὁ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

σεως, ὅπερ θὰ εἶχε δυσμενέστατα ἀποτελέσματα δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ χριστιανῶν ἀδελφῶν.

Εἰς τὴν δυσχερεστάτην αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν περιήλθον, πανταχόθεν πιεζόμενοι, προϋτίμησαν μέσσην τινὰ λύσιν, καθ' ἣν προέβησαν εἰς ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν, ὡς μητροπολίτου Ἀγκύρας, τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν Κωνσταντίνου.

Βεβαίως τοῦτο ἦτο ἀντικανονικόν, ὡς γενόμενον ἐρήμην τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Πλήν ἡ ἀδήριτος ἀνάγκη τῆς στιγμῆς τὸ ἐπέβαλε. Καὶ ἔπεισεν οὕτως, ἐμπράκτως, τὴν ἡγεσίαν τῆς Τουρκίας, ὅτι πράγματι ἤρξατο ἡ χειραφέτησις, τ. ἔ. ἐγένετο τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἰδρύσεως αὐτοκεφάλου τουρκορθόδοξου Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ πλέον τῆς τοιαύτης χειροτονίας οὐδὲ ἐν ἐγένετο. Οὐδέποτε οὐδαμῶς ἐλήφθη ἐπίσημος ἐξ ἀρχιερέων ἀπόφασις. Οὐδέποτε οὐδεμία συνετάχθη ἐκκλησιαστικῆ συνοδικῆ πρᾶξις. Ἄρα ἡ καὶ σήμερον ἐμφανιζομένη δῆθεν «τουρκορθόδοξος Ἐκκλησία», ἀντιπιουμένη τὴν κανονικὴν καὶ μόνιμον τοιαύτην τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως εἶναι κατ' οὐσίαν καὶ ἐν κυριολεξίᾳ ἀνύπαρκτος καὶ ἀνυπόστατος.

Ὁ δολιώτατος παπᾶ - Εὐθύμ, καίτοι, ὡς ἀνταλλάξιμος, ἔδει νὰ ἐκδιωχθῆ ἐκ Τουρκίας, μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, ἐν τούτοις κατεκρατήθη παρὰ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ ἀποτελεῖ ἔκτοτε συνεχῆ μᾶστιγα τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου, ἐναντίον τοῦ ὁποίου πολλάκις διενήργησεν βαρβαρικὰς ἐπιδρομὰς καὶ διέπραξεν ἀφορήτους βιαιότητας. Τούτου ἕνεκα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος Ζ', ὁ Σίφινος (1923-24), ἔπασσεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ ἀποκρισαρίου τοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ πρό τινος εἶχε λάβει παρὰ τῆς ἱεράς αὐτοῦ Συνόδου, καὶ εἰς τοῦτο πιεσθείσης καὶ ἐκβιασθείσης. Ἐπίσης ἀνευ διαταγμοῦ καὶ χρονοτριβῆς, συνοδικῆ ἀποφάσει, τὸν καθήρεσε παντάπασιν τῆς ἱερωσύνης καὶ τὸν ἀπέβαλεν οὕτω πῶς ὀλοοσχερῶς καὶ ἀμετακλήτως ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ περιβόλου⁴⁴.

Ὁ Εὐθύμ, παρὰ ταῦτα, ὡς ὄργανον τῶν τούρκων, τυγχάνει τῆς ἀπολύτου εὐνοίας, προστασίας καὶ βοηθείας αὐτῶν, καὶ ἐνεργεῖ, οἶονεὶ ὡς ἐντολοδόχος αὐτῶν, ὑποσκάπτων δολίως καὶ ἀδιαλείπτως τὰ θεμέλια τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Κων)πόλεως.

Οὕτως ἐξηγεῖται πῶς βιαίως κατέλαβε καὶ κατέχει ἀπὸ ἐτῶν τὸν ἐν Γαλατᾷ ναὸν τῆς Παναγίας, Καφατιανῆς, ἀνήκοντα προαιωνίως εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Αὐτόθι ἐγκατεστάθη μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ καὶ δρᾶ, ἀνενόχλητος ὢν, ὁ φοβερὸς οὗτος λυμῶν. Ἐντεῦθεν ἐφώρμησε καὶ κατέλαβε προπο-

λεμικῶς τὸν ἐν Γαλατᾷ ναὸν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καθὼς καὶ τὰ ἑλληνικὰ Νοσοκομεῖα Βαλουκλή, τὰ ὁποῖα μετὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Χριστοῦ ἐπέτυχε διὰ σθεναρῶν ἐνεργειῶν καὶ ἐπανέφερεν εἰς τὴν πλήρη δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου ὁ Παναγιώτατος καὶ Γερασμιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Μάξιμος ὁ Ε', τῷ 1947. Θὰ ἐπανέκτα δὲ καὶ τὸν ναὸν τῆς Παναγίας, Καφατιανῆς, διότι εἶχε τὰ πάντα προετοιμάσει ἐπιτυχῶς, ἂν μὴ ἀπεχώρει, συνεργίᾳ σκοτίων δυνάμεων, τοῦ πανσέπτου οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου⁴⁵.

Κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν ὁ ὑπερογδοκοντούτης καὶ ἀπροσηματισμένος: καθηρημένος Εὐθύμ ἐμφανίζεται ὡς — δῆθεν — «οἰκουμενικὸς πατριάρχης» τῆς παντελῶς ἀνυπάρχου καὶ ἀνευ ποιμνίου κατ' εὐφημισμὸν «τουρκορθόδοξου Ἐκκλησίας» καὶ κινεῖται δραστηρίως. Ἐντεῦθεν μετημφίσε μᾶλλον ἢ ἐχειροτόνησε (ἀφ' οὗ καθηρημένος ὁ ἴδιος εἶναι καὶ στερεῖται ἅμα καὶ αὐτῆς τῆς ἱερατικῆς-πολλῶ μᾶλλον ἀρχιερατικῆς-ἀξίας) μετημφίσε, τονίζομεν, τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ, τὸν Τουρκοῦτ, εἰς δῆθεν ἀρχιεπίσκοπον Stanbul καὶ τὸν Σελτζούκ εἰς δῆθεν ἱερέα, καὶ ἐνήργησε νέαν ληστρικήν ἐπιδρομήν, τῇ προστασίᾳ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καταλαβὼν τοὺς δύο ἐν Γαλατᾷ τῆς Κων)πόλεως ναοὺς αὐτοῦ, τὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου «τῶν Χίων», καὶ τὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ἐπὶ πλέον, καθ' ἃ ἀναγράφει ἐπίσης ὁ τύπος, τὴν 5ην Ὀκτωβρίου 1965, τ.ἔ. μετὰ παρέλευσιν μιᾶς δεκαετίας ἀπὸ τὸν ἀπαίσιον Σεπτέμβριον τοῦ 1955, καθ' ὃν τόσα δεινὰ πλήγματα ὑπέστη τό τε Πατριαρχεῖον, αἱ Μητροπόλεις καὶ τὸ Χριστιανικὸν ἑλληνορθόδοξον ποιμνιον, «Νέαν ἀνθελληνικὴν δρᾶσιν ἀνέπτυξαν χθὲς οἱ υἱοὶ τοῦ ψευδοκληρικοῦ Εὐθύμ, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἀνοχήν καὶ τὰς εὐλογίας τοῦ τουρκικοῦ Κράτους, ἐπιδιώκουν νὰ ὑπεισέλθουν εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐναπομενόντων ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Χθὲς, ὁ δευτερότοκος τοῦ αὐτοανακρυχθέντος εἰς πατριάρχην παπᾶ Εὐθύμ Σελτζούκ, ἀπήτησεν ἀπὸ τὴν σχολὴν τῆς Ἑλληνορθόδοξου κοινότητος Γαλατᾶ ν' ἀφαιρεθῆ ἡ πινακὶς τοῦ κα ν' ἀντικατασταθῆ μὲ τὸ ὄνομα «διαπρεποῦς τούρκου». Ἄφ' ἑτέρου, ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Εὐθύμ Τουρκοῦτ ἐδήλωσεν, ὅτι ὅλα τὰ πιστοποιητικὰ βαπτίσεων, γάμων καὶ θανάτων Ὀρθοδόξων, πού ἐξέδωκε τὸ Πατριαρχεῖον Φαναρίου, εἶναι ἄκυρα καὶ θὰ ἀντικατασταθοῦν δι' ἄλλων τοῦ πατρός του, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Εὐθύμ τοῦ Α'...»⁴⁶.

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ἐλέχθη, οὐχὶ ἀνευ ἐρείσματος, ὅτι οἱ τούρκοι

44) Βιτάλη Φιλαρέτου, ἀρχιμανδρίτου, Κυκλαδίται Οἰκουμενικοῦ πατριάρχαι ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων)πόλεως καὶ ἐξῆς, ἐν Ἀθήναις 1961, σελ. 76—77.

45) Βιτάλη, Φώτιος Β', ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 74.—«Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. Γ' (Συμπλήρωμα), σελ. 888.

46) «Ἔθνος», ἐφημερὶς Ἀθηνῶν, 5.10.1965.

Ο ΒΑΘΥΣ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΤΙΜΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν πολλὰ δυσμενῆ σχόλια εἰς βάρος τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν γράφονται παρ' ἀσεβῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν παντελῶς τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσφέρουν οὗτοι εἰς τε τὸ Ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καθόλου ἢ ἐνεργοῦν μὲ ὑστερόβουλα ἐλατήρια, εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῇ ὅτι αὐτὴ ἡ ἔξαλλος τακτικὴ τῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῶν Σεβασμιωτάτων

Ἱεραρχῶν δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα, ἐπὶ πλέον δὲ εἶναι καὶ ἀντίθετος πρὸς τὸ συναίσθημα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἀνάκαθεν ὁ εὐγενὴς καὶ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαός.

Τὸ συναίσθημα τοῦτο εἶναι πηγαῖον καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ἀυθόρμητον μὴ ἐπιβαλλόμενον καθόλου ἐκ τῶν ἔξωθεν. Τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ζῶσαν ἱεράν παράδοσιν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν εὐτυχῶς διαφυλάσσει

θὰ θεωρήσουν δευτέραν ἄλωσιν τῆς Κων)πόλεως τὴν ἡμέραν καθ' ἣν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκδιώξουν ἐκεῖθεν ἢ ν' ἀφανίσουν καθ' ὁλοκληρίαν τὸ Οἰκουμηνικὸν Πατριαρχεῖον. Οὗτος εἶναι ὁ βαθύτερος αὐτῶν πόθος. Διὰ τοῦτο καὶ παντοιοτρόπως ἐπιχειροῦν τὴν μείωσιν αὐτοῦ, διαβάλλοντες τοῦτο εὐκαίρως ἀκαίρως, καταφερόμενοι ἐναντίον τῶν κληρικῶν αὐτοῦ, δύο δὲ συνοδικοὶ μητροπολίται τὴν στιγμὴν ταύτην εὐρίσκονται ἐξόριστοι, μακρὰν τοῦ Πατριαρχείου, διότι αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ δὲν ἐδίστασαν καὶ ἀπήλασαν αὐτούς, ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, δὲν φείδονται δὲ μηδ' αὐτοῦ τοῦ προσώπου τοῦ Πατριάρχου.

Γνωστὸν πῶς ἐξεδίωξαν ἐκεῖθεν τὸν διάσημον Πατριάρχην Κωνσταντῖνον τὸν Στ' (30 Ἰανουαρίου 1925). Γνωστὸν πῶς συμπεφερέθησαν ἐναντι ἐτέρου ὀρθοδοξοτάτου καὶ διακεκριμένου, πλήν μαρτυρικοῦ Πατριάρχου. Γνωστὸν πῶς συμπεριφέρονται καὶ σήμερον.

Δέσιμον τυγχάνει τὸ Οἶκ. Πατριαρχεῖον, ὁ τηλαυγῆς φόρος τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν Ὁρθοδοξίας. Ἐπεσκέφθημεν καὶ εἶδομεν τοῦτο πρὸ πενταετίας. Εἶδομεν ἰδίους ὄμμασιν ἅπτα στίγματα καὶ θλιβερὰ εἰσέτι ἴχνη καὶ ἐρείπια τῶν τουρκικῶν φρικαλεοτήτων, τῶν διαπραχθεισῶν, κατὰ τὸν ἀπαισίας μνήμης ἐκεῖνον Σεπτέμβριον τοῦ 1955. Εἶδομεν τὸ πατριαρχικὸν Κοιμητήριον τοῦ Βακουκλῆ, τοὺς συντετριμμένους τάφους, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον καὶ αὐτὰ τὰ ὅσα τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν ποδοπατήσει καὶ ἐκτινάξει... Εἶδομεν... Καὶ τί δὲν εἶδομεν; Καὶ ἐφρίξαμεν. Καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις διεπιστώσαμεν, ὅτι καθημερινῶς ἐπικρέμαται ἄνωθεν τοῦ Οἰκουμηνικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ὁμογενείας ἡ σπάθη τῶν δημίων...

Καὶ ὁμως. Ὡς ἀποτελοῦν διορθόδοξον καὶ διαχριστιανικὸν κέντρον, ἐπιβάλλεται νὰ διαφυλαχθῇ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ ἔδρᾳ, ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ. Ἄν οἱ βάρβαροι γείτονες δὲν αἰσθάνονται τὴν ὑψίστην ταύτην τιμὴν, ἔχοντες τοῦτο τὸ πανσεβάσιμον Καθίδρυμα εἰς τὸ ὄπερ, κρίμασιν

οἷς οἶδεν ὁ Κύριος, κατέχουν αἱματοβαφῆς ἐκ τοῦ ἰδικοῦ μας κυρίως αἵματος ἔδαφος τῆς ἀληθμονήτου καὶ πολυκλαύστου Βασιλίδος τῶν πόλεων, ἡμεῖς, ὡς ὀρθόδοξον Χριστιανικὸν Ἔθνος, καὶ σύμψας ὁ χριστιανικὸς καὶ πεπολιτισμένος κόσμος, ἔχομεν χρέος καὶ ὑπέρτατον καθήκον, νὰ προστατεύσωμεν τοῦτο, καὶ νὰ συμπαρασταθῶμεν εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας, τοὺς ὁποίους διεξάγει ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων, διὰ τὴν ἐπιβίωσιν αὐτοῦ, ὑπὲρ οὗ ἁγίου σκοποῦ μαρτυρικῶς ἐτελειώθησαν οὐχὶ τρεῖς Πατριαρχαὶ, ὡς ἐτόνισεν ὁ ἡμέτερος διπλωμάτης, ἀλλ' ὀλοκληρὸς δεκάς, οἵτινες ὀνομαστικῶς εἶναι οἱ ἑξῆς: 1) Κύριλλος ὁ Λούκαρις, ἐξ Ἡλείου ἐλκων τὴν καταγωγὴν⁴⁷, στραγγαλισθεὶς· 2) Κύριλλος ὁ Κονταρῆς, ἀπαγχονισθεὶς· 3) Παρθένιος Α', ἡπειρώτης, δηλητηριασθεὶς· 4) Παρθένιος Β', ἡπειρώτης, στραγγαλισθεὶς⁴⁸· Παρθένιος Γ', ἀπαγχονισθεὶς· 6) Γαβριὴλ Β', ἀπαγχονισθεὶς ἢ ἀποκεφαλισθεὶς· 7) Ραφαήλ Β', βιαίως καὶ ἀγρίως θανατωθεὶς,⁴⁹ 8) Μελέτιος Β', στρεβλωθεὶς καὶ μαρτυρικῶς τελευτήσας· 9) Γρηγόριος Ε', ἀπαγχονισθεὶς· καὶ 10) Κυρίλλος ΣΤ', ὁμοίως ἀπαγχονισθεὶς.

Αὕτη εἶναι ἡ μαρτυρικὴ πορεία τοῦ πανσέπτου πρώτου θρόνου τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀγῶνες καὶ θυσίαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ἐπιβίωσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἰδιαίτατα διὰ τὴν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ἐκπλήρωσιν τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγίας αὐτοῦ ἀποστολῆς, ὅπως διασώση, ἐμπεδώση καὶ διαφυλάξη τὴν ἀμώμητον ἡμῶν Ὁρθοδοξίαν.

(Τέλος)

Ἀρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

47) Βοβολίνη, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 40.

48) Βιτάλη, Ζωὴ καὶ ἔργον... ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 70, 82.

49) Βοβολίνη, ἐνθ' ἄνωτ.—Συνοδίου Πολυκάρπου (ἀποθ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας), Οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ τῆς Ἐλευθερίας, ἐν Ἀθήναις 1930, σελ. 46, 75.—Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος εἰς Γρηγόριον τὸν Ε', Ἀθήναι.

οὔτος, παρά τὰς περὶ ἀντιθέτου γραμμὰς, τὰς ὁποίας κατὰ διαφόρους καιροὺς χαράσσει ὁ Τύπος κατ' αὐτῶν.

Ἡ διατήρησις τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους ὀφείλεται ἐν πολλοῖς καὶ εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὰς σκληρὰς δοκιμασίας τοῦ λαοῦ μας, οἱ Ἐπίσκοποι ὑπῆρξαν οἱ ἡγέται καὶ οἱ στυλοβάται τοῦ Ἔθνους. Πρὸς αὐτοὺς κατέφευγον οἱ εὐσεβεῖς Ἕλληνες, προκειμένου νὰ προστατευθοῦν ἢ νὰ ἐνισχυθοῦν εἰς τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος αὐτῶν. Οἱ Ἐπίσκοποι ἦσαν ἐπομένως καὶ Ἐθνάρχαι, προσέφερον δὲ μεγίστας πρᾶγματι ὑπηρεσίας.

Κατὰ δεῦτερον καὶ κυριώτερον λόγον ὁ βαθὺς σεβασμὸς πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἐπισκόπους ἔχει βαθεῖας τὰς ρίζας αὐτοῦ εἰς τὴν ἀκράδαντον καὶ θερμὴν πίστιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διὸ καὶ διατηρεῖται οὔτος, παρά τὰς ἀλλεπαλλήλους ἀδικούς καὶ ἀσεβεῖς ἐπιθέσεις, τὰς ὁποίας ὑφίσταται ἰδίᾳ μεταπολεμικῶς, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν παρούσαν χρονικὴν περίοδον ἢ σεπτῆ χορεία τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν¹.

Ὁ εὐσεβὴς λαὸς μας εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχιερέως βλέπει τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἔνεκα τούτου εὐλαβεῖται αὐτὸ καὶ ἀσπάζεται τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, οὐχὶ μόνον ὡσάκις εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, κατὰ τὴν ὥραν τῆς θείας λατρείας, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλας τὰς ἄλλας περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτοῦ. Αὐτὸ τὸ φαινόμενον, αὐτῆς τὴν συνήθειαν, δὲν τὴν βλέπομεν εἰς ἄλλους λαοὺς τοσοῦτον ἀνεπτυγμένῃν.

Κατὰ συνέπειαν ὅσα διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας περὶ τῶν Ποιμένων αὐτῆς, τηρεῖ ὁ λαὸς μας καὶ μόνον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν χλιαρὰν πίστιν καὶ ἀπεμακρύνθησαν τῶν παραδόσεων τοῦ Ἔθνους μας, στρέφονται μετ' ἀσεβείας πρὸς τὰ ἱερά αὐτῶν πρόσωπα. Θεωρῶ δὲ περιττὸν νὰ σημειώσω ὅποιαν ζημίαν θρησκευτικὴν καὶ ἔθνικὴν προκαλοῦν τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν κείμενα, ἰδίᾳ εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεότητα, εἰς τὴν ὁποίαν στηρίζεται ἡ Πατρίς μας.

Ἄλλ' ὅπου ἡ παράδοσις ἀγνοεῖται, ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει ὑγιὲς ἔρεισμα περαιτέρω ἀναπτύξεως καὶ προόδου. Αἱ ὑγιεῖς ἀρχαὶ καὶ πεποιθήσεις θεμελιούνται εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Ἔθνους. Ἄνευ αὐτῆς οὐδεὶς λαὸς εὐημερεῖ. Ὅταν τὰ θεμέλια τῶν παραδόσεων κλονίζονται, εἰς κρημνὸν ὀδηγοῦμεθα καὶ ἐρείπια. Τουναντίον ὅπου ἡ παράδοσις διατηρεῖται, ἐκεῖ ἀκμάζει ὁ πολιτισμὸς καὶ εὐλογία Θεοῦ παρατηρεῖται.

Περὶ τῆς ἀξίας τῆς παραδόσεως ἐπιθυμῶ νὰ φέρω παραδείγματά τινὰ ἐκ τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς Ἡπείρου, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ζῶμεν καὶ ἐργαζόμεθα.

Τὸ πρῶτον ἀντλῶ ἐκ τῆς στάσεως μετὰ τὴν ὁποίαν ἀτενίζουν τὸ πέρασμα τοῦ Σεβασμιωτάτου αὐτῶν Ἀρχιερέως. Τούτο κατ' ἐξοχὴν διατηρεῖται εἰς τὴν πόλιν Π α ρ α μ υ θ ί α ς. Ὅσάκις ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἐξέρχεται ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, εἴτε ἐπ' αὐτοκινήτου εἴτε πεζῇ, ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῶν καταστημάτων τῆς ὁδοῦ ἐκ τῆς ὁποίας διέρχεται ἐγείρονται ἀμέσως, ὑποκλίνονται εὐλαβῶς, φέροντες τὴν δεξιὰν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐπικαλούμενοι τρόπον τινὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. Αὐτὸ κάμνει βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς ὅσους τὸ πρῶτον ἐπισκέπτονται τὴν Παραμυθίαν. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς πριφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἰδίᾳ δὲ τὰ χωρία, τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται. Εἰς τὴν Παραμυθίαν ὅμως, ὅπου ἡ ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ παράδοσις αὐτῆ διεφυλάχθη ζωηρότερον. Πολλὰ διηγούνται οἱ κάτοικοι αὐτῆς διὰ τὰς ἐξόδους τῶν Σεβασμιωτ. Ἀρχιερέων αὐτῆς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, ὅτε ἐξήρχοντο ἔφιπποι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ ἰσχυρᾶς φρουρᾶς. Μεγαλοπρεπὲς ἦτο τὸ θέαμα τῆς πομπῆς αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι ἐνθυμούνται τὴν ἐπιβλητικὴν πομπὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἱε ρ ο θ έ ο υ (1906-1909), τοῦ ἀτρομήτου ἐκείνου Ἱεράρχου, τὸν ὁποῖον κατὰ πολὺ ὑπελόγιζον οἱ ἔχθροι τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Δεῦτερον παράδειγμα τοῦ διατηρουμένου σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς τῶν Χριστιανῶν, ἀναφέρω τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον ὑπεδέχοντο τοὺς Ἀρχιερεῖς οἱ χριστιανοὶ εἰς τὰ χωρία αὐτῶν, κατὰ τὰς περιόδους αὐτῶν, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας. Εὐθὺς ὡς ἐπλησίαζεν ἡ ἀφιξίς τοῦ Ἀρχιερέως, ἐξήρχοντο ἐνωρὶς οἱ κάτοικοι μετὰ ἐπικεφαλῆς τὸν ἱερέα, πρόεδρον τῆς Κοινότητος, Δημοδιδάσκαλον μετὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου καὶ τὸ λάβαρον τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας, ἀναμένοντες τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ. Εὐθὺς ὅμα τῆ ἀφίξει του, οἱ κώδωνες τῶν ναῶν ἐκρούοντο χαρμωδῶς, μακρὰ δὲ πομπὴ ἐσχηματίζετο, πορευομένη πρὸς τὸν Ναόν. Ἐπηκολούθει ἡ τέλεσις τῆς θείας Λειτουργίας, ταύτης δὲ ἔθνικοι χοροὶ καὶ ἄσματὰ πατριωτικά.

Βεβαίως δὲν διετηρήθη ἀκριβῶς μέχρι τῆς σήμερον αὐτὸ τὸ ἔθιμον, ὡς συνέβαινε τότε, πλην οἱ χριστιανοὶ μετὰ πολλῆς τιμῆς καὶ εὐλαβείας ὑποδέχονται τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς, οὐ μόνον ἐν Ἡπείρῳ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς χώρας ἡμῶν. Θεωροῦν ὑψίστην τιμὴν νὰ φιλοξενήσουν αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

Ἄλλὰ καὶ τρίτον παράδειγμα ἀναφέρω, ἵνα ἀποδείξω, ὅτι κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπενέμετο βαθὺς σεβασμὸς καὶ τιμὴ πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν Σεβασμιωτῶν Ἀρχιερέων. Εἰς πολλὰ χωρία τῆς Ἡπείρου, ὅταν οἱ Ἀρχιερεῖς ἐπεσκέποντο αὐτὰ, οἱ χριστιανοὶ καὶ τὰ σχολεῖα ἐξήρχοντο πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν. Εὐθὺς δὲ ὡς ἔφθανον οὗτοι εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν χωρίων, ὅλοι ὁμοῦ ἔψαλλον ἕνα ὠραιότατον ὕμνον πρὸς αὐτοὺς.

Τούτο συνέβη κατὰ τὴν πρώτην περιοδείαν τοῦ νῦν Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Παραμυθίας κ.κ. Γί τ ο υ. Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεσκέφθη τὸ

1) Μητροπολίτου Παραμυθίας Τίτου, Ἡ κατὰ τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐπιθέσις τοῦ τύπου. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», Ἀθήναι 1966.

Ο ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 1000ΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΥΡΙΑΛΛΟΥ ΚΑΙ ΜΕΘΟΛΙΟΥ

Δ'

Ἡ προσφώνησις τοῦ ὁμοτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Παναγιώτου Μπρατσιώτη, ὅστις ἐξέπροσώπησε τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Παναγιώτατε,

Αἰσθάνομαι ἰδιαιτέραν χαρὰν μετὰ συγκινήσεως ἀνάμεικτον, διότι εἰς ἐμὲ ἔλαχεν ὁ κληρὸς νὰ ἀντιπροσωπεύσω τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸν σεμνὸν ἐορτασμὸν τῆς 11ης ἑκατονταετηρίδος τῶν Θεσσαλονικέων ἱεραποστόλων καὶ φωτιστῶν τοῦ σλαβικοῦ κόσμου, ἐορτασμὸν διοργανωθέντα τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ μοι Πρωτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παναγιώτου Χρήστου καὶ διεξαγόμενον

ἐν τῷ νεοδημιουργηθῆναι μετὰ μεγαλοπρεπεί τούτῳ μητροπολιτικῷ μεγάρῳ. Διαβιβάζων λοιπὸν ἐπὶ τῷ εὐτυχῆ τούτῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν γεγονότι τοὺς ἐγκαρδίους χαιρετισμοὺς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκφράζω τὴν ἰδιαιτέραν μου χαρὰν, διότι ὁ ἐορτασμὸς οὗτος προσέλαβεν ὄχι μόνον πανορθόδοξον, ἀλλὰ καὶ ἐδούτερον χριστιανικὸν χαρακτήρα, καθ' ὅσον συμμετέχουσιν αὐτοῦ καὶ ἐπίλεκτοι ἐκπρόσωποι τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας προσερχόμενοι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ρώμης. Ὑποβάλλω δὲ καὶ τὰ προσωπικὰ συγχαρητήρια πρὸς Ὑμᾶς, Παναγιώτατε, διὰ τε τὰς ἐορτάς ταύτας, ἀλλὰ καὶ διότι διὰ τῶν ἀληθμονήτων ἐνταῦθα ἐορτῶν τῆς πεντακοσιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πρὸς ἐπτὰ ἐτῶν, εἰς ἃς εἶχον πάλιν τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπήσω τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, ἐορτῶν αἰτινες εἶχατε καὶ τότε φροντίσει

χωρίον Χαρυγῆ (Λύκου) τῆς Ἐπαρχίας Φιλιππῶν, κείμενον ἐπὶ ὑψηλοῦ τόπου, ἀνηφορικοῦ καὶ δυσβάτου, στερουμένου δὲ δρόμου πρὸς αὐτό. Ὁ Σεβασμιώτατος Παραμυθίας κ. Τίτος, ὁδεύων ἔφιππος, εἶχε φθάσει εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου, ὅπου εἶχον παραταχθῆ ἱερεῖς, Πρόεδρος τῆς Κοινότητος, δημοδιδάσκαλος καὶ μαθηταὶ τοῦ σχολείου, καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι αὐτοῦ πρὸς ὑποδοχὴν. Τότε ἀκριβῶς καὶ πρὶν προφθάσει νὰ ἀφιππεύσῃ ὁ Σεβασμιώτατος, ἱερεῖς, διδάσκαλος καὶ μαθηταὶ ἔψαλλον ὅλοι ὁμοῦ τὸν ὕμνον, τὸν ὁποῖον παραθέτω κατωτέρω. Ἐξ αὐτοῦ μαρτυρεῖται ὁ βαθὺς σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ποιμενάρχου των. Οὕτως ἐξεδήλωσαν τὴν μεγάλην αὐτῶν χαρὰν, ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη ποῦ εἶχον νὰ ἰδοῦν Ἀρχιερέα εἰς τὸ χωρίον των. Ἐπηκολούθησε κατανυκτικός ἑσπερινός, τὴν δὲ πρωΐαν θεία Λειτουργία. Ὁ Σεβασμιώτατος ὠμίλησε τόσον κατὰ τὴν ἐσπέραν, ὅσον καὶ τὴν πρωΐαν, ἐμψυχώσας αὐτοὺς διὰ τῶν πατρικῶν αὐτοῦ λόγων.

Ἄσμα ψαλλόμενον κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Ἀρχιερέως εἰς τὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου ἐν Ἡπείρῳ²

Ὡς εὖ παρέστης ἀναφωνεῖ
μιᾶ καρδίᾳ, μιᾶ φωνῇ.
Ὡς φωτοβόλος θεῖος ἀστήρ,
ὦ Ἱεραρχα, κλεινὲ Πατήρ.

Μικρὰ χορεία παιδῶν φαιδρὰ
ἀναφωνεῖ Σοὶ τὸ ὠσαννά.

2) Μὴ κατέχων γνώσεις μουσικῆς, ἐπιφυλάσσομαι εὐθὺς ὡς μοι δοθῇ ἡ κατάλληλος εὐκαιρία νὰ ψάλω τοῦτο πρακτικῶς ἀπὸ στήθους εἰς τινὰ μουσικοδιδάσκαλον, οὕτως ὥστε νὰ διατυπωθῇ τὸ μουσικὸν τούτου κείμενον καὶ διασωθῇ. Χάριν δὲ τῆς διασώσεως τοῦ μέλους αὐτοῦ συνηθίζω κατὰ τὰς περιόδους εἰς τὰ χωρία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως νὰ ἐκμαθάνω τοῦτο πρὸς τοὺς καθηγητῶν παιδῶν.

Σοὶ τῷ Προστάτῃ παντὸς καλοῦ,
παντὸς ὠραίου καὶ ὑψηλοῦ.

Τῆς Ἐκκλησίας τὸν ἐκλεκτὸν
ἡμᾶς ἢ φήμη τέρπει χρυσοῦ.
Καὶ τὰς καρδίας τέκνων πιστῶν
χαρᾶς ἀφράστου ἤδη πληροῖ.

Τὰς εὐλογίας τοίνυν ἡμῖν
παράσχου, Πάτερ, Σεπτὲ Ποιμῆν.
Καὶ τὰς εὐχὰς σου θεοπειθεῖς
ἐπιδαψίλευσον ἐκ ψυχῆς.

Ἀκραιφνεστάτη καὶ πατρικὴ
δείγμα μερίμνης ἀποτυποῖ
ἢ ἔλευσις Σας καὶ ἢ Πατρὶς
ἀπὸ καρδίας μᾶς εὐλογεῖ.

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα τρία ζωηρὰ παραδείγματα τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, εἶναι φρονῶ λίαν ἀρκετὰ ν' ἀποδείξουν, ὅτι ὁ εὐσεβὴς Ἑλληνικὸς λαὸς σέβεται καὶ τιμᾷ αὐτούς³. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πρόσωπα τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἐκδηλοῦται ποικιλοτρόπως. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ὑπέροχον καὶ ἱερὰν παράδοσιν ὀφείλομεν ὅλοι μας, κληρικοὶ καὶ πιστοί, ἀρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, νὰ διατηρήσωμεν, προκειμένου νὰ διδάξωμεν τὴν νέαν γενεάν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος τῆς Πατρίδος ἡμῶν.

Ἀρχιμ. ΤΙΤΟΣ ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗΣ

Ἱεροκήρυξ Ἱ. Μητροπόλεως
Παραμυθίας, Φιλιππῶν καὶ Γηρομερίου

3) Μητροπολίτου Παραμυθίας Τίτου, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Ἀθήναι 1966.

νά προσλάβουν πανορθόδοξον χαρακτήρα, συντελέσατε τὰ μέγιστα εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἑνὸς ὁμοῦ πάσης εὐσεβοῦς ὀρθοδόξου ψυχῆς, θεωρουμένου ἀπραγματοποιήτου ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων, ἐννοῶ τὴν ἐν Ρόδῳ «Πρώτῃ Πανορθόδοξον Συνδιάσκεψιν τοῦ 1961» καὶ τὰς ἐπακολουθησάσας παρομοίας συνδιασκέψεις ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε Ὀρθοδοξίας καὶ συμπάσης τῆς Χριστιανοσύνης».

Ἡ προσφώνησις τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γερασίμου Κονιδάρη, τακτικοῦ καθηγητοῦ καὶ προκοσμητόρος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Παναγιώτατε, Σεβασμιώτατοι, Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν μετέχει ὀλοφύχως τῶν λαμπρῶν ἑορτῶν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 1100 ἐτῶν ἀπ' ὅτου οἱ μεγάλοι Θεσσαλονικεῖς Ἱεραπόστολοι Κωνσταντίνος (Κύριλλος) καὶ Μεθόδιος διέδωκαν τὸν Χριστιανισμόν μεταξὺ τῶν Σλάβων καὶ ἐγένοντο διδάσκαλοι αὐτῶν. Ἰδιαιτέρως ὁ ὁμιλῶν μετέχει μὲ συγκίνησιν τοῦ μεγάλου ἑορτασμοῦ τῶν ἐνδόξων τέκνων τῆς Θεσσαλονίκης, διότι βλέπει πραγματοποιουμένην τὴν εἰσήγησιν αὐτοῦ ὅπως γίνῃ ὁ προσήκων ἑορτασμός διὰ τὸ μέγα γεγονός, δι' οὗ οἱ Σλάβοι τῆς Δύσεως εἰσηλθόντες εἰς τὸν Χριστιανισμόν καὶ εἰς τὸ προσκλήριον τῆς Ἱστορίας. Ὅτε δὲ τὸ πρῶτον πρὸ ἐτῶν, προσκεκλημένος διὰ διαλέξεις ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, ἐν ᾗ ὑπηρέτησα ἐπὶ πενταετίαν καὶ πλέον (25 Ὀκτωβρίου 1945-14 Μαρίου 1951), εἰσηγούμενος τὴν ἑναρξιν τοῦ ἑορτασμοῦ διὰ τὸ 1963 εἶχον βαθεῖαν τὴν συνείδησιν, ὅτι ὑπενθυμίζω διὰ τὸν Χριστιανικὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος μίαν ἔξοχον σελίδα τῆς Ἱστορίας—λίαν διδακτικὴν—τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως.

Τρεῖς εἶναι αἱ ἐποχαὶ αἱ μεγάλαὶ διὰ τὴν πόλιν ταύτην μέχρι τοῦ 9 αἰῶνος. Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ὁ Παῦλος εἰσηγάγεν ἐνταῦθα τὸν Χριστιανισμόν, ἡ ἐποχὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τῶν ἐνδόξων ἀγῶνων ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ πολιούχου, καὶ ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔδρασαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Φωτίου καὶ τῆς μεγάλης αυτοκρατορίας οἱ Ἱεραπόστολοι τῶν Σλάβων Κύριλλος καὶ Μεθόδιος.

Ὅδοι συνεδύαζαν οὐχὶ μόνον ἀγιότητα βίου καὶ σοφίαν, ἀλλὰ καὶ οἰκουμενικὸν πνεῦμα γνήσιον καθολικὸν καὶ οἰκουμενικόν ἦσαν ἐκ π ρ ὁ σ ω π ο ι τῆς ἰδέας τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ οὐσιώδη. Τοῦτο σημαίνει ὅτι εἰς τὰ ἐποσιώδη, εἰς τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα ὑπάρχει ἐλευθερία. Ἡ ἐνότης ἐν τῇ ποικιλίᾳ περιλαμβάνει ἀναγκαίως καὶ τὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως ἀνήκει εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν ἐκδηλώσεων ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θὰ ἤθελον νὰ ἐπαναλάβω ὅτι καὶ εἰς τὸ XIII Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Oxford εἶπον, ἐξ ἀφορμῆς συζητήσεως τῆς εἰσηγήσεως τοῦ διαπρεποῦς οὐγγρου βυζαντινολόγου Μογανσικ, ὁμιλήσαντος περὶ τῶν κινήτρων τῆς Ἱερα-

ποστολῆς τοῦ 10)11 αἰῶνος. Εἶπον, λοιπόν, τότε διττὸν ὀφείλομεν, ἐξετάζοντες τὰ κίνητρα τῆς Ἱεραποστολῆς ἐν Βυζαντίῳ, νὰ μὴ περιοριζώμεθα χ ρ ο ν ι κ ὶ ς, διότι ἐν Βυζαντίῳ διετηρεῖτο τὸ «πνεῦμα τῆς Πεντηκοστῆς». Χαρακτηρίζομεν δὲ διὰ τῆς διατυπώσεως ταύτης τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη ἐν τῷ Χριστιανισμῷ διὰ τῆς πρωτοτύπου ἐνεργείας ἐν τῷ πρώτῳ κηρύγματι τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως «τῆς ἀληθείας». Ἐκαστος τῶν παρισταμένων κατὰ τὴν μεγάλην ὥραν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου ἤκουε τὸ κήρυγμα τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς νέας ἐν Χριστῷ ζωῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώσσῃ. Τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποφασιστικὸν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐκαστος λαὸς δικαιούται νὰ προσεύχεται εἰς τὴν γλῶσσαν του πρὸς τὸν Θεόν, ἐκφράζων κατὰ τρόπον ἀμεσώτερον, ἀληθέστερον καὶ βαθύτερον τὰ θεησκευτικὰ αὐτοῦ συναίσθηματα. Τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ εὐρίσκομεν ζωντανὸν κατὰ τὸν 8 αἰῶνα, τὸν αἰῶνα τῆς δημοουργίας τοῦ Βυζαντίου. Τὸ μετέφερον ἐκεῖ ὡς γνήσιον οἰκουμενικὸν πνεῦμα οἱ Ἀντιοχεῖς Ἱεραρχοὶ καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος (ἡ Καισάρεια ὑπῆρξεν ἱεραποστολικὸν κέντρον ἐν Ἀνατολίᾳ), οἱ ὁποῖοι ἦσαν φορεῖς τῆς ἀρχαίας γνησίας Χριστιανικῆς παραδόσεως τῶν Ἱεροσολύμων. Ὁ Κωνσταντινουπόλις Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ Ἀντιοχεύς, ἐν τῇ Ἱεραποστολικῇ δράσει του πρὸς τοὺς Γότθους ὑπῆρξε τὸ ὑπόδειγμα διὰ τὰ τοὺς μεταγενεστέρους. Τὸ ἀρχαῖον οἰκουμενικὸν πνεῦμα τοῦ ὁποῖου ἦτο φορεὺς μετεβιβάσθη εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ περιελάμβανε ἀναγκαίως τὴν γλῶσσαν ὡς παραμόνιμον στοιχεῖον αὐτοῦ. Εἶναι ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν διαμορφοῦται ὁριστικῶς ἡ ἐννοια τῆς Καθολικότητος (ἀπὸ τοῦ Ἀβγουστίνου ἐν τῇ Δύσει). Ἡ γνησία οἰκουμενικότης περιλαμβάνει ἀναγκαίως καὶ τὴν μετάφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰς γλώσσας τῶν λαῶν οἱ ὁποῖοι περιλαμβάνονται εἰς τὸ πεδῖον τῆς Ἱεραποστολῆς (χάριν τῶν Γότθων ὑπὸ τοῦ Οὐλφίλα ἐγένετο ἡ πρώτη μετάφρασις εἰς τὴν Γοτθικὴν). Ἡ εἰς τὴν Δύσιν μετάφρασις εἰς τὴν λατινικὴν ὠδήγησε μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ρ ω μ α ῖ κ ο ὺ πνεύματος, ὅπερ ἐγέννησε τὸ πρωτεῖον, εἰς τὴν δημοουργίαν τῆς περὶ τριῶν ἱερῶν γλωσσῶν θεωρίας.

Τοῦναντίον εἰς τὴν Ἀνατολὴν «τὸ πνεῦμα τῆς Πεντηκοστῆς» ἀπετέλεσε τὸ παραμόνιμον στοιχεῖον τῆς Βυζαντινῆς Ὀρθοδοξίας. Ὁ Καθολικὸς αὐτῆς, τ. ἔ. ὁ οἰκουμενικὸς αὐτῆς χαρακτήρ καὶ εἰς τὰς τάσεις, ὠδήγησε τὴν Ἱεραποστολὴν εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἤχθη ἐπὶ Φωτίου, Μιχαὴλ καὶ Βάρδα. Οἱ Θεσσαλονικεῖς ἀδελφοὶ Κωνσταντίνος—Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, δημοουργήσαντες τὸ σλαβικὸν ἀλφάβητον, ὑπῆρξαν μεγαλοφρεῖς φορεῖς τοῦ ἀρχαίου, τοῦ διασωζομένου ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ, γνησίου καθολικοῦ πνεύματος. Ἦσαν μεγαλοφρεῖς ὁ Κωνσταντίνος ἐχρακτηρίζετο ὡς ὁ φιλόσοφος καὶ ἦτο καθηγητῆς εἰς τὸ ἀναδιοργανωθὲν Πανεπιστήμιον τῆς Μαγναύρας, τὸ ὁποῖον ἐτίμησεν ἡ μεγάλη διάνοια καὶ προσωπικότης τοῦ Φωτίου. Σύγχρονοι ἐρευνηταὶ θεωροῦσιν, οὐχὶ ἄνευ ἐπιχειρημάτων, τὸν Κωνσταντίνον σοφώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Φωτίου. Ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸ τ έ ρ μ α τοιοῦτου ἔργου, οἷον τὸ ἔργον τῆς Ἱερα-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 282)66 Πράξεως τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου, ἥτις ἐν καιρῷ θέλει κυρωθῆ διὰ νόμου, ὑπήχθησαν εἰς τὴν Ὑγειον. περίθαλψιν τῶν Δημοσίων Ἵπαλλήλων οἱ ἱερεῖς οἱ μισθοδοτούμενοι ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας αὐτῶν ὡς καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐφημερίων τούτων συνταξιούχοι καὶ αἱ σύζυγοι αὐτῶν.

Τὸ αἶτημα τοῦτο ὡς αἶτημα τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, υἰοθετηθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, εἶχεν ὑποβληθῆ ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀπέβλεπε δὲ εἰς τὴν χορήγησιν δαπάναις τοῦ Κράτους πλήρους ἰατροφαρμακευτικῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἠσφαλισμένους τοῦ TAKE καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των, εἰς θέσεις ἀνωτέρας καὶ ἄνευ ἀμέσου συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ ἔξοδα νοσηλείας, ἐκτὸς μιᾶς εἰσφορᾶς ἐκ 4% τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ 3% τῶν συνταξιούχων ἐπὶ τῶν ἀποδοχῶν ἢ τῶν συντάξεων των.

Ἡδη, συμφώνως πρὸς τὴν δημοσιευθεῖσαν Πράξιν τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου :

1) Παρέχεται πλήρης ἰατροφαρμακευτικὴ καὶ νοσοκομειακὴ περίθαλψις εἰς τοὺς ἱερεῖς τοὺς μισθοδοτούμενους ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐκ τούτων συνταξιούχους καὶ τὰς συζύγους αὐτῶν καθ' ἣν ἔκτασιν παρέχεται αὕτη εἰς τοὺς Δημοσίους Ἵπαλλήλους.

2) Βελτιοῦται ἡ θέσις νοσηλείας τῶν ἱερέων, ὀριζομένης τῆς Βα διὰ τοὺς ἐφημερίους τῆς Α' μισθολογικῆς κατηγορίας, τῆς Ββ διὰ τοὺς ἐφημερίους τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν, τῆς Γ' δὲ θέσεως διὰ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν των.

3) Ἐκ τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὸ TAKE δὲν ὑπάρχονται εἰς τὴν ἀνω περίθαλψιν τοῦ Δημοσίου α) τὰ τέκνα τῶν συνταξιούχων, β) οἱ ἱερεῖς οἱ μὴ μισθοδοτούμενοι παρὰ τοῦ Κράτους (Ναῶν, Ἰδρυμάτων κλπ.) ἐν ἐνεργείᾳ ἢ συνταξιούχοι, γ) οἱ ἱεροδιάκονοι ἐν ἐνεργείᾳ ἢ συνταξιοδοτησῆσι, δ) οἱ ἱεροψάλται ἐν ἐνεργείᾳ καὶ συνταξιούχοι, ε) οἱ ὑπάλληλοι τῶν Μητροπόλεων καὶ τοῦ TAKE ἐν ἐνεργείᾳ καὶ συνταξιούχοι. Οὗτοι πάντες ἀνερχόμενοι εἰς 1.000 περίπου (ἐπὶ

ποστολῆς μεταξὺ τῶν Σλάβων, μόλις 42 ἐτῶν. Ὁ Μεθόδιος ἦτο πράγματι μέγας ὡς καὶ ὁ ἀδελφός του. Δι' αὐτῶν εἰσηλθεν ὁ σλαβικὸς κόσμος εἰς τὸ προσκήριον τῆς ἱστορίας καὶ ἀπέκτησεν αὐτοτέλειαν πνευματικὴν διὰ τῆς δημονογίας φιλολογίας (κατ' ἀρχὰς ἐκ μεταφράσεων βυζαντινῶν κειμένων). Καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοτέλεια ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτιστικῆς αὐτοτελείας.

Ὅθεν δικαίως ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία κωχῶνται διὰ τὰ δύο ἐγγενῆ τέκνα τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ ὁποῖα προσεπέρισαν εἰς τὴν πατρίδα των νέαν δόξαν, διάφορον ἐκείνης, ἣν εἶχεν ἡ Θεσσαλονίκη ἡ ἀνδρειοτάτη πόλις τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορῶ. Ἐνεκα τούτων ὀφείλαμεν νὰ ἐορτάσωμεν μεγαλοπρεπῶς, ὡς ἤρμοζεν. Ὅθεν εἴμεθα ἐγγνώμονες πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιώτητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κόρινθον Ἀθηναγόρον ὅτι ἡ γ α θ ὄ ν θ η νὰ ἐγκρίνη τὴν ἡμετέραν πρότασιν καὶ πρὸς τὸν Παναγιώτατον Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης κ. Παρτελεῖμονα, ὅστις μετὰ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ διορθοδόξου ἐορτασμοῦ τῶν 1100 ἐτῶν ἀφ' ὅτου οἱ μεγάλοι Θεσσαλονικεῖς Ἱεραπόστολοι ἐγένοντο φορεῖς τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανισμοῦ καὶ διδάσκαλοι ἀκαταπόνητοι μεταξὺ τῶν Σλάβων.

Βεβαίως τὸ ἀρχικὸν σχέδιον, ὅπερ προτεῖναμεν προφορικῶς, δὲν ἐξετελέσθη. Αἱ ἐορταὶ κατὰ τὸ σχέδιον ἐκεῖνο ἔπρεπε νὰ ἀρχίσουν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅθεν οἱ μεγάλοι Ἱεραπόστολοι ἐξεκίνησαν

διὰ τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῶ 863. Ὁφείλαν νὰ συνεχισθοῦν ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐνθα ἡ πατρίς τῶν Ἑλλήνων Ἱεραποστόλων, νὰ γίνον ἐῖτα εἰς Πράγαν ὡς τὸ κέντρον τῆς Μοραβίας. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπιστρέφονσα ἡ ἱερά Θεορία τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἑκκλησιῶν νὰ φθάσῃ καὶ νὰ ἐορτάσῃ εἰς Βελιγράδιον—Σίριμον τῆς Πανωνίας, ἥς ἀρχιεπίσκοπος ὑπῆρξεν ὁ Μεθόδιος, καὶ Σόφριαν, ἐφ' ὅσον εἰς Βουλγαρίαν ἔδρασαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο μεγάλων Ἱεραποστόλων. Ἐπανερχόμενοι δὲ εἰς τὴν ἀφειρητὴν τὴν Κων/πολιν θὰ ἐτετρατίσαμεν διὰ μιᾶς ἐυχαριστηρίου Δοξολογίας τὸ τέραμα ἐνὸς μεγάλου ἐορτασμοῦ, ὡς ἐπρόξαμεν καὶ κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Ἀποστόλου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τοῦ ἰ δ ρ υ τ ο ὕ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης.

Αἱ περιστάσεις, ὅφ' ἂς τελεῖ ὁ Πάνσεπτος Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ὁ πάντοτε μαρτυρικὸς, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν πραγματοποιήσιν αὐτοῦ τοῦ ἐορτασμοῦ. Ὅθεν εἴμεθα ἐγγνώμονες, διότι τοιλάχιστον ἐορτάσαμεν αὐτὸ τὸ μέγα γεγονός τοῦ Θ' αἰῶνος ἐν Θεσσαλονίκῃ, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τῆς τιμῆς τοῦ ὁποίου ἦσαν διαπρύσιοι φορεῖς καὶ κήρυκες.

Ὁ ἐορτασμὸς αὐτός, τιμῶν τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης καὶ τὴν Θεολογικὴν Σχολήν, θὰ παραμείνῃ ὡς αἰωνία ἐκφρασις ἐγνωμοσύνης πρὸς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι ἐν ἀταπαρήσει πολλῇ ἀξία τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ ἀφιέρωσαν τὴν ζωὴν των εἰς τὸ κήρυγμα τῆς «ἀληθείας», τῆς μόνης ἀληθείας, τῆς ἐν Χριστῷ, καὶ τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν Σλάβων ἀδελφῶν».

συνόλου 29.000) θα εξακολουθήσουν να περιθάλπονται παρά του TAKE κατά τον μέχρι τούδε ισχύοντα τρόπον.

4) 'Η παροχή τής περιθάλψεως θα γίνηται δαπάναις του TAKE, ούχι δὲ του Δημοσίου, ούτινος ἡ ἀρμοδιότης περιορίζεται μόνον εἰς τὸ νὰ ἐπιλαμβάνεται διὰ τῶν ὑγειονομικῶν του ὑπηρεσιῶν τῆς παροχῆς τῆς περιθάλψεως κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους διαδικασίαν.

5) Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν: α) ἡ μέχρι τούδε εἰσφορὰ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἐφημερίων ἐκ 3% αὐξάνεται εἰς 4%, ἐπιβάλλεται δὲ εἰσφορὰ ἐκ 3% ἐπὶ τῶν συντάξεων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν περιθάλψιν στυνταζιούχων, β) περιέρχεται εἰς τὸν λογισμὸν τοῦτον τὸ ἡμισυ τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ Ν.Δ. 83)46 προβλεπομένης εἰσφορᾶς τῶν ἐφημερίων ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ «'Εκκλησία» καὶ γ) ἐγγράφεται διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ ἀνοίγματος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἐκ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ, κατ' ἔτος, ἰσόποσος πίστωσης εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ΟΔΕΠ.

6) Εἰς τὰς δαπάνας νοσηλείας συμμετέχουν ἀμέσως καὶ οἱ νοσηλευόμενοι, ὑποχρεούμενοι εἰς τὴν καταβολὴν ποσοστοῦ τῆς δαπάνης κατὰ τὰ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 665)62 Β. Δ)τι ὀριζόμενα, περὶ τῶν ὁποίων ἀνάλυσις θέλει δοθῆ διὰ τοῦ ἐπομένου φύλλου τοῦ «'Εφημερίου». Δὲν συμμετέχουν εἰς τὴν δαπάνην νοσηλείας τῶν οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἐφημέριοι οἱ μισθοδοτούμενοι παρά τοῦ Κράτους.

Τὸ κόστος νοσηλείας τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν περιθάλψιν δὲν δύναται νὰ εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τούδε. Κατὰ προσέγγισιν μόνον ὑπολογιζόμενον, δύναται νὰ φθάσῃ τὰ 33-35 ἑκατομμύρια ἑτησίως. Ἐναντι τούτων τὰ ἔσοδα τοῦ σχετικοῦ λογαριασμοῦ προβλέπεται νὰ ἀνέλθουν :

α) ἐκ τῆς εἰσφορᾶς τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἡσφαλισμένων	4%	δρ. 15.850.000
β) ἐκ τῆς εἰσφορᾶς τῶν συνταχῶν	3%	δρ. 880.000
γ) τὸ 1)2 τῆς εἰσφορᾶς τοῦ περιοδικοῦ «'Εκκλησία»	»	» 1.730.000
		<u>18.460.000</u>

Ὡς ἀνεφέρθη διὰ τὴν διαφορὰν μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων, καθ' ἣ ἡ Πράξις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὀρίζει, θὰ ἐγγραφῆ ὑπὸ τοῦ ΟΔΕΠ ἀνάλογος πίστωσης ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ αὐτοῦ, μολονότι δὲν εἶναι γνωστὸν ἂν καὶ εἰς ποῖον ποσὸν θὰ δύναται νὰ συνεισφέρῃ οὗτος, πάντως, πολὺ περισσότερον δὲν θὰ δύναται νὰ συνεισφέρῃ πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν λόγῳ σκοποῦ τοῦ TAKE.

Διὰ τὴν ἐναρξιν λειτουργίας τοῦ νέου συστήματος περιθάλψεως θὰ χορηγηθῶσι βιβλιάρια νοσηλείας, τὰ ὁποῖα θέλουν ἐκδοθῆ ἐπὶ τῇ βάσει ἀτομικῶν δηλώσεων. Ἐντυπα τῶν δηλώσεων, μετὰ σχετικῆς καθο-

δηγητικῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας καὶ Ὀργανισμῶν, ἀποστέλλονται πρὸς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις ἀπὸ τὰς ὁποίας θέλει ἐφοδιασθῆ ἕκαστος δικαιούχος.

Αἱ δηλώσεις αὗται, ἐπακριβῶς συμπληρούμεναι παρά τῶν δικαιούχων καὶ προσυπογραφόμεναι παρά ἀρμοδίου ὄργανου τῆς οἰκείας Ἱ. Μητροπόλεως καὶ σφραγιζόμεναι παρ' αὐτῆς, θὰ παραδοθῶν αἱ μὲν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἐφημερίων εἰς τοὺς Δημοσίους Ταμίας μέχρι τῆς 16ης Φεβρουαρίου, κατὰ τὴν εἰσπραξίν τῆς μισθοδοσίας τῶν τοῦ μηνὸς τούτου, πάντων δὲ τῶν λοιπῶν εἰς τὰ οἰκεία τοπικὰ TAKE.

Αἱ δηλώσεις αὗται, συγκεντρούμεναι κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, θὰ σταλοῦν εἰς τὸ Κεντρικὸν TAKE τῶν μὲν μισθοδοτουμένων παρά τοῦ Κράτους ἐφημερίων ἐν ἐνεργείᾳ παρά τῶν Δημοσίων Ταμείων, τῶν δὲ λοιπῶν διὰ τῶν τοπικῶν TAKE.

Τὰ βιβλιάρια ἀσθενείας τῶν ἡσφαλισμένων θὰ ἰσχύσουν μόνον εἰς τὰς περιοχὰς ἐνθα ἰσχύει τὸ βιβλιάριον ἀσθενείας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ συνταξιούχων. Εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς ἡ ὑγειονομικὴ περιθάλψις θὰ παρέχεται κατὰ τὸ ἰσχῶν σύστημα τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων ἤτοι διὰ τῆς καταβολῆς τῆς δαπάνης παρά τῶν ἡσφαλισμένων, ἥτις θὰ ἀποδίδεται αὐτοῖς παρά τοῦ TAKE μετ' ἐγκρίσιν τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τῆς Διευθύνσεως ὑγειονομικῆς περιθάλψεως δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται εὐνόητον, ὅτι διὰ τὴν περαιοσιν ὅλων τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, τῆς διανομῆς, τῆς συμπληρώσεως, τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀτομικῶν δηλώσεων καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἐκδοσιν παρά τοῦ TAKE 28.000 ἀτομικῶν βιβλιαρίων καὶ τὴν διανομὴν αὐτῶν εἰς τοὺς δικαιούχους ὅλης τῆς χώρας θὰ ἀπαιτηθῆ χρόνος ἀρκετός, ὥστε νὰ μὴ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐν λόγῳ συστήματος ἀπὸ τῆς ὀριζόμενης ὑπὸ τῆς Πράξεως τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου προθεσμίας, τῆς 1ης Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. Συνεπῶς ἡ νοσηλεία τῶν ἡσφαλισμένων θὰ εξακολουθήσῃ νὰ παρέχεται ὑπὸ τοῦ TAKE κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς μέχρι τούδε ἰσχύσαντα τρόπον, καὶ μέχρι περατώσεως τῶν ἀπαραιτῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἀνετέθη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ὑπουργείων εἰς τὸ TAKE.

Τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀπέβλεψαν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου ἂν καὶ ὑφ' ἃς περιστάσεις ἐγένετο, δὲν καθίστατο δυνατόν, οὐδὲ παρήχθετο χρόνος, ὅπως ἐπιζητηθῆ ἡ βελτιώσις των. Τὰ ἐπιδιωκόμενα παρά τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐπετεύχθησαν πλήρως καθ' ὅσον ὀρισμένοι κατηγορία ἡσφαλισμένων ἐξαιροῦνται τῆς ὑπαγωγῆς, τὸ δὲ δημόσιον δὲν ἀνέλαβεν, ὡς ἐπεζητεῖτο, τὴν δαπάνην ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν γένει διαχείρισιν τῆς νοσηλείας.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ βάρη τῆς ἐν λόγῳ νοσηλείας ἀνήκουν ἐξ ὀλοκλήρου εἴτε εἰς τοὺς ἐφημερίους εἴτε γενικώτερον εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τοῦτο θὰ πρέπη ἡ ἀσκησις τοῦ δικαιώματος τῆς

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Θά ἡδύνατό τις νά ἐκφράσῃ τὴν ἀπορίαν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς πρώτης ἐπετείου τῆς ἄρσεως τῶν ἀνεθεμάτων μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης, ὁ ἐν Τουρκίᾳ παπικὸς νούντσιος Ξαβέριος Τζούππι ἐτέλεσε, συμφώνως πρὸς δημοσιογραφικὰς πληροφορίας, πανηγυρικὴν λειτουργίαν, καθ' ἣν ὁ χορὸς ἔψαλε τὸν ἐξῆς πολυχρονισμόν: «Πολυχρόνιον ποιῆσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὸν Ἁγιώτατον ἄκρον Ἀρχιερέα Πάπαν Παῦλον τὸν Στ' σὺν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἀθηναγόρᾳ τῷ Α' Κύριε φύλαττε αὐτοὺς εἰς πολλὰ ἔτη».

Ἐὰν αἱ πληροφορίες εἶναι ἀθηντικά, θά ἡδύνατό τις νά ἐκφράσῃ τὴν ἀπορίαν διατὶ διὰ μὲν τὸν Πάπαν χρησιμοποιοῦνται τὰ καθιερωμένα κοσμητικὰ ἐπιθέτα, ἐνῶ οὐδὲν χρησιμοποιεῖται διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη.

Πλέον ἢ ἐπείγουσα.

Ἀπογοητευτικὴ εἶναι ἡ διαπίστωσις, ὅτι εἰς πλείστας κωμοπόλεις καὶ χωριά τῶν παραμεθορίων περιοχῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ἱερέων ἐσίγησαν οἱ κώδωνες τῶν ναῶν καὶ οἱ Χριστιανοὶ δὲν παρηκολούθησαν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν.

Ὡς σημειοῖ ὀρθῶς ὁ ἐκλεκτὸς συνεργάτης τῆς «Μακεδονίας», «αἱ παραμεθόριοι περιοχαὶ ἀποτελοῦν νευραλγικὰ σημεῖα. Μόνον εἰς τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς καὶ εἰς ὥρας διωγμῶν εἰς βάρους τοῦ ἔθνους, ἔμεναν αἱ ἐκκλησίαι ἀλειτούργητοι. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὄχι διότι δὲν ὑπῆρχαν ἱερεῖς. Αἱ κλεισταὶ ἐκκλησίαι, διότι δὲν ὑπάρχον ἱερεῖς, ἀποτελοῦν ἀληθινὸν ἔγκλημα». Τὸ ἔγκλημα αὐτὸ οὐ μόνον πλήττει τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ ὑπονόμισιν τοῦ ἔθνους.

Ὅθεν ἡ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων ἀντιμετώπισις τοῦ ὄλον ζητήματος εἶναι πλέον ἢ ἐπείγουσα. Ἐπὶ πλέον εἶναι καιρὸς νά μελετηθῇ σοβαρῶς τὸ ὄλον πρόβλημα τῆς ἐξευρέσεως τῶν τρόπων, δι' ὧν θά προσελκύνονται οἱ νέοι εἰς τὸν ἱερόν κλήρον.

Ἀλληλοδιαδόχως καὶ κατὰ σειρᾶν.

Ἐν συνεχείᾳ δέον νά σημειωθῇ, ὅτι τὸ ἐν τῇ προηγούμενῃ παρατηρήσει σημειούμενον κακὸν ἀσφαλῶς θά ἡδύνατο νά περιορισθῇ πως, ἐὰν, ὡς ὑποδεικνύει ἕτερα ἐφημερίς τῆς Συμπρωτενουσύης, εἰς τὰς τάξεις τῶν ἱερέων τῶν μεγάλων ἀστικῶν κέντρων ἐγίνετο

νοσηλείας νά γίνεται ἐκ μέρους τῶν ἠσφαλισμένων μετὰ φειδούς καὶ εἰς περιστάσεις πραγματικῆς ἀνάγκης, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ εὐόδωσις τοῦ ἐπιδιωκόμενου, ὑπὸ τοῦ θεσμοῦ, σκοποῦ.

(Ἐκ τοῦ TAKE)

«μία διαλογὴ ἀσθηρᾶ, παρομοία μὲ ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι διενεργοῦνται εἰς τὰ μετόπισθεν ἀπὸ τοὺς στρατηγούς, ὅταν τὸ μέτωπον πιέζεται. Καὶ τὸ μέτωπον ὄντως πιέζεται, ὥστε νά εἶναι ἄμεσος καὶ ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη ἀποστολῆς μαχίμων εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ πυρός».

Ἀσφαλῶς «μάχιμοί» τινες κληρικοὶ τῶν ἀστικῶν κέντρων θά ἡδύνατο ἀλληλοδιαδόχως καὶ κατὰ σειρᾶν νά προσφέρουν ἐπὶ ἐν - ἔστω μικρὸν - χρονικὸν διάστημα τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὰς παραμεθορίους περιοχὰς μέχρις ὅτου λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς πληρώσεως πασῶν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι οἱ κληρικοὶ οὗτοι δέον νά μισθοδοτῶνται ἱκανοποιητικώτατα δι' ἐκτάκτων ἐπιδομάτων καὶ νά τυγχάνουν ἰδιαίτερας στοργῆς καὶ περιθάλψεως ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας.

Παγκόσμιος συγκίνησις.

Ἡ δολοφονία τοῦ προέδρου Κέννεντυ ἐξακολουθεῖ νά εἶναι εἰς τὸ κέντρον τῆς παγκοσμίου ἐπικαιρότητος διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἔργων, προκαλούντων παγκόσμιον συγκίνησιν.

Ἡ συγκίνησις αὕτη ἀσφαλῶς δημιουργεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ὄλη ὑπόθεσις εἶναι συνδεδεμένη μὲ ἐν στίγμα τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ. Στίγμα δὲν εἶναι μόνον ἡ δολοφονία αὕτη καθ' ἑαυτήν, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀδηγήσασα εἰς αὐτὴν νοοτροπία καὶ βιοθεωρία μεγάλης μερίδος τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ὡς καὶ ἡ ἀπεγνωσμένη προσπάθειά της πρὸς συσκότισιν τῆς ὄλης ὑποθέσεως κατὰ τρόπον συγκαλύπτοντα τοὺς ἐνόχους καὶ τοὺς ἠθικοὺς ἀτουργοὺς τοῦ φοβεροῦ ἐγκλήματος.

Ἡ συνείδησις ολοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἐξεγείρεται ἐραντίον τοῦ στίγματος αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται διατὶ συγκινεῖται ἐκ τῆς ἐξιστορήσεως παντός, ὅτι συνδέεται μὲ τὴν φωτεινὴν προσωπικότητα τοῦ μεγάλου προέδρου, ὅστις κατέστη τὸ σύμβολον τῆς ἐκπροσωπήσεως τοῦ πνεύματος τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ ἀληθοῦς ἀνθρωπισμοῦ.

Συνταρακτικαὶ διαπιστώσεις.

Συμφώνως πρὸς τὰς πρόσφατους διαπιστώσεις τοῦ Ὄργανισμοῦ τροφίμων καὶ Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν αἱ πλούσιαι καὶ ἀνεπτυγμένα χωρὰ γίνονται ὀλονὲν καὶ πλουσιώτεραι, ἐνῶ αἱ πτωχαὶ καὶ ὑπανάπτουτοι γίνονται ὀλονὲν πτωχότεραι. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅτι ὑποσιτίζονται τὰ δύο τρίτα τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ, τοῦ ὅθ' ὁπερ ὀδηγεῖ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ἑκατὸν χιλιάδες ἀνθρώπων ἀποθνήσκουν ἐκ πείνης ἡμερησίως ἀνὰ τὸν κόσμον. Ἡ ἀνθρωπότης ἀπειλεῖται ὑπὸ λιμοῦ, δοθέντος ὅτι συνεχῶς ἐπιδεινοῦται ἡ ἐπισιτιστικὴ κατάστασις τοῦ κόσμου.

Αἱ συνταρακτικαὶ αὐταὶ διαπιστώσεις καὶ στατιστικαὶ δημοσιεύονται εἰς ἔγκυρον γαλλικὴν ἑβδομαδιαίαν ἐπιθεώρησιν, ἣ ὁποία, ὡς πληροφορορεῖ ὁ δημοσιογράφος Κ. Καλλιγᾶς, παρέχει τὴν διευκρίνησιν, ὅτι, ἐν προκειμένῳ, ὁ ὄρος «θάνατος ἐκ πείνης» «δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῆ εἰς τὴν ἀπόλυτον κυριολεξίαν του. Δὲν πρόκειται, δηλαδή, εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων, περὶ βιολογικῆς ἐξαντλήσεως καὶ σβέσεως ἐκ παντελοῦς ἐλλείψεως τροφῆς ἐπὶ τέσσαρας ἑβδομάδας. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται ἐκ νόσον, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ ἀνεπαρκὴς καὶ πενιχρὰ διατροφή, ὅπως ἡ φυματώσις, ἡ χολέρα ἢ αἱ ἐπιπλοκαὶ γρίππης εἰς ἐξησθενημένους ὁργανισμούς, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ ἔτη ἔχον διατραφῆ μόνον μὲ καλαμπόκι, λούπινα ἢ μαυροφάσουλα καὶ οἱ ὁποῖοι ἔχον προσβληθῆ, ἐν τῷ μεταξῷ, καὶ ἀπὸ κάποιαν νόσον, ἣ ὁποία εἶναι συνέπεια τῆς ἀνεπαρκείας θρεπτικῶν οὐσιῶν καὶ ἣ ὁποία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ὀλιγοφρενῆ ἢ τυφλὸν ἢ ραχικὸν ἢ εὐπρόσβλητον ἀπὸ τὰ μικροβία καὶ τὰ παράσιτα.

Ἀληθῶς αἱ διαπιστώσεις αὗται κατασχύνουν τοὺς λεγομένους «χριστιανικοὺς» καὶ «πεπολιτισμένους» λαοὺς, οἵτινες ἐξοδεύουν δισεκατομμύρια δι' ἐξοπλισμὸς καὶ διὰ πυραύλους καὶ παραθεωροῦν τοὺς στεναγμοὺς τῶν πενόντων ἀδελφῶν των.

Ἐπιβάλλεται γενικὴ κινητοποίησις.

Εἶναι λίαν συγκινητικαὶ αἱ πρόσφατοι ἐξ Οὐγκάντα εἰδήσεις, καθ' ἃς «πολλοὶ μαῦροι κατὰ τὸ σῶμα, λευκοὶ ὅμως κατὰ τὴν ψυχὴν, ἐτοιμάζονται ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ μὲ συναίσθησιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς των νὰ προσέλθουν εἰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἱερωσύνης. Ὁ ἀκαταπόνητος ἱεραπόστολος τῶν μαῦρων, ὁ πατὴρ Χρυσόστομος Παπασαραντόπουλος, ἐπέλεξε ἐκ τοῦ πλήθους τῶν προσελθόντων εἰς Χριστὸν τριάκοντα ὑποψηφίους ἱερεῖς. Εἰς εἰδικὸν φροντιστήριον τοὺς ἐχειραγώγησεν εἰς τὴν βαθύτεραν γῶσιν τῶν «μυστηρίων Θεοῦ», τοὺς ἐδίδαξε τὰ ποιμαντορικὰ καὶ τελετουργικὰ καθήκοντά των καὶ θὰ τοὺς προσφέρει τώρα πρὸς τὸν Κύριον ὡς «οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ», ὡς ὄργανα τῆς Χάριτος. Εἶναι πτωχοὶ αὐτοὶ ἐν μέσῳ πτωχῶν. Ρᾶσα καὶ ἄμφια δὲν ἔχον. Ἐχον ὅμως τὸν ἱεραποστολικὸν ζῆλον καὶ τὴν ἱερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐνεργοῦν εἰς δόξαν Θεοῦ.

Εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῆ, ὅτι τὰ γεγονότα ταῦτα ἐπιβάλλουν τὴν ἄμεσον γενικὴν κινητοποίησιν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐγκάντα.

Διονύσιος Λάτας.

Ἡ «Ἐκκλησία», ἣτις ἰδίως διὰ τῶν στηλῶν τοῦ ὕψ' αὐτῆς ἐκδιδόμενον «Ἐφημερίον» ἔχει προσφέρει εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς σημαντικὰ δείγματα τῆς σκέψεως νεοτέρων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων, χαιρεῖ ὅλως ἰδιαίτερος, διότι ἐσχάτως ἐξήρθη ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Καθημερινῆς» ἡ προσωπικότης τοῦ Διονυσίου Λάτα, ὅστις ὑπῆρξε εἰς τῶν ἐπιφανέστερων κληρικῶν καὶ λογίων τοῦ 19 αἰῶνος. Οὗτος διεκρίθη

ὡς λαμπρὸς ἱεροκέρυξ καὶ ὡς συγγραφεὺς πολυγραφώτατος, ἑναρμονίζων θαυμασιώτατα τὴν χριστιανικὴν σκέψιν καὶ τὴν θύραθεν ἑλληνικὴν παιδείαν. Ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου ἐμόρφωσε τὸν κατώτερον κλῆρον τῆς περιοχῆς του, κατήργησεν ἔθιμα καὶ ἱεροτελεστίας, ἀντιβανούσας εἰς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἦθος τῆς Ὁρθοδοξίας, διεκόσμησε μετ' ἐπιμελείας τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν καὶ ἵδρυσεν σχολὴν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Εἶναι ἀληθῶς λυπηρὸν, ὅτι τοιαῦται μορφαὶ δὲν εἶναι εὐρύτατα γνωσταί. Δι' αὐτὸ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς ἀνασύροντας αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀφανείας.

Δὲν προσφέρουν ἀντικειμενικὴν ἀλήθειαν.

Ὁρθῶς ἐπεσημάνθη ἐσχάτως, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων δὲν προσφέρουν τὴν ἀντικειμενικὴν ἀλήθειαν εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν. «Ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης, φλογιζομένη ἀπὸ τὴν κομματικὴν ἐμπάθειαν καὶ ἰδιοτέλειαν, ἐξέτρεψε πλέον μερικὰς ἐφημερίδας εἰς ἀσυνγκράτητον ψευδολογίαν. Καὶ ἔτσι βλέπει κανεὶς καταφονῆ καὶ ἀπέλπιδα προσπάθειαν νὰ προβληθοῦν τὰ πράγματα ὑπὸ ἐντελῶς διαφορετικὴν μορφήν. Τὸ αὐτὸ γεγονὸς παρουσιάζεται κατὰ τρόπον ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον ἀπὸ τὰς κομματικῶς διύσταμένας ἐφημερίδας. Αἱ μὲν τὸ χαρακτηρίζουν ὡς αὐτόδηλον ψεῦδος, αἱ δὲ τὸ προβάλλουν ὡς ἀναμφισβήτητον ἀλήθειαν».

Ἐκ τούτων γίνεται φανερόν, ὅτι ἐν μέρος τοῦλάχιστον τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν δεοντολογίαν τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, ἣτις δέον νὰ εἶναι κήρυξ καὶ οὐχὶ συσκοτιστὴς τῆς ἀληθείας.

Ἀμετανόητος γραμμῆ.

Κατὰ πληροφορίας τοῦ Γαλλικοῦ Πρακτορείου Εἰδήσεων ἀπὸ τὴν Μόσχαν, τὸ Προεδρεῖον τοῦ Ἀνωτάτου Σοβιετ ἐνέκρινε νόμον, διὰ τοῦ ὁποίου τίθενται εἰς ἐφαρμογὴν καὶ ἄλλοι περιορισμοὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀσκήσιν τῆς λατρείας καθ' ὅλην τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν. Οἰαδήποτε εἰσφορὰ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς τόσο ἐντὸς ὅσον καὶ ἐκτὸς τῶν ἐκκλησιῶν. Περιρρίζεται ἡ δημοσίευσις καὶ διανομὴ φυλλαδίων, ἐγκυκλίων, ἐπιστολῶν, θρησκευτικῶν εἰδήσεων καὶ ἄλλων ἐντύπων θρησκευτικοῦ περιεχομένου. Τὸ σοβιετικὸν κράτος ἔδωκεν ἔντοτε τὴν ἐντύπωσιν ἂν ὄχι ὅτι ἐξέκλινεν ἐκ τῆς ἀντιθρησκευτικῆς κοσμοθεωρίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζει τὴν πολιτικὴν του, τοῦλάχιστον εὐδοίωνου εὐλυγισίας ἐναντι τῆς θρησκείας. Ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις αὕτη εἶναι ἀπατηλῆ. Οἱ Κομμουνισταὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνδιαλλαγῶν μὲ τὴν θρησκείαν. Καί, ἀκόμη ἀκαίρως δεικνύουν τὸ μῖσος των πρὸς αὐτήν, μετερχόμενοι πᾶν μέσον διὰ νὰ τὴν καταπνίξουν καὶ νὰ τὴν ἐκρίζωσουν. Ἡ ἔως τώρα, ἡμίσεος αἰῶνος, πικρὰ πείρα των εἰς Ρωσίαν δὲν τοὺς εἶναι ἀκόμη ἀρκετῆ, φαίνεται, διὰ νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι ἐπιδιώκουν κάτι τὸ ἀκατόρθωτον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 11ης μέχρι τῆς 25ης Ἰανουαρίου 1967 ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς Ἀθηνῶν, προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα κ.τ.λ. Οὕτω :

Ἐχοροστάτησε : Τῆς 15ης Ἰανουαρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν.

Προέστη : Τῆς 18ης Ἰανουαρίου, ἐν τῷ Ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς Ν. Σύμνης, τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας εἰς τὴν κηδείαν τοῦ ἀειμνήστου στρατηγοῦ Καζακοπούλου.

Προήδρευσε : Τῆς 11ης Ἰανουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

- Τῆς 12ης Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- Τῆς 13ης Ἰανουαρίου τῆς ἐκτάκτου συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθ' ἣν παρέστη ὁ ἐξοχώτατος ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασίας κ. Θεοδωρακόπουλος μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἐργασίας κ. Μάρκου Σιώτη.
- Τῆς 17ης Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- Τῆς 18ης Ἰανουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.
- Τῆς 19ης Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- Τῆς 24ης Ἰανουαρίου τῆς συνεδρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- Τῆς 25ης Ἰανουαρίου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

Ἐκοψε : Τῆς 20ης Ἰανουαρίου τὴν βασιλόπιτταν τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἐπεσκέφθη : Τῆς 15ης Ἰανουαρίου τὸν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς Βούλας νοσηλευόμενον Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Πατάρων κ. Μελέτιον.

Παρέστη : Τῆς 21ης Ἰανουαρίου εἰς τὴν Τελετὴν τῆς ὀρκωμοσίας τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὠμίλησεν ὁ Πρύτανης τῆς Σχολῆς καὶ ὑπουργὸς Οἰκονομικῶν κ. Πέτρος Στεργιιώτης.

Ἐδέχθη : Τῆς 11ης Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνὸν καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Παπασπύρου, τὸν ἱερατ. προϊστάμενον τοῦ νεοϊδρυθέντος ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ αἵδου. Νικόλαον Βαμβακᾶν, τὸν ἐκ Κων/πόλεως Ἱερέα Ἀσπριδίην, τὸν δικηγόρον κ. Παπανικολὸν καὶ τὸν δημοσιογράφον κ. Μαρκόπουλον.

- Τῆς 13ης Ἰανουαρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Αἰτωλοακαρνανίας κ. Θεόκλητον.

- Τῆς 14ης Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἡλείας κ. Γερμανόν, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανόν, Θήρας κ. Γαβριήλ, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Θεόκλητον καὶ Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Νικόδημον, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου κ. Πρωτόπαππαν, τὸν προσωπάρχην τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ἐργασίας κ. Κελεμένην καὶ τὸν Διοικητὴν τοῦ Β' Παραρτήματός Ἀσφαλείας κ. Λαδιᾶν.

- Τῆς 16ης Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Κυπριανόν, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπον, Ἐλασσῶνος κ. Ἰάκωβον, Κορινθίας κ. Παντελεήμονα, Ἱερισσοῦ κ. Παῦλον, Λήμνου κ. Παντε-

Ἐγκληματικὴ ἀδιαφορία.

Τὸ πρόβλημα τῆς προλήψεως καὶ τῆς διώξεως τῆς ἐπαιτείας, τῆς ἐπιμόνου ἀτιμῆς κοινωνικῆς πληγῆς, ἔχει ἀναμφιβόλως πολλὰς πλευρὰς. Ἡ παρούσα δὲ παρατήρησις ἀφορᾷ εἰς μίαν ἀπλῶς πτυχήν, ἣ ὁποία ὅμως ἔχει ὄλως ἀπεχθῆ καὶ ἐγκληματικὸν χαρακτήρα, καὶ εἶναι διὰ τοῦτο ἀνάγκη νὰ τύχη ἀμέσου καὶ ἀποφασιστικῆς ἀντιμετωπίσεως. Πρόκειται διὰ τὴν χρησιμοποίησιν, ὑπὸ ἐνίων ἀστόργων γονέων, ἢ καὶ «ἐνοικιαστῶν», μικρῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα εἴτε ἐπὶ τῶν γονάτων ὑποτιθεμένης μητρὸς, εἴτε μόνον ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων, ἐκτίθενται διὰ νὰ προκαλέσουν τὴν ἐλεημοσύνην τῶν διαβατῶν. Τῆς δευτέρας περιπτώσεως δείγματα βλέπει τις καὶ κατὰ τὰς παγερὰς αὐτὰς ἡμέρας εἰς πεζοδρόμια τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων μεγάλων πόλεων. Παιδιά ἡλικίας 6-10 ἐτῶν, ὑποτυπωδῶς ἐνδεδυμένα καὶ ἀνοπώδητα, κατάκεινται εἰς τὰ πεζοδρόμια ὑπὸ τὸ φοβερὸν ψῆχος· καὶ τὸ θέαμα εἶναι ἀτόχημα ἐφιαλτικόν. Τὰ ἀθῶα αὐτὰ θέαμα τῆς ἐγκληματικῆς ἀσυνειδησίας τῶν γονέων τῶν ἢ ἄλλων ἐκμεταλλετῶν τῶν, δὲν πρέπει νὰ ἀφίηνονται εἰς τὴν τύχην τῶν. Πρέπει τὸ κράτος νὰ τὰ ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς ἀναξίτους γονεῖς τῶν καὶ νὰ τὰ ἀναλαμβάνη τὸ ἴδιον, ἀφοῦ προηγουμένως ἢ ἀστυνομία προβῆ εἰς τὰς ἀπαιτουμένας

διαπιστώσεις. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ὀφείλου ἐπίσης νὰ βοηθήσουν ἐν προκειμένῳ.

Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος.

Ἡ εἰς Κύριον ἐκδημία τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἰωὴλ Γιαννακοπούλου ἐστέρησεν ἐνὸς ἐξαιρετικοῦ κληρικοῦ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν ὁποῖον ἐκόσμουσαν τὸ σεμνὸν καὶ ἀκλήιδωτον ἦθος καὶ ἡ εἰς τὰ θεολογικὰ γράμματα ἐπίδοσίς του.

Ὁ πατὴρ Ἰωὴλ ἦτο πρότυπον ταπεινόφρονος καὶ ἡσυχίου ἐργάτου τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπεδίωξε τὴν ἐπίδειξιν, ἀλλ' ἠγάλωσεν ἑαυτὸν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ μυστικοῦ ἀμπελώνος με ἀγνότητα καὶ σοβαρότητα οὐ τὰς τυχοῦσας. Χαλκέντερος συγγραφεὺς, συνέγραψε πολλὰς ἀντιαιρετικὰς καὶ ἀπολογητικὰς μελέτας καὶ ὑπῆρξε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν λαμπρὸς κήρυξ τοῦ θείου λόγου, καὶ ἀριστος κατηχητὴς καὶ ἐξομολόγος. Ἡξιώθη δὲ κατόπιν κόπου μακροχρονίου νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ εὐρὸν χριστιανικὸν κοινόν, ἐκτὸς ἄλλων καὶ ἓνα σχεδὸν πλήρη ὑπομνηματισμὸν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἔργον τὸ ὁποῖον ἐτιμῆθη ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ ἐπλήρωσε μέγα καὶ αἰσθητὸν κενὸν εἰς τὴν σύγχρονον χριστιανικὴν γραμματολογίαν μας.

λεήμονα, Αϊτωλοκαρνανίας κ. Θεόκλητον, Γυθείου και Οϊτύλου κ. Σωτήριον και Ζιχνών και Νευροκοπίου κ. Νικόδημον, τὸν τέως ἀρχηγὸν τοῦ Γ.Ε.Σ. ἀντιστράτηγον κ. Νικολόπουλον και τοὺς ἐκ Λιβάνου κ.κ. Λαχάμ και Χαμπίπ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Τῆ 17ῃ Ἰανουαρίου τὸν Διευθυντὴν τῆς Τοπογραφικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Δήμου Ἀθηναίων μηχανικὸν κ. Σπύρον Μποσνάκον.

— Τῆ 18ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον και Λάμπης και Σφακιῶν κ. Ἰσιδωρον.

— Τῆ 20ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Κυπριανὸν και Ἐλασσώνος κ. Ἰάκωβον, τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη πανοσ. ἀρχιμ. Χαρ. Βασιλόπουλον και τὸν ἀγιογράφον κ. Καραῦσον.

— Τῆ 21ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Δημητριάδος κ. Δαμασκηνόν, Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Κυπριανὸν και Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον, τὸν ὁμότιμον καθηγητὴν τοῦ Παινεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Παναγιώτην Τρεμπέλαν και τὸν ἐκ Κων/πόλεως κ. Παραλίδην.

— Τῆ 23ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν και Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομον, τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Μυρίνης κ. Χρυσόστομον, τὸν ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χίου πανοσ. ἀρχιμ. Πέτρον Βογιατζῆν και ἐπιτροπὴν ὑπαλλήλων τοῦ Τ.Α.Κ.Ε.

— Τῆ 25ῃ Ἰανουαρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλον και Πατρῶν κ. Κωνσταντῖνον και τὸν ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης πανοσ. ἀρχιμ. Γεώργιον Προκόπην.

Ἡ βασιλόπιττα τοῦ TAKE

Με σεμνότητα και σοβαρότητα, εἰς θερμὴν οἰκογενειακὴν ἀτμόσφαιραν, ἐγένετο τὴν 20ῃν Ἰανουαρίου ἐ.ε. εἰς τὸ TAKE ἢ τελετὴ τῆς κοπῆς τῆς βασιλόπιττας, τῆς ὁποίας προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν σεμνὴν τελετὴν παρέστησαν ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Κερνίτης κ. Χρυσόστομος, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Παντελεήμων Μπαρδάκος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Φροντιστηρίου Κληρικῶν Ἐκκλησίας Ἑλλάδος πανοσ. ἀρχιμ. Χρυσόστομος Γιαλούρης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους κ. Κωνσταντᾶτος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς κ. Φιλιππακόπουλος, ὁ Διευθυντὴς τοῦ ΟΔΕΠ κ. Βοσνιιώτης, ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου κ. Νίκας και ἄλλοι προσκεκλημένοι. Ἐκ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ TAKE παρέστησαν οἱ αἰδέσ. πρεσβύτεροι Σταμάτιος Γιαννίσης και Ἐμμανουὴλ Βολουδάκης, ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους κ. Χαρ. Ἀδαμάκης, ὁ Διευθυντὴς Ὀρθοπεδικῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας κ. Κωνσταντῖνος Γιανναρᾶς και ὁ δικηγόρος Δημήτριος Πανάγου, τέως Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν. Εἰς τὴν τελετὴν τῆς κοπῆς τῆς βασιλόπιττας παρέστη και ἅπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ TAKE με ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Διευθύνοντα Σύμβουλον κ. Ζαφ. Κέπετζην, ὁ ὁποῖος προέβη εἰς σύντομον ἀπολογισμὸν τοῦ ὑπὸ τοῦ TAKE ἐπιτελεσθέντος ἔργου ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέχρι σήμερον, τόσον εἰς τὸν τομέα τῶν συντάξεων και τῆς νοσηλείας, ὅσον και εἰς τὸν τομέα τῶν ἀποδοχῶν εἰς ἣν ἐποχὴν (1931-1941) τὸ TAKE εἶχε ἀναλάβει τὴν μισθοδοσίαν τῶν ἐφημερίων διὰ τῆς καταβολῆς συμπληρώματος μισθοῦ. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἔτος 1966 οὗτος εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Τὸ πολλῆς σημασίας και ἐπὶ δύο δεκαετίαι παραμεῖναν ἐν ἐκκρεμότητι θέμα τῆς ἐντάξεως τῶν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων ὡς και τὸ θέμα τῆς ἀναδιάρθρωσεως τῶν ὑπηρεσιῶν ἐτακτοποιήθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο χάρις εἰς τὴν στοργὴν τῆς Διοικήσεως τοῦ Ταμείου και τοῦ Ἐποπτευόντος Ὑπουργείου.

Ὡς προϊστάμενος τῶν ὑπηρεσιῶν, ἐπωφελοῦμενος τῆς περιστάσεως θέλω νὰ διερμηνεύσω τὰ αἰσθηματὰ εὐγνωμοσύνης τῶν ὑπαλλήλων τούτων ἀμα δὲ και τὴν διαβεβαίωσιν πάντων, ὅτι θὰ προσπαθήσουν νὰ μὴ φανοῦν ἐπιλήσιμονες τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐκδηλωθείσης στοργῆς.

Και πρὶν ἀνατεῖλη τὸ νέον ἔτος δύο βαρυσήμαντα γεγονότα διὰ τὸν Ἐφημεριακὸν Κλήρον ἦλθον νὰ κλείσουν τὸ παρελθόν. Μετὰ τὴν διὰ νόμον γενομένην μισθολογικὴν ἀνακατάταξιν τῶν Ἐφημερίων, διὰ τῆς ὁποίας αἰσθητὴ βελτίωσις τῆς θέσεώς των ἐπῆλθεν, εἶδομεν νὰ θεσπιζῶνται ἀφ' ἐνὸς τὸ νέον μισθολόγιον τοῦ Ἐφημ. Κλήρου και ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐνταξίς του εἰς τὴν Ὑγειον. περίθαλψιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Διὰ τοῦ πρώτου ἐπιτυγχάνεται ἡ βελτίωσις τῶν ἀποδοχῶν εἰς βαθμὸν ὑπερβαίνοντα πᾶσαν πρόβλεψιν. Θὰ ἀκολουθήσῃ δὲ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῶν συντάξεων. Ἐκ τῆς θεωρήσεως ὅμως τῶν ἐπερχομένων συνεπειῶν κατόπιν τῆς χορηγήσεως τῶν νέων μισθῶν δὲν φαίνεται κατ' ἀρχὴν νὰ εἶναι δυνατόν νὰ φθάσουν αἱ συντάξεις εἰς ἐπίπεδον ἀνάλογον πρὸς τοὺς νέους μισθοὺς. Τοῦτο θὰ συνέβαινε ἀν, ἐκτὸς τῆς προσωπικῆς εἰσφορᾶς, ἡδύνατο ἀναλόγως και οἱ λοιποὶ πόροι τοῦ Ταμείου (Ἐργοδοτικὴ - κοινωνικὴ) καταλαμβάνοντες πλεόν τοῦ ἡμίσεος τῶν γεν. ἐσόδων, ἐκ τοῦ συνολικοῦ ἀθροίσματος τῶν ὁποίων καταβάλλονται αἱ συντάξεις. Θὰ ἀπαιτηθῆ μελέτη τοῦ πράγματος πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἐνδεδειγμένης λύσεως, ὡστε νὰ μὴ δημιουργηθοῦν μετ' οὐ πολλὴ ἀνοιγμάτα. Διὰ τῆς ἑτέρας Πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐπραγματοποιήθη ἡ ἀπὸ ἑτῶν διωκομένη ἐνταξίς τῶν ἐφημερίων και τῶν οἰκογενειῶν των εἰς τὸ σύστημα περιθάλψεως τῶν Δημοσ. ὑπαλλήλων. Αἱ σύμφυτοι πρὸς τὸ εἶδος τῆς παροχῆς ταύτης ὀργανωτικαὶ και διαχειριστικαὶ δυσκολαὶ δὲν ἐπέτρεψαν, ὡστε ἡ περίθαλψις τοῦ TAKE ν' ἀποβῆ πλεόν θαμιλῆς και ἐξυπηρετικὴ και ἀρμόζουσα εἰς τὸ σχῆμα τοῦ ἱερέως. Διὰ τοῦτο και ἐπεδιώχθη ἡ ἐνταξίς τῆς.

Τὰ ὅσα διὰ τοῦ νεοπαγοῦς τούτου θεσμοῦ ἐπιτυγχάνονται δὲν ἀντιστοιχοῦν, εἶναι ἀληθῆς πρὸς ὅσα ἡ Ἐκκλησία και ἡ Διοίκησις τοῦ Ταμείου ἐπεδίωκον. Ἄλλα δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητηθῆ ὅτι, ἐκτὸς τῶν ὠφελειῶν αἰτινες ἀμέσως ἐπέρχονται εἰς τὴν ὕγειον. περίθαλψιν διὰ τῆς παροχῆς πλήρους ἱατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως και τῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως νοσηλείας τῶν ἐφημερίων, τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς μίαν πλεόν ὠλοκληρωμένην και ἀργότερον ὀλιγώτερον δαπανηράν διὰ τὸν ἐφημερίον και τὴν οἰκογένειάν του περίθαλψιν ἐπραγματοποιήθη.

Εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας ἐκείνων οἵτινες με ἀγάπην ἐμερίμνησαν διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς ἀπαρχῆς αὐτῆς και θὰ μεριμνήσουν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν και τὴν στερεώσιν τῆς ἡμποροῦμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ διατηρῆται πάντοτε ἀκοίμητος ἡ διάθεσις διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς εὐγενοῦς και φιλανθρώπου προσπαθείας των».

Ἀκολουθῶς ὠμίλησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ θερμὸς προσάτης τοῦ TAKE και τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου, ἐξάρας τὴν σημασίαν τῆς ἱκανοποιητικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τῆς μισθοδοσίας τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου και τῆς ὑπαγωγῆς του εἰς τὸ σύστημα ὕγεινολογικῆς περιθάλψεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, πράγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐφημερίους νὰ ἐπιδοθοῦν ἀπερίσπαστοι εἰς τὴν ἐπιτέλεισιν τῆς ὕψλης ἀποστολῆς αὐτῶν. Ὁ Μακαριώτατος εἶπεν χαρακτηριστικῶς ὅτι οἱ εὐεργετηθέντες ἐφημεριοὶ θὰ πρέπει νὰ ἐκφράσουν τὴν εὐγνωμοσύνην των δι' ἀγαθῶν ἔργων ἐν τῇ ἐνορίᾳ των, ἐξυπηρετοῦντες με ζῆλον και ἀφοσίωσιν τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν ἐνοριτῶν των.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱ. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν και Γηρομερίου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 46 παράγραφος 1 ὑπ' ἀριθμ. 2200)1940 Α.Ν. «Περὶ Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη και συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων Διαταγμάτων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους και κεκτημένους τὰ τε κανονικὰ και νόμιμα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις: 1) τοῦ ἐν Παραμυθίᾳ Ἱ. Ναοῦ («Κοίμησις Θεοτόκου»), 2) τοῦ ἐν Ἀετῶ Ἱ. Ναοῦ («Ἁγίος Νικόλαος»), 3) τοῦ ἐν Ἀγίῳ Γεωργίῳ Κοιν. Ἀγίου Νικο-

λάου 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 4) του έν Βρυσέλλα 'Ι. Ναού «Δώδεκα Άπόστολοι», 5) του έν Έλαταριά 'Ι. Ναού «Άγιος Νικόλαος», 6) του έν Ζερβοχωρίω 'Ι. Ναού «Άγιος Νικόλαος», 7) του έν Κάτω Ζαλόγγω 'Ι. Ναού «Άγιος Νικόλαος», 8) του έν Άνω Ζαλόγγω 'Ι. Ναού «Άγιος Νικόλαος», 9) του έν Κεραμίτσα 'Ι. Ναού «Άγιος Δημήτριος», 10) του έν Κοκκινολιθάρια 'Ι. Ναού «Δώδεκα Άπόστολοι», 11) του έν Κρουνορείω 'Ι. Ναού «Γενέθλιον Θεοτόκου», 12) του έν Καρβουναρίω 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 13) του έν Καλλιθέα—Φιλιατών ι. ν. «Κοίμησις Θεοτόκου», 14) του έν Κεστρίνη ι. ν. «Άγιος Μηνάς», 15) του έν Κρυσταλλοπηγή 'Ι. Ναού «Άγιος Θεόδωροι», 16) του έν Δίστα 'Ι. Ναού «Άγιος Προκόπιος», 17) του έν Λειβαρίω 'Ι. Ναού «Προφήτης Ηλίας», 18) του έν Λάκκα 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 19) του έν Μαυρορείω 'Ι. Ναού «Άγιος Κοσμάς», 20) του έν Μαλουνίω 'Ι. Ναού «Κοίμησις Θεοτόκου», 21) του έν Μεσοβουνίω 'Ι. Ναού «Άγιος Δημήτριος», 22) του έν Άνω Ξεχώρω 'Ι. Ναού «Άγιος Δημήτριος», 23) του έν Ξηρολόφω 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 24) του έν Πηγαδουλίω 'Ι. Ναού «Κοίμησις Θεοτόκου», 25) του έν Παλιοχωρίω Άγ. Πάντων 'Ιεροϋ Ναού «Γενέθλιον Θεοτόκου», 26) του έν Πολυδώρω 'Ιεροϋ Ναού «Κοίμησις Θεοτόκου», 27) του έν Ποταμιά Σουλίου 'Ι. Ναού «Ταξιάρχαι», 28) του έν Πετροβίτσα 'Ι. Ναού «Κοίμησις Θεοτόκου», 29) του έν Πλαταριά 'Ι. Ναού «Ταξιάρχαι», 30) του έν Σαλονίκη 'Ι. Ναού «Άγιος Νικόλαος», 31) του έν Σεβαστή 'Ι. Ναού «Άγιος Άρσένιος», 32) του έν Σταυροχωρίω 'Ι. Ναού «Μεταμ. του Σωτήρος», 33) του έν Σαμανίβα 'Ι. Ναού «Ευαγγελισμός της Θεοτόκου», 34) του έν Τσαμαντά 'Ι. Ναού «Κοίμησις της Θεοτόκου», 35) του έν Τρικορύφω 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 36) του έν Φοινικίω 'Ι. Ναού «Μεταμόρφ. του Σωτήρος», 37) του έν Χαραυγή 'Ι. Ναού «Κοίμησις της Θεοτόκου», 38) του έν Άχλαδιά 'Ι. Ναού «Κοίμησις της Θεοτόκου», 39) του έν Άργυροτόπω 'Ι. Ναού «Κοίμησις της Θεοτόκου», 40) του έν Άγία Κυριακή—Σουλίου 'Ι. Ναού «Άγία Κυριακή», 41) του έν Βροσίνα 'Ι. Ναού «Άγιος Γεώργιος», 42) του έν Ριζώ 'Ι. Ναού «Κοίμησις της Θεοτόκου», 43) του έν Έλευθερίω 'Ι. Ναού «Άγιος Άθανάσιος», 44) του έν Άχερουσία 'Ι. Ναού «Μεταμόρφ. του Σωτήρος» και 45) του έν Σπαθαρίω 'Ι. Ναού «Άγία Τριάς», όπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως έν τῷ Δελτίω «Εκκλησία» υποβάλλωσιν Ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετά των δικαιολογητικῶν έγγραφων.

Έν Παραμυθία τῇ 4ῃ Ἰανουαρίου 1967

† Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου ΤΙΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Έχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ έν Λειβαδικίω Γορτυνίας 'Ιεροϋ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικόλαου, καλοῦμεν ἅπαντας τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ κεκαנוτισμένα δικαιολογητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακηρύξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Έν Δημητσάνη τῇ 7ῃ Ἰανουαρίου 1967

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Έχοντες ὑπ' ὄψει 1ον) τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς οὗτος ἐτροποποιήθη καὶ συμπληρώθη μεταγενεστέρως, 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α.Ν. 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3ον) τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Α.Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κάτωθι κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐπαρχίας ἧτοι τοῦ 'Ιεροϋ Ναοῦ «Ευαγγελισμοῦ της Θεοτόκου» Κουντουμά τοῦ Δήμου Ἁγίου Κηρύκου, ὅπως έντός μηνός από της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ περιδικὸν «Εκ-

κλησία» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Α.Ν. 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικά.

Έν Σάμῳ τῇ 19ῃ Ἰανουαρίου 1967

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Ἀγαθὰγγελον Πεδιαδίτην ἀγνώστου διαμονῆς

Καλοῦμέν σε, ὅπως τὴν 10ῃν Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Παρασκευὴν παρουσιασθῆς ἐνώπιον ἡμῶν έν Κομοτηνῇ καὶ έν τῷ Γραφείῳ τοῦ Ἱεροϋ Ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ ἀποβολῇ τοῦ ἱερατικοῦ σχήματος, ἄλλως θέλωσιν ἐνεργηθῆ τὰ νόμιμα.

Έν Κομοτηνῇ τῇ 31ῃ Δεκεμβρίου 1966

Ὁ ἀνακριτῆς
Ὀϊκον. Στυριδῶν Μαυροφόρος

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Έκ διδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπικρατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολάρια 2.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Τοῦτο πράττει καὶ σήμερον.

Παν. Τρεμπέλα, Ἡ έν Βελιγραδίω Πανορθόδοξος Διάσκεψις.

Μητροπ. Ἡλείας Γερμανοῦ, Ὁ ἀόρατος φύλαξ ἢ ἡ συνείδησις.

Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Νικοδήμου, Ζητήματα ἐκκλησιαστικῆς δεοντολογίας.

Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ἀγῶνες καὶ θυσίαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετά τὴν ἄλωσιν.

Ἀρχιμ. Τίτου Καραντζαλή, Ἱεροκήρυκος Ἱερῶς Μητροπόλεως Παραμυθίας, Ὁ βαθὺς σεβασμωτάτων Ἱεραρχῶν παράδοσις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ.

Ὁ έν Θεσσαλονίκη ἑορτασμός τῆς 1100ετηρίδος τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Ἀνακοίνωσις πρὸς τοὺς ἡσφαλισμένους τοῦ TAKE.

Παρατηρήσεων Ἀστήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ

Μενάνδρου 4 — Ἀθήναι — Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Δημήτριος Β. Δεσποτάκης
Λεωφόρος Ἡρώων 26, Περιστέρη